

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
INSENERITEADUSKOND

TTÜ Ehituse- ja arhitektuuri instituut

TABASALU KESKUSE I ETAPI DETAILPLANEERINGU MAASTIKUKUJUNDUSPROJEKT

LANDSCAPE CONSTRUCTION OF 1ST DETAILED PLANNING OF TABASLU
CENTER

BAKALAUREUSETÖÖ

Üliõpilane: Liivi Mäekallas

Üliõpilaskood: 154309

Juhendaja: Ülle Grišakov
Andres Levald

Tallinn 2018

AUTORIDEKLARATSIOON

Olen koostanud lõputöö iseseisvalt.

Lõputöö alusel ei ole varem kutse- või teaduskraadi või inseneridiplomit taotletud. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

“.....” 201.....

Autor:

/ allkiri /

Töö vastab bakalaureusetöö esitatud nõuetele

“.....” 201.....

Juhendaja:

/ allkiri /

Kaitsmisele lubatud

“.....”201... .

Kaitsmiskomisjoni esimees

/ nimi ja allkiri /

SISUKORD

Jooniste loetelu	5
Sissejuhatus.....	6
1 Üldosa.....	7
1.1 Lähteülesanne	7
1.2 Metodoloogia.....	8
1.3 Teoreetilised alused	9
2 Projektala kirjeldus ja analüüs.....	13
2.1 Asukoht	13
2.2 Piirkonna ajalooline kujunemine	14
2.3 Sotsiaal-majanduslik ülevaade.....	17
2.4 Olemasolev reljeef ja pinnase omadused.....	19
2.5 Teed ja transport.....	21
2.6 Piirkonna funktsionaalsed, esteetilised ja ökoloogilised väärtused	22
3 Projektlahendus	24
3.1 Kontseptsioon	24
3.2 Lahenduse kirjeldus	24
3.3 Pinnakatendid	25
3.4 Arhitektuursed väikevormid.....	26
3.5 Haljastus.....	26
Kokkuvõte.....	28
Kasutatud allikad.....	30
Lisa 1 Küsitluse „Tabasalu aleviku elukeskkonna rahulolu uuring“ tulemused	33
Lisa 2 Puittaimestiku haljastuslik hinnang.....	39
3.1 Sissejuhatus.....	39
3.2 Metoodika	39
3.3 Puittaimestiku üldandmed.....	40
3.4 Puittaimestiku haljastuslik väärtus	56
3.5 Ettepanekud olemasoleva haljastuse säilitamiseks, hoolduseks ja täiendamiseks	57
3.6 Kokkuvõte	58
Lisa 3 Piirkonna ajalooline kujunemine.....	62
Lisa 4 Endise Tabasalu Pioneerilaagris olijate meenutused	64
Lisa 5 Detailplaneeringu alal olemasolev olukord	66

Graafiline materjal

Haljastuslik hinnang ja raieplaan	1:750
Asendiplaaniline lahendus	1:500
Detailjoonis D-1 Dendroloogiline istutusjoonis	1:100
Detailjoonis D-2 Dendroloogiline istutusjoonis	1:200
Detailjoonis D-3 Läbilõige tiigist ja katenditest	1:20

EESSÕNA

Meie meeli rikastavad loodusest saadavad elamused. Nii võib olla külmavärinaid tekitavalt ilus vaadata tuules lainetavat kuldset viljapõldu või kesksuvist rohutirtsude siristamise saatel lõhnavat värvilist niitu. Sinna keelati lapsepõlves värvilisi õisi korjama minna, sest heina ei tohtinud tallata, aga ega õied siis korjamata ei jäänud...

Tihedama inimasustusega kohtades peame arvestama selle kasutajaskonnaga. On väga huvitav protsess saavutada tasakaal inimese ja looduse vahel. Nii, et mõlemal oleks hea.

Mul on suur rõõm anda käesoleva tööga oma tagasihoidlik panus aleviku veelgi paremasse käekäiku. Ja kasu on selle elanike suurenevas heaolus ja väärtustavamas suhtumises. See on kingitus meile kõigile.

Ma väga tänan juhendajaid Ülle Grišakovi ja Andres Levaldit tähelepanelike ja elutarkade suunda näitavate jutuajamiste eest. Samuti tänan Riina Nurmsaart – kohalikku asjahuvilist ning endises Tabasalu pioneerilaagris olijate koondunud kogukonda koos Aleksander Kaidja ja Evely Koitlaga. Tänan Anne Saagpakku rõõmsameelse ja särtsaka olemise ning minu ortograafia ja lauseseadmise teadmiste värskendamise eest. Ma tänan Inge Angerjat, kes pole käesoleva tööga üldsegi seotud, aga väga palju mõjutab mind oma positiivse suhtumise ja suure-suure tahtega loodusega käsikäes elada ja seda inimese jaoks parajal määral sobivaks vormida.

SISSEJUHATUS

Tabasalu alevik hakkas hoogsalt arenema ja laienema 1960. aastate lõpus, kui moodustati eduka tootmisega broilerikasvatusega tegelev Ranna sovhoos. Ka tänapäeval on jätkuvalt Tabasalu ja selle ümbruskond olnud meelepäraseks elukohavalikuks paljudele noortele peredele, sest hinnatakse loodusliku roheline rohkust, mere ja pealinna lähedust ja samas rahulikku ja kompaktset alevikku, kus kõik teenused on lühikese vahemaa tõttu mugavalt kättesaadavad.

Eelmise sajandi 1930. aastatel tööd alustanud lastelaager e Tabasalu suvekolonii ning Eesti taasiseseisvumisega 1991. a eksisteerimise lõpetanud Tabasalu Pioneerilaagri piirkond on siiani seisnud muutusteta, vaid osa hooneid on saanud vahepeal uued funktsioonid. Endine laagripaik paikneb aleviku keskel, mille põhjaküljelt möödub transiitteena toimiv Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maantee. Seetõttu on vaadeldav ala silmapaistev ja mõjub unarusse jäetuna nii kohalikele elanikele kui ka möödasõitjatele. Selle ala läbimõeldud arendamisel oleks suur potentsiaal muuta Tabasalu kauniks, elavaks ja atraktiivseks alevikuks.

Kaasaja suuremat õues viibimise trendi toetab 1990. aastatel muutunud ühiskonnakorraldus, nii majanduslik kui ka demograafiline situatsioon, kus üksinda elamine (võrreldes ajaga, kui elati koos põlvkonniti) kui ka pingeline või üksluine kontoriõhkkond paneb inimesed otsima rohkem suhtlust ja meelelahutust. Seetõttu avatud ja meeldivalt kujundatud, head meeleolu ning tegevust pakkuvad linnakeskused, väljakud ja pargid on ideaalsed elava linna põhistruktuurid.

Käesolevas töös uuritakse, mis täpsemalt muudab avaliku ruumi selle kasutajatele meeldivaks ja köitvaks? Kuidas saaks uuritud kirjanduse näidetel luua multifunktsionaalse väljak-pargi abil Tabasalu aleviku sotsiaalselt elavamaks ning tunnetuslikult meeldivamaks?

Aleviku keskele alale maastikuarhitektuurse lahenduse leidmine on näitena vaid üks väike osa kogu alevikust, kuid parandab oluliselt eluolu ja mainet ning tugevdab identiteeti.

1 ÜLDOSA

1.1 Lähteülesanne

Tabasalu alevik on looduslikult kaunis asukohas eelmise sajandi teisel poolel kujunenud kiire tempoga arestatavaks suureks alevikuks. Eesti taasiseseisvumisest alates on arendatud edukalt nii tehnilist kui ka sotsiaalset infrastruktuuri. Elanike jätkuva kasvu ning elamuarenduste valguses hakkab tahaplaanile jääma aleviku visuaalne olukord. Valla arengukavas on sõnastatud visiooni esimene lause: Harku vallas on loodud keskkond heaolu kasvuks¹. Kuid avalik välisruum – ruum inimestele – on juhuslik, selle kasutajaga laiemas mõttes² mitte arvestav ning eesmärgita. Elanikkonna poolt peetakse probleemiks alevikeskuse ning kokkusaamiskohtade puudumist, samuti kardetakse roheluse vähenemist seoses elanike arvu suurenemise ning ehitusalade arendamisega.

Alustades kogu Tabasalu aleviku analüüsimisega, leitakse elanike igapäevaelu sõlmpunktid ning ka projektala, mille lahenduse näitel muudetakse alevik atraktiivsemaks ja kasutajasõbralikumaks keskkonnaks. Selleks, et aleviku (ja ka valla) elanikud tunnetaksid piirkonda meeldiva ja atraktiivsena, uuritakse, kuidas tajuvad nad oma kodukohta, mida peavad seal toredaks, millisest piirkonnast peaks ümberkujundamist alustama ning mida nad sellel alal näha sooviksid.

Tabasalu keskuse I etapi detailplaneeringu ala valitakse käesolevas töös lahendust vajavaks alaks (vt joonis 1) vastavalt küsitluse tulemustele (vt Lisa 1), kus vastajad soovivad aleviku läbisõidutee ääres kergesti silma paistva kruusaplatsi, sinna koondunud tegevuste ja kogu ümbruse paremat korrastamist esteetilises mõttes, samuti ka kasutatavamaks muutmist.

Projektalaks valitakse väiksem piirkond detailplaneeringu ala sees (vt joonis 8), sest see on konkreetsem oma kasutuseesmärkidega ning vajalik aleviku keskse asukoha ning esindushoone paiknemise tõttu nii kogu vallale kui ka väljapoole valla piire.

¹ Harku valla arengukava aastani 2037, lk 4.

https://www.riigiteataja.ee/aktiilisa/4150/1201/3032/vvk_m_2012_13_%20manus_1.pdf.

² Siin on mõeldud enamasti kasutust, kui vaid mööda kergliiklusteed ühest punktist teise jõudmist.

Seega on töö eesmärgiks luua kaasaegse kujundusega Tabasalu keskuse atraktiivne piirkond, kus asuvad vallamaja, turg, äri- ja eluhooned, kauplused, söögikohad ning kesksel kohal multifunktsionaalne väljak-park. Leitakse parima funktsionaalsusega ja kompositsiooniliselt tasakaalus ning kompaktna, loodusega põimuv kujunduslahendus. Teadlikult arvestatakse aktiivsete ja passiivsete tsoonidega ning pakutakse turvaline lahendus, mis väärtustab linnaruumi kasutajate kogunemiskohana. Kogu projekteeritav ala saab ühtseks tervikuks ning see seotakse kontaktalaga (detailplaneeringu alaga). Projektalal arvestatakse erinevate funktsioonide kokku sobivusega. Väljakut ümbritsevasse uutesse hoonetesse eelistatakse ettevõtlust ja teisi teenusepakkujaid keskuse elavdamiseks³.

1.2 Metodoloogia

Käesolevas töös on kasutatud nii kvalitatiivseid kui ka kvantitatiivseid uurimismeetodeid. Kvalitatiivsete meetoditega hangitakse teadmisi vaatluse teel projektala haljastuse seisukorra ja inimeste liikumisteede kohta, ankeetküsitluse abil uuritakse piirkonna inimeste arvamust ning nende soove. Kaardistatakse küsitluse tulemus kasutustiheduse järgi, kaardianalüüsi abil võrreldakse muutuseid maastikus ning infot kogutakse ka erinevat kirjandust läbi töötades.⁴

Kvantitatiivset uurimismeetodit kasutatakse valmisandmestike ehk uuringu tulemustest järelduste tegemiseks numbrilises mõttes. Näiteks kogu dendroloogilise inventuuri ala kõrghaljastusest 74,1% on väärtuslikud ja olulised puittaimed.

Vaatluse teel hinnati puittaimestiku seisukord, mille käigus märgiti geodeetilisele alusplaanile puittaimede võrastikud üksikobjektidena või gruppidega vastavalt Tallinna Linnavalitsuse määrusele nr. 34 3. mai 2006 „Puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise kord“. Vaatlused toimusid välitööna. Avaliku ruumi lahendamisel on oluline arvestada kasutajate arvamusega olukorrast ning selle parandamise võimalustest. Küsitlus viiakse läbi nii ankeetküsitlusena kui ka intervjuudena, mille tulemusena kaardistatakse inimeste peamised liikumisteed ning käidavamad kohad. Avatud vastused rikastavad uurimistööd autentsete vastustega ning lasevad vastajal vastata täpselt oma soovi kohaselt. Suletud vastuste puhul antakse ette vastuse variandid, millega on kokkuvõtteid kerge teha. Kaardianalüüsil võrreldakse visuaalselt aeg-

³ Tabasalu keskuse I etapi detailplaneering.

http://kaart.harku.ee/DP/100826_83/avalik/2017.11.29_korrigeeritud%20materjalid/.

⁴ Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2010). Uuri ja kirjuta. Tallinn: Kirjastus Medicina, lk 170.

ruumis toimunud muutuseid ning seostatakse seda selleaegsete poliitiliste otsuste või muude muutunud tingimustega (nt metsa pindala väheneb elamualade arvelt).

Kirjanduse läbitöötamine algab küsitluse tulemustena projektala selgumisel arhiivi säilikute uurimisega ning projektala kohta tehtud varasemate uurimistööde tutvumisega. Valitud kirjandus sisaldab nii Eesti kui ka välismaiste autorite teoseid ja artikleid ning toetab Tabasalu keskuse multifunktsionaalse väljaku planeerimispõhimõtteid. Kirjandusele toetudes leitakse vastus, milline on hästitoimiv, inimeste poolt armastatud ja tihedas kasutuses olev väljak.

1.3 Teoreetilised alused

Projektala on aleviku suhtes keskse asukohaga koos ümbritsevate äri- ja elamuhoonetega. Hoonete vaheline ala on lagedam ja avatud, seal avanevad vaated hoonetele ning samuti on väljak ise vaadeldav hoonetest. Ka varasemalt on alal paiknenud laagri aegadel olnud lagedam piirkond esinduslik lipuväljak, kuhu sissepääsutee otse suundus.

Väljak on linna või asula keskuseks – tsentrumiks, mis on asustussüsteemi naba. Koht, kus ristub kõige enam suhtlemisteid, mida kõik linnas tajuvad ja ligikaudselt kätte näidata oskavad. See on unikaalne väike piirkond, „punkt“ linnas, millele ükskõik kustpoolt lähenedes kasvab teabe tihedus selle kõikvõimalikes vormides, suureneb elupinge ja maakasutuse intensiivsus.⁵ Tihti on tekkinud väljakud jalakäiguteede ristumiskohtadele, mida sarnaselt iseloomustab K. Lynch sõlmpunktidenä. Nende järgi on linn tajutav, arusaadav ja meelde jääv. Sõlmpunktid on strateegilised punktid linnas, kuhu jalutajad saavad siseneda, nad on intensiivsed fookuspunktid, millest saab edasi minna. See on tihedalt kasutuses olev kese ja piirkonna fookus, mille mõju kiirgab ning seisab kui sümbol.⁶ Suuremal skaalal Tabasalu alevikku vaadates moodustub aleviku keskus mitmest sõlmpunktide võrgustikust (vt Lisa 1, joonis 2), mida inimesed tihedalt kasutavad ja millel on mõtteline piir eramu ja tootmisaladega. Väiksemal skaalal tekitavad väljakule nii mõttelise kui ka füüsilise piiri seda raamivad avaliku kasutusega ja Tabasalule olulised hooned. Need rõhutavad väljaku esinduslikkuse olulisust nii tänapäeva kui ka varasema kasutuse kontekstis.

⁵ Härmsen P. Linnad läbi aegade. Tallinn, Valgus. 1984, lk 162.

⁶ Lynch K. The image of the city. The Mit Press. 1960, lk 47.

Väljaku tähtsus linnaruumis on liigendada tänavaid ning pakkuda hoonete vahelise suurema ruumina vaheldusrikkust selle elanikele ja küllastajatele.

Vähemtähtis pole ka tegevused, mida väljak võimaldab jalutajatele pakkuda. Seega on oluline väljakut raamivatest hoonetest olenev kasutus kui ka väljaku enda kvaliteet. Kaasaegse inimsõbraliku linnaruumi eestkõneleja Jan Gehl toob välja elava linna saladuse: linnaelu mitmekesisus sõltub loodud tingimustest. Ta kategoriseerib inimeste tegevused vajalikeks ja vabatahtlikeks. Vajalikud tegevused, nagu poeskäik, bussile minek, tööle minek, kooli minek, tehakse sõltumata tingimustest. Vabatahtlikud tegevused on aga ajaviide ja lõõgastus, need olenevad ilmastiku tingimustest ja füüsilise linnaruumi kvaliteedist.⁷

Luues võimaluse inimestele peatumiseks, ümbruse uurimiseks, vaadete nautimiseks, teiste inimeste jälgimiseks toob William White välja eeldused elavama väljaku ja (seeläbi ka elavama linna) planeerimiseks. Kõige tähtsamaks peab ta istumiskohtade loomist ja tähtsaim selle juures on sotsiaalse mugavuse aspekt – varjus, päikese käes, tänava ees servas ja kaugemal, gruppides ning üksinda.⁸

Tihedam on kasutus väljakutel, kus on loodud võimalus toitlustuseks ja tänaväärseteks kohvikuteks, seal on hea puhata ja mugavalt aega veeta. Ka Claire Cooper Marcus ja Carolyn Francis viitavad S. D. Joardar'i ja j. W. Neill'i kümne linnaväljaku uuringule Vancouveris, kus kõige efektiivsemas kasutuses olid väljakud koos mööbli, atraktiivsete fookuselementide ja määratud servadega (piiridega).⁹ Ta teeb järelduse, et inimesed otsivad visuaalset kompleksust ning ankurpunkte, millega end siduda.

Kanadas läbi viidud uuringu kohaselt väärtustati vormi, värvi ja tekstuuride variatsioonidega maastikuelemente omavaid väljakuid, täpsemalt puid, põõsaid, vett, skulptuure, erinevate vormidega esemeid, pelgupaiku, nurki ja kõrguste muutuseid.¹⁰ Ka K. Lynch peab sõlmpunktil (käesolevas töös väljakul) tähtsaks eripäraste elementide olemust, mis muudaks koha unustamatuks ega laseks väljakul segi minna mõne teisega.¹¹

⁷ Gehl, J. Linnad inimestele. Yoko Oma. 2015, lk 21.

⁸ White, W. H. The social life of small urban spaces. 1980, lk 28.

⁹ Marcus, C. C, Francis, C. People places. Design Guidelines for Urban Open Space. John Wiley & Sons, INC. 1998, lk 26.

¹⁰ Samas, lk 25.

¹¹ Lynch, K. The Image of the city. The Mit Press 1960, lk 102.

Käesoleva töö autorilegi on tundunud, et inimesed soovivad rahvarohketest kohtadest eralduda, nautida puhkust ja rahu. William White küsis inimestelt, kas nad tahaksid istuda keset rahvahulka ja vastused võttis ta kokku märksõnadega puhkus, oaas ja väljapääs. Uuringutest järeldusid inimeste teistsugused eelistused, kui nad olid küsitledes vastanud. Kaamerate abil tuvastati, et inimesed ei tõmbunud jutuajamiseks rahva seast eemale, vaid isegi liikusid teiste sekka¹² ja istusid kõige ülerahvastatumas kohas¹³. Järeldusena on see täiesti loogiline – koht, kus on kõige rohkem inimesi, tundub intensiivse ja meeldivana. Saab jälgida erinevaid inimesi, mida nad teevad, mida kannavad, kohtuda spontaanselt tuttavatega ning miks mitte ka uusi tutvusi luua. Siinkohal meenub minu enda vanaema umbes 20 aastat tagasi, kes ei tahtnudki linna tülles kauplusesse siseneda, vaid ta soovis turu ääres autost inimesi vaadata. Jan Gehl toob samuti mitmeid näiteid, kus linna suurimaks vaatamisväärsuseks on teised inimesed ja sellega seotult tähendab teiste jälgimine ja pikem viibimine linnaruumis elavamat linna.¹⁴

Nähtavad märgid väljakust on tähtsad. Kui inimesed ei näe neid, nad seda kohta ei kasuta.¹⁵ W. White toob näite, kus väike väljak Seattles on kasutuseta, sest inimesed ei näe seda tänavalt. Ka esimene mulje on tähtis, samuti tore ja kutsuv sissepääs.¹⁶ Milline saab olema käesoleva töö projektala ning Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maantee vaheline hoonestus ja vaatesihid planeeritavale alale, saab kuuluda mõne järgneva töö koosseisu. Küll aga annab mõtteainet, sest sellest oleneb väljaku kasutamine. Näiteks maanteeäärsete bussipeatuste planeerimine vaatekoridori või detailplaneeringu ala hoonete liigselt suured mastaabid, mis pole kooskõlas ümbritsevate hoonetega ja ilmselgelt tekitavad barjääri tänava ja väljaku vahel.

Inimene tajub ruumi varasema isikliku kogemuse põhjal, kombates mälestusi. Mari Laanemets viitab Walter Benjamini topograafilis-ruumilisele mälumudelile, kus midagi meenutades ehitub mälestus üles ruumiliselt. Kui püüda seda seletada, siis leiame oma mälestustele kinnituskohi (reaalsest) ruumist ja kohtadest. Paigad on käsitletavad hoidlatena, mis talletavad meie mälu.¹⁷ Hästi on seda tunda läbiviidud küsitluse tulemustes, kus inimesed mäletavad aleviku keskust

¹² Lynch, K. The Image of the city. The Mit Press 1960, lk 21.

¹³ Samas, lk 69.

¹⁴ Gehl, J. Linnad inimestele, Yoko Oma. 2015, lk 143.

¹⁵ White, W. H. The social life of small urban spaces. Project for public space. 1980, lk 58.

¹⁶ Moughting, C. Urban design: street and square. Architectural Press. 2003, lk 97.

¹⁷ Laanemets, M. „Mäletavad kohad“ http://www.eki.ee/km/place/pdf/KP1_08laanemets.pdf.

vaikse ja rohelisena, kuid ajas on toimunud paratamatu muutumine linnalisemaks, mille üle kahetsust väljendatakse (vt Lisa 1). Ka Tabasalu pioneerilaagris viibinud omavad väärtuslikke tähenduslikke mälestusi nii koha kui ka teiste inimeste suhtes (vt Lisa 4). Seega kohad on inimelu vältimatu koostisosa, olles samas enne inimesi tähenduseta.¹⁸ Inimene muudab ruumi kohaks. Nii on meie esivanemad hakanud nimetama kohti nimetustega, mis on neile iseloomulikud.

Koha tundmine on vahetu kehakogemus. Küllastades tähenduslikke kohti ergastuvad mälu sügavamad kihid. Lapsepõlveraajad ja mängud on peamine osa nendest kihtidest. Töö koostaja usub, et kui puudub kogemus kohast, siis ka teadmine aitab seda paremini mõista ning kujutlust luua. Fotod ja Tabasalu laagris osalejate mälestused muudavad selle koha elavaks ja rõõmsaks. Lapsed, sportmängud, tantsuõhtud. Silmapilgutismäng, lepatriinusid täis mere äär ja katuseräästa vihmadušš. Koht oma looga inimeste mälestustes on oluline allikas uue kihi loomisel ja taaselustamisel.

Kohamälu aitab hoida jala käimine. Sel viisil märgatakse detaile ja tunnetatakse koha omapära, ka lõhnu ja helisid. Nii arutledes tõdesid Jaan Kaplinski ja Valdur Mikita, et autoga sõites kaovad väiksed jalgrajad ja pisipaigad. Autoga sõites saame palju, aga igast asjast saame vähem. Rohkem ei ole alati rohkem, sest kuskilt me midagi kaotame, kui meil on midagi palju.¹⁹ Jala käies ja autoga sõites on tunnetuslikud mastaabid erinevad. 5 km/h mastaabis on palju tajutavat teavet, silte, nägusid ja tegevusi. 60 km/h mastaabis on ruum avar, märgid lihtsustatud ja võimendatud. Selles mastaabis (autoga sõites) jäävad elamused ja detailid püüdmatuks ning jalakäijal on sellises keskkonnas jalutamine igav ja väsitav.²⁰

¹⁸ Bachman, K. Koha vaimne reostus: Raadi. Magistritöö kokkuvõte. 2006, lk 97.

¹⁹ Kaplinski, J. Mikita, V. Öölikool. Paiga vaim ja vaimu paik. <https://vikerraadio.err.ee/797988/ooulikool-jaan-kaplinski-ja-valdur-mikita-paiga-vaim-ja-vaimu-paik> 25.10.2014.

²⁰ Gehl, J. Linnad inimestele. Yoko Oma. 2015, lk 44.

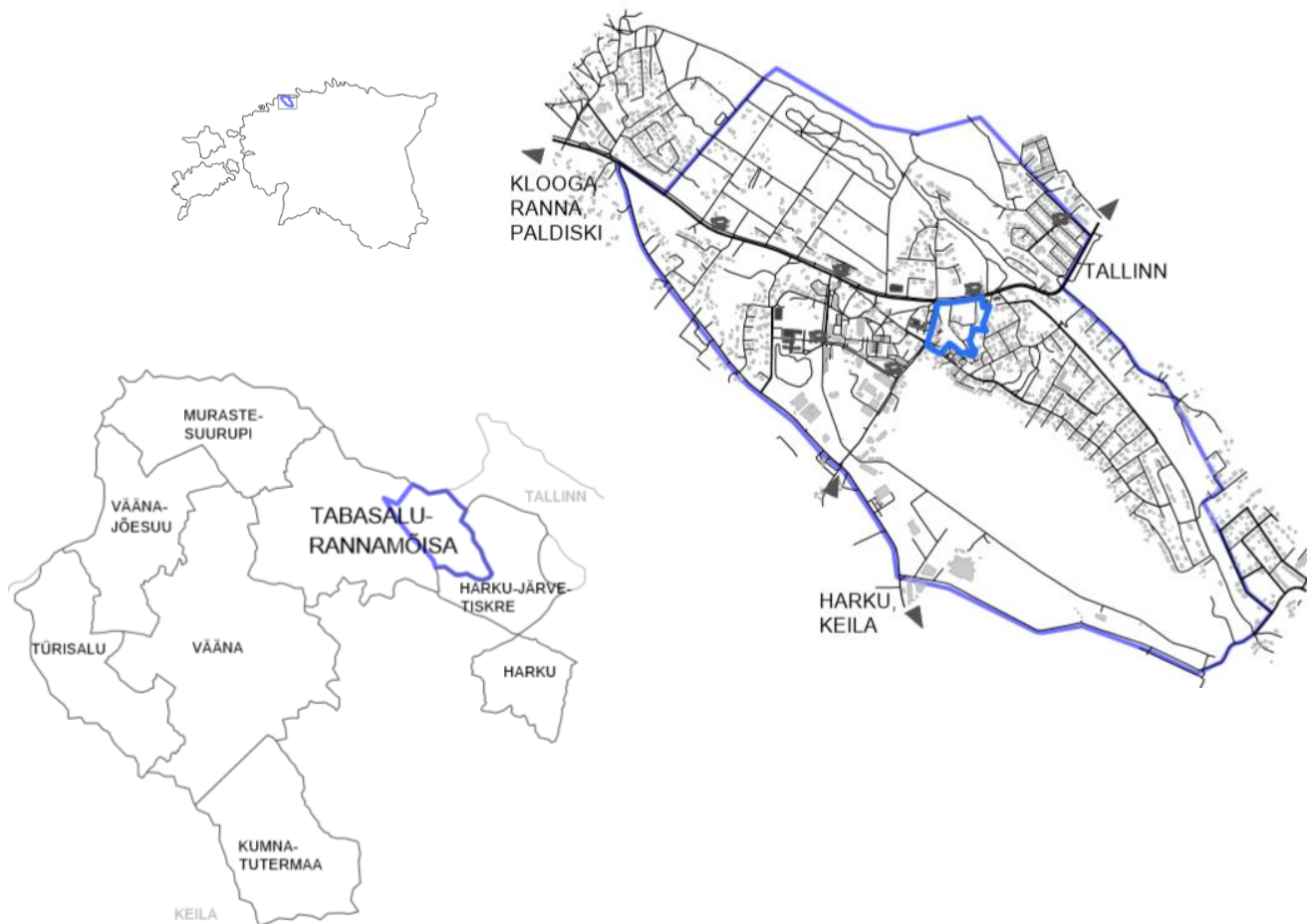
2 PROJEKTALA KIRJELDUS JA ANALÜÜS

2.1 Asukoht

Tabasalu alevik asub Tallinna piirist 8 km lääne suunas, Harku vallas. Üle 3555 elanikuga on alevik valla keskuseks, kuhu on koondunud ka suurem osa valla teenindusest ja ettevõtlusest.

Detailplaneeringu ala, mille sisse jääb projektala, piirneb põhjasuunas tiheda läbiva liiklusega Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maanteega, lääne suunas alevikusisese Ranna teega, idasuunas piirneb Metsa tänava ja eramualaga ning lõunast Sarapuu tänava ning kortermajadega (vt joonis 8). Töös käsitletav ala hõlmab allpool loetletud olemasolevat viite katastriüksust kehtivate lähiaadressidega. Juurde on märgitud hetkel kinnitamata detailplaneeringu järgi maakasutuse sihtotstarbe ettepanek, millega käesolevas töös arvestatakse.

Olemasolev aadress koos katastriüksusega	Tuleviku maakasutuse sihtotstarve
Kallaste tn 6 (19801:002:1619, 19801:002:1621)	äri- ja elamumaa, transpordimaa
Kallaste tn 12 (19801:001:2943)	haljasalamaa, parkmetsamaa, kergliiklustee
Kallaste tn 13 (19801:002:6210)	kaubandus-, teenindus- ja ettevõtlushoone maa
Kallaste tn 14 (19801:002:6150)	korterelamumaa
Kallaste tn 16 (19801:002:6110)	korterelamumaa ja osaliselt üksikelamu maa

Joonis 1. Tabasalu aleviku paiknemine Eestis ja Harku vallas. Detailplaneeringu ala paiknemine aleviku suhtes

Allikas: autori joonised

2.2 Piirkonna ajalooline kujunemine

Praegust Tabasalu piirkonda tunti varasemalt Rannamõisa mõisa (Strandhof) järgi, mida on kirjalikes allikates nimetatud juba 1482. aastal. Peale 1866. aastal toimunud vallareformi vabanesid talupojad mõisnike kontrolli alt ning hakkasid talusid päriseks ostma. 19. sajandist on Rannamõisa (ja praegune Tabasalu) piirkond olnud tuntud suvituskohaks Tallinna linna ligiduse ja kauni looduse tõttu. 20. sajandi 20. aastatel olid tavapäraseks väljasõidud lõbusõiduaurikute, lahtiste veoautode ja omnibussidega. Rõõmu ja lusti pakkusid kaasa toodud laulukoorid ja puhkpilliorkestrid. Väljasõite korraldasid mitmed asutused ja organisatsioonid ning piirkonna Ranna Haridusseltsi eestvedamisel toimus hulgaliselt mitmesuguseid kursuseid ja seltskondlikke üritusi nii kohalikule kui ka linnarahvale. Tolleaegsest „Päevalehest“ võis igaüks leida endale meelepärast väljasõidu rohelusse.²¹ 1930. aastatel oli Tabasalu kuulus suvekoloniide

²¹ Urbanik, T. Rannamõisa läbi aegade. 2009. Vali Press OÜ, lk 35.

(suvelaagrite) poolest, kuhu Tallinna linn oma lapsi kosuma ja suve nautima saatis. Näiteks 22.07.1933. aasta Päevalehe andmetel suvitas Eesti Punase Risti lastekoloniis Tabasalus 140 last, millest 70 sõitis reedel tagasi Tallinnasse ning asemele saadeti teised 70 last, kes kooliarstide otsuse järgi maal kosutust vajasisid.²²

19. sajandil rajati Tiskresse panga jalamile Lucca poolmõis, mis oli faktiliselt Tallinna-lähedane suvila ja tõstetud poolmõisa seisusesse.²³ Tallinna-Kloogaranna maanteel Tabasalu töusul (Lucca poolmõisa läheduses) asus Kongsu e Kallaste kõrts, mis kasvas üsna kiiresti uhkeks kuursaaliks. See oli piirkonna sümboliks, tõi kaasa tülisid ja riide ning saladuslikel asjaoludel põles see kaks korda maha. Kolmandat korda seda kõrtsi enam üles ehitada ei tihatud.²⁴ Vanimal leitud kaardil Tabasalu kohta (1890–1900) on kõrtsi nimetatud ka Kullaste kõrtsiks ning Tabasalut Tabbalsooks.

1966. aastal moodustati Tabasalus Ranna sovhoos kolme kohaliku väikekolhoosi Sangari, Eha ja Lembitu liitmisel. Tabasalu keskasulas elas sellel ajal arhiivi andmetel 95 inimest. Jõudsasti hakkas aga Tabasalu arenema, kui 1968. aastal sai Ranna sovhoosi direktoriks Vello Lind. Sovhoosi põhitegevusalaks sai broilerikasvatus, riik toetas tol ajal moodsat tööstuslikku põllumajandusharu, direktor käis ise Hollandis kanabroilerite söötmissorme uurimas, tänu millele tõusis Ranna sovhoos Eesti eesrindlikuks riigimajandiks. Rahvastik kasvas, oli vajadus elamute, lasteaia ja kooli järele. Vello Lind lasi need kõik ehitada ja märgib, et oli ise planeeringu arhitekt (Vello Lind mainib ka vana sõbra arhitekt Voldemar Herkeli abi). Tööstuse jaoks ohtralt vaja minevat põhjavett ei jätkunud, seetõttu kavandati punastest tellistest kolm 11-korruselist veetornelamut.²⁵

²² Samas, lk 37.

²³ Lucca poolmõis, <http://www.mois.ee/harju/lucca.shtml> (13.02.2018).

²⁴ Urbanik, T. Rannamõisa läbi aegade. 2009. Vali Press OÜ, lk 8.

²⁵ Russak, Ü. Põhjatähe valgus. Harku valla kroonika. Actual Print. 2014, lk 23–29.

Joonis 2. Tornelamud (arhitekt Jüri Jaama) ja söökla-teenindusmaja (arhitekt Tõnu Liigand) aleviku südames 1983

Allikas: Eesti arhitektuurimuuseum.

<https://ajapaik.ee/?album=15060&order1=time&order2=added&page=1> (25.02.2018)

Joonis 3. Tornelamud ja teenindusmaja 2018. a.

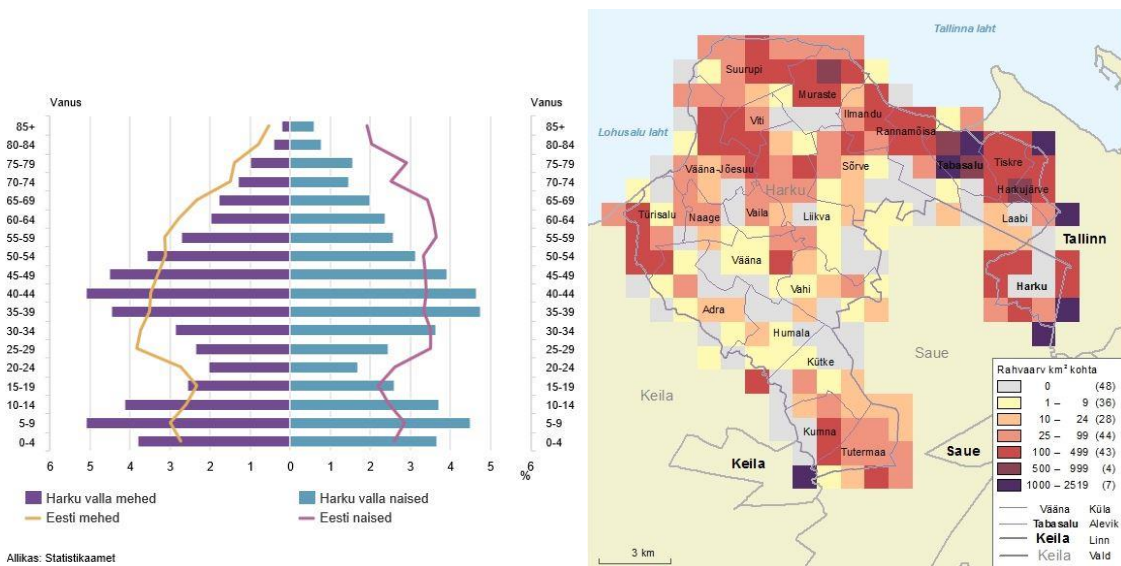
Allikas: autori fotod

Ajalooliste kaartide analüüs (vt Lisa 3) täiendab Tabasalu aleviku kujunemist graafiliselt. Eelmise sajandi vahetusel (kaardil 1890–1900) asus kompaktne tihedam hoonestusala praeguse Harku-Rannamõisa ja Ranna tee ristumispunktis, mis jääb aleviku lõunaosa praegusesse tööstusalasse. 1936. aasta kaardilt on näha Tabasalus kohanimena Lastekodu, kuhu oli tekkinud suvekoloniide ehk laagri asupaik, samuti on asustus tekkinud Klooga mnt ja mere vahelisele alale suvituspaigana. 1946. aasta kaardil on näha muutus Tallinna poole klindilt alla suunduval teel, kus tee on rajatud sirgena. 1987. aasta kaardil on märgata muutust alevikus hoonestuse tihenemises Ranna sovhoosi aegse tegutsemise tulemusena. Jälgides projektala läbi aja, on täheldatav metsasuse vähenemine ja elamuala tihenemine.

Detailplaneeringu ala ühtib enamasti endise Tabasalu lastelaagri alaga. Skeemil, mis koostatud 1991. a kaardi järgi, on toodud võrdlus praeguse olukorraga ja see on enamasti säilinud (vt Lisa 5). Muutus on tajutav klubihoone ja kolmanda rühmaja puudumisega, kaheksanda rühmaja asemel ala lõunaosas on nüüd kortermajad. Teed ja haljastus on säilinud. Endine laagri administratiivhoone on praegune Harku vallamaja, endine söökla on praegune söögikoht BabyBack, endine staadion Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maantee ääres on muutunud kruusaplatsiks. Keset detailplaneeringu ala asub Telia mobiilsidemast, mida käesoleva töö projektala lahenduses ei arvestata.

2.3 Sotsiaal-majanduslik ülevaade

Harku valla rahvastiku soolis-vanuselisest koosseisust ja selle muutumisest annab pildi joonis 4. Harku valla rahvastiku vanuselist koosseisu iseloomustab noorus ning elanikkond püsib tänu noorte perede sissetuledele noorena ka tulevikus. Kõige suurem erinevus realselt vallas elavate inimeste ja registrisse kantud elanike vahel on lisaks teistele valla piirkondadele ka Tabasalu-Rannamõisa kandis. See tuleneb suveperioodil suvilapiirkondades märgatavalt elavnevast rahvastiku tihedusest, mille olulise osa moodustavad pensioniealised inimesed²⁶. Rahvastiku asustustiheduse kaart (joonis 4) näitab Tabasalu alevikus 1000–2519 in/km².

Joonis 4. Harku valla rahvastiku statistika

Allikas: Statistikaamet. Harku vald. <http://www.stat.ee/ppe-56144> (07.12.2017)

²⁶ Harku valla arengukava aastani 2037.

Font''https://www.riigiteataja.ee/aktiilisa/4150/1201/3032/vvk_m_2012_13_%20manus_1.pdf (25.02.2018), lk 45–46.

Vald on jagatud kantideks (vt joonis 1), kus tegutsevad aktiivsed kogukonnaühendused. Tabasalu alevikus ei tegutse Tabasalu Selts eriti aktiivselt, vallaelanikud kasutavad aga meeeldi alevikus pakutavaid teenuseid. Tabasalus asub Tabasalu Ühisgümnaasium (1986. aastast) rohkem kui 800 õpilasega, samas majas tegutseb kõrge professionaalse tasemega Tabasalu Muusikakool (nimekirjas ~160 õpilast), kes osaleb aktiivselt valla üritustel ning maakondlikel ja riiklikel konkurssidel ning on saavutanud seal häid tulemusi (vt Lisa 1, joonis 2). Peatselt algab Tabasalu riigigümnaasiumi ehitus. Laste, noorte ja täiskasvanute huvitegevust korraldab valla poolt loodud Huvitegevuse ja Noorsootöö Sihtasutus. Tegutseb Tabasalu Noortekeskus (kasutajaid ~40 noort/päevas), Tabasalu Spordikompleksi ujulat, saunasid, spordiringe, jõusaali kasutatakse väga aktiivselt. Ligiduses asub ka tennisehall ja 2017. aastal avatud täismõõtmetes staadion. Alevikus tegutsevad veel triatloni-, jalgpalli-, ujumis-, moto- ja võrkpalliklubi. Tabasalu Kultuuriselts korraldab Tabasalu kammerkoori, puhkpilliorkestri ja kahe rahvatantsurühma tööd ning teeb koostööd Muusikakooliga.

Aleviku südames endises sovhoosi sööklas e teenindusmajas asuvad avar 5500 lugejaga raamatukogu, tantsu(treening)saal, konstaablipunkt, kaks söögikohta ja perearsti ning hambaarsti kabinet. Sama kompleksi juurde planeeritakse (juba toimunud arhitektuurivõistluse) kavandi järgi juurdeehitust – multifunktsionaalset sotsiaalkeskust, mille vajadus tuleneb eakate inimeste arvu ja sotsiaalsete probleemide suurenemisest. Sinna koondatakse pere- ja hambaarstid, erialaarstide vastuvõtt ning teraapia. Hakatakse nõustama raskustesse sattunud inimesi ning sõltuvushaigeid.

Tabasallu hakatakse rajama ka hooldekodu ning planeeritakse avada eakate ja puuetega inimeste päevahoid.²⁷

Traditsiooniks on kujunenud vallas järgmised sündmused, millest vaid jõululaata peetakse aleviku südames käesoleva töö projektalal:

- Harku valla päev on 21. novembril, mil 1991. aastal taastati valla omavalitsuslik staatus;
- Tabasalu Päev korraldatakse igal aastal augusti kolmandal laupäeval Tui Pargis;
- Jaanituld peetakse igal aastal erinev kandi keskuses (kandikeskused joonisel 1);

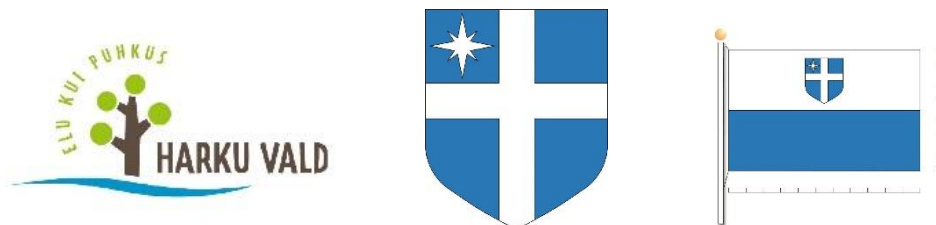
²⁷ Harku valla arengukava aastani 2037.

https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4071/0201/6020/vvk_m_2016_22_manus_1.pdf# (07.12.2017).

- Lastekaitse päeva peetakse Tabasalu Ühisgümnaasiumi sisehoovis.

Valla tunnuslauseks on „Elu kui puhkus“ ja see põhineb 2012. aasta küsitluse tulemusel – elanike nägemusel ning ajalool. Puu motiiv rõhutab kasvu ja arengut, loovust, elujõudu ja kestvust, sinine joon merepiiri (vt joonis 5).

Valla sümboliks oleva vapi sinine värv sümboliseerib valla mereäärest asukohta ja taevaavarust ning optimistlikke tulevikupüüdlusi. Vappi neljaks väljaks jagav hõberist on kristliku maailma üks peamisi sümboleid – tähistab paikkonna kultuuri alustõdesid ja ajaloolist järjepidevust. Vapikujundi hõbe märgib ustavust, puhtust ja nooruslikku sihikindlust. Neljaks jaotatud vapi heraldiliselt esimesel väljal olev hõbedane (põhja)täht viitab valla asukohale Eesti põhjakaldal. Valla lipu sini-valge kanga ülemise valge laiule asub valla vapp.

Joonis 5. Harku valla sümbolika

Allikas: harku.ee

2.4 Olemasolev reljeef ja pinnase omadused

Tabasalu alevik asub Balti klindi Põhja-Eesti klindilõigu Suurupi klindipoolsaarel²⁸, mis on enamasti lageda loalaga paekiviplatoo. Loodude reljeef on tasane või veidi lainjas, lamedate niiskete nõgudega. Kallaste pank on kaetud gleistunud rusukaldemullaga (Bg), Aleviku lääneosas Vahtra, Nooruse ja Kooli tänava vahele jääb sügava madalloomullaga (M''') ala ning edela suunas sügava rabamullaga (R''') Tabasalu raba.

Tabasalu aleviku hoonestatud alal (k.a detailplaneeringu alal) asub õhuke paepealne muld (Kh'', r₃ls₁15-30/p), mille lõimis on tugevalt koreseline (kruusane), mis moodustab 20–30% 15–30 cm tusedusega mulla ehk liiv-savi sees. Selle all on paas.

Tabasalu aleviku reljeef on tasane.

²⁸Põhja-Eesti klint. <http://www.klint.envir.ee/klint/est/12.html> (14.02.2018).

Joonis 6. Tabasalu alevik mullakaardi väljavõttel

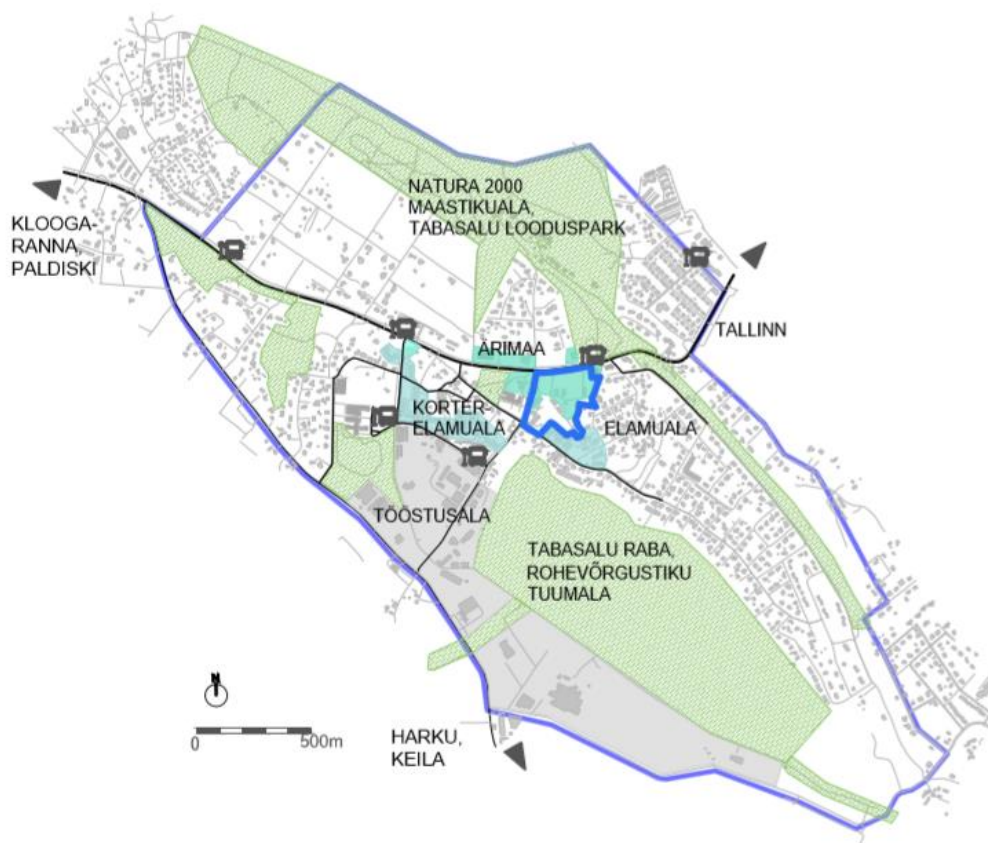
Allikas: maa-ameti geoportaali mullakaardi rakendus

2.5 Teed ja transport

Harku valla tegevus on tihedalt seotud Tallinnaga. Paljud Harku valla elanikud töötavad Tallinnas ja nende lapsed õpivad Tallinna koolides. Samuti käiakse Tallinnast tööle Tabasallu, nagu ilmnes ka küsitluse (vt Lisa 1) raames inimesi intervjuerides ning paljudel Tallinna elanikel on suvekodu Harku vallas.

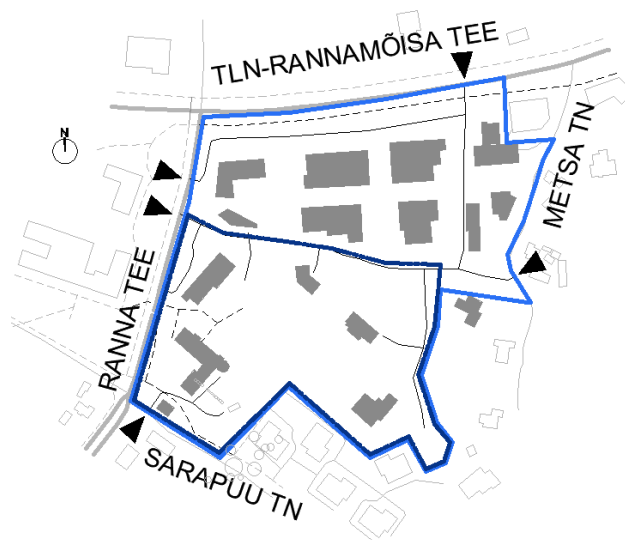
Tabasalu alevikku ühendab ümbritsevaga kaks maanteed: Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maantee (nr 11191) ja aleviku edela-lõunapiiri läbib Harku-Rannamõisa tee (nr 11390).

Ühistransporti maakonnabussiliinidel korraldab Harjumaa Ühistranspordikeskus ning maakonnabussid läbivad Tabasalu alevikku ühes suunas 71 korda päevas. OÜ TaubGrupp ja OÜ Samat korraldavad kumbki ühte kommertsliini, mis läbivad Tabasalu alevikku ühes suunas 19 korda päevas. Ühistranspordi peatuseid on alevikus kuus. Seega ühistranspordiühendus pealinnaga tundub hea, küll aga ei kata see kogu valla hajusamalt elavate elanikke huve.

Joonis 7. Tabasalu aleviku maakasutus ja peamine teedevõrgustik

Allikas: autori joonis, aluseks kasutatud maa-ameti aluskaarti

Joonis 8. Detailplaneeringuala sissepääsud ja autoteed. Projektala on piiritletud tumedama sinise värvusega

Allikas: autori joonis

Detailplaneeringualal toimub põhiline autoliiklus põhjapoolse osa äri- ja kortermajade vahetus läheduses Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna maanteel, kus hakkab asuma üks sissepääs vaadeldavale alale. Projektalale ligipääs hakkab toimuma Ranna tee, Metsa tänava ja Sarapuu tänava kaudu. Projektala keskne ala on jalgsi käiguks, kus autoliiklust ei toimu.

Enamasti on Tabasalu alevik laienenud üksikelamualadega lääne suunas ning kagu suunas mööda Põhja-Eesti klindipealset (vt joonis 7). Aleviku lõunaosas asub tööstus- ja tootmismaa ning Tallinn-Rannamõisa-Kloogaranna tee ääres ärilise otstarbega maa. Läänepoolne suurem korterelamute ala on nõukogudeaegne; idapoolne, raba ja joonisel sinise piirjoonega detailplaneeringu ala vahele jääv korterelamute ala on 2000. aastate uusarendus.

2.6 Piirkonna funktsionaalsed, esteetilised ja ökoloogilised väärtused

Väikese vahemaaga aleviku südames asuvad teenusepakkujad on mugava elukeskkonna jaoks olulised, nagu on märkinud ka küsitluses osalenud inimesed (vt Lisa 1, joonis 3). Lühikesed vahemaad soodustavad alevikust liikumist nii jalgsi kui ka jalgrattal ning see loob rohkem vahetuid kokkupuuteid keskkonna ja inimeste vahel.

Esteetiliselt on väärtuslik roheline ja kõrghaljastus. Inimesed hindavad kõrgelt looduskeskkonda ning naudivad seda Tabasalu looduspargis (Rannamõisa maastikukaitseala KLO1000116²⁹), metsaline kooslus vaheldub 30–32 m kõrguselt paepangalt avanevate lumavate vaadetega merele ning Tallinnale. Projektala haljastuslikust hinnangust nähtub, et alal domineerib harilik saar (168 tk kogu 363 haljastuslikust objektist), teisel kohal on harilik vaher (75 tk 363-st) ning liigi arvukuselt kolmandal kohal on harilik kuusk (65 tk 363-st). Võrreldes 2011. a koostatud haljastuslikku hinnanguga on hariliku saare tervislik olukord halvenenud, sest puud on nakatunud saaresurma (vt Lisa 2). Alusmetsa rohurindes kasvab laialdaselt sinilille ning põhjapoolsema pargi lagedamatel niitmata aladel nurmenukku, hiirhernest, kortslehte, anemooni, jumikat, nõiahammast, punet, seebilille, keraheina ja kibedat tulikat. Lõunapoolsel pargialal tundub pinnas niiskem ja toitainerikkam, seal leidub lisaks võilillele ja kibedale tulikale rohkelt naati ja kanakoolet.

Ökoloogiliselt on projektala väärtuslik, sest puittaimede haljastuslikule hinnangule toetudes asub ala idaservas sarapiku põõsastikke ning kirde- ja edelaosas kõrghaljastusega kaetud poolvarjulised pargialad, mis on mitmetele lindudele meelepärased elukohad. Alal elutsevad lisaks hallvarestele ja harakatele kuldnokad, koduvarblased ja rasvatihased. Poolvarjulised pargialad on niidetava murupinnaga, mistõttu nende ökoloogilist väärtust saaks tõsta põõsaste lisamisega.

²⁹ Keskkonnaagentuur.

http://loodus.keskkonnainfo.ee/eelis/default.aspx?state=4;68547596;est;eelisand;;&comp=objresult=ala&obj_id=5265 (14.04.2018).

3 PROJEKTLAHENDUS

3.1 Kontseptsioon

Kontseptsiooni lahendus „Mängulust“ kannab edasi ala elavat, rõõmsameelset ja tegevusrohket mõtet, mille disain on inspireeritud puhkelaagris viibinute jutustustest ja olustikust ning ka läbi aja säilinud esinduslikkusest. Erinevad teed (rajad) juhatavad kõndijat läbi eriilmeliste ruumide, pakkudes tajuelamusi, helisid, vaateid, mängulusti, nii (kohviku)toidu- kui ka lillelõhna, nii kõrget kui ka madalat rohelist. Mänguline maastik loob tingimused peatumisteks, istumisteks ja järgmisel korral uuesti väljakule tulemiseks.

3.2 Lahenduse kirjeldus

Väljakut ääristavad hooned oma funktsioonidega toetavad tegevusi väljakul. Seal asuvad vallamaja ja söögikoht Baby Back. Detailplaneeringu järgi kavandatakse uusehitistena endiste laagrirühma majade asemele uued kuni kahe korruselised hooned. Nende sihtotstarbeks on äri ja teenindus ning funktsioonidena võiks seal olla kohvik-pagariäri ning noortekeskus koos õpilasfirmade ja *start-up* projektiga.

Kujunduslahendus algab tsoonide tekitamisega projektalas (vt Lisa 6 ja Graafiline materjal, joonis nr MA-01), arvestades, milliseid tegevusi ala külastajatele pakkuda saab:

- **Lipuväljak** on pidulik plats, mis on keskne, esinduslik ja hästi vaadeldav. Seda toetavad istutusalad sobiva taimestusega;
- **Vabaõhulavaga** plats (43 x 53 m) on avar muruala, mis on sobilik nii piknikute pidamiseks kui ka tseremooniate jälgimiseks. Tõstetud alana pakub ala serv ka istumisvõimalust;
- **Purskkaevud** pakuvad vaatemängu, liikuvust ja helisid. Tasase pinnaga tiik aga värve muutvaid peegeldusi ümbruskonnast;
- **Väliturg ja parkla** on ühendanud oma funktsioonid ala loodeosas, kus on alale sissepääs ka autoga. Suuremate ürituste, näiteks kirbuturu või jõululaada tarvis saab ala laiendada mobiilsete taimekastide nihutamise ja söögikoha terrassi äärde;

- **Mänguväljak**, mille mänguvahendid on oma olemuselt inspireeritud eelmise sajandi laste mängudest ja mänguasjadest, jääb ala lõunaossa. Need arhitektuursed elemendid rikastavad ja toetavad kogu projektala kontseptsiooni ning tasakaalustavad lipuväljaku detailide skaalat.
- **Pargid** ala kirde- ja edelaosas on kõrghaljastusega, mille liikuvad varjud tekitavad varieeruvat valgusmängu. Pargid looduspärase kooslusega on kui oasid keskusala linnalises keskkonnas.

3.3 Pinnakatendid

Betoonplaadid. Lipuväljaku alalt suundub piduliku ilmega betoonplaatidega (500x250x55 mm) kaetud jalgteede noortekeskuse poole ala kirdeosas. Betoonplaatidega kaetakse ka taimekastide alune ning söögikoha terrassi esine, et ratastel taimekaste oleks kergem manööverdada.

Tugevdatud muru alad asuvad söögikoha terrassi ja tasase veepinnaga veesilma vahel ning vabaõhulavaga reljeefselt kõrgemal asuval platsil. Nendel aladel on suur kasutukoormus ja seetõttu on vajadus tugevdatud murupinna järgi. Muru tugevdatakse pinnasesse lisatava killustikuga (50% mulla mahust). Aeg-ajalt autode poolt kasutatavale tiigist loodesse jäävale murualale lisada rajamisel ka tugevduskärg.³⁰

Asfaltkattega on juba olemasolev autoparkla ala edelaosas kohvik-pagariäri ja söögikoha vahelisel alal. Samuti asuvad autoparklad Ranna tänavaga piirnevas osas.

Sõelmekatendiga kergliiklustee projekteeritakse esinduslikumast piirkonnast kaugemale jäävatesse osadesse, ala lõuna- ja idaossa. Sõelmekatendi pealmine kiht koosneb paekivikillustikust fr. 0-4mm (75%) ja graniitkillustikust fr. 2-8mm (25%). Selle all asub tihendatud killustik. Tee laius on 2 m.

³⁰ Tuul, K. (2009). Linnahaljastus. Avalike alade kujundamise ja ehitamise käsiraamat. Taru, Altex, lk 90.

3.4 Arhitektuursed väikevormid

Väikevormid sobituvad oma lihtsa vormijoonega modernistlikkusse kujundusstiili. Mänguelemendid (vt Graafiline osa, Detailjoonis 4) on inspireeritud eelmise sajandi mängu- ja tegevusvahenditest. Ristsõnade ruudustikust inspireeritud puitpalkidest ronimisküngas. Domino klotsid ja teatepulgad ning aukudega silindrid on andnud mõtte arhitektuurseteks kompositsioonideks. Liigenditega erinevaid kujusid keerata võimaldav ajaviitemäng muutub suuremal skaalal ronimisrajaks.

Joonis 9. Väljakule sobivad väikevormid

Allikas: mmcite.com, edasimüüja Eestis ViaCon Eesti AS.

Allikas: autori foto

Allikas: Moerenuma Park Austraalias

Allikas: New play in Central Park

Allikas: Vanaas Sculpture park in Sweden

Allikas: Vanaas Sculpture park in Sweden

Joonis 10. Arhitektuursete mänguelementide näited

3.5 Haljastus

Haljastuse lisamisel on lähtunud piirkonna looduslikkusest, samas arvestatud väljaku esinduslikkusega. Püsilillede istutusala (vt Graafiline osa, Detailjoonis 1) taimevalik on kombineeritud külmades sini-roosa-valgetes toonides. Kevadeti õitsvatest sibullilledest tõmbab tähelepanu esimesena sinine kirgaslill (*Chionodoxa luciliae*) koos varase lihtõielise tulbisordiga (*Tulipa*) 'Candy Prince'. Nende järel alustab lainena õitsemist kobarhüatsint (*Muscari botryoides*) koos Darwini hübriidi tulbi 'Lihght and Dreamy' ga. Suvel annavad tooni pikalt õitsvad valge õiega siilkübarad (*Echinacea purpurea*) ning aniis hiid-iisopid (*Agastache foeniculum*). Kastik-stepirohi (*Stipa calamagrostis*) annab oma tuules voogavate pähikutega pehmet ilmet varasuvest kuni järgmise kevadeni. Ka aniis hiid-iisop seisab kogu talve struktuurselt oma pruunide õisikutega.

Põõsaalad lisavad tsoonidele rohkem eraldatust. Esiväljakule sobivad lõhnavad ja läbi suve korduvalt õitsevad külmakindlad kanada põõsasroosi (*Rosa*) sordid 'John Davis' ja 'Morden Blush'³¹ koos suureõielise naistenõgesega (*Nepeta grandiflora*). Kohviku ja turu vahetusse lähedusse projekteeritakse kurdlehise kibuvitsa (*Rosa rugosa*) hübriid 'Ritausma' ning hariliku ebajasmiini (*Philadelphus coronarius*) 'Erectus'.

Mänguala liigendatakse söödavate viljadega marjapõõsaste ja puudega. Arooniad (*Aronia melanocarpa*) hakkavad lisaks olemasolevatele puudele tõkestama müra ja kilkeid lõunapoolsesete kortermajade suunas. Ala keskele lisatakse mustsõstrapõõsaid (*Ribes nigra*) ning hapu kirsipuid (*Prunus cerasus*) 'Läti Madal' ning noortekeskuse poolsesse ossa söödavaid kuslapuu (*Lonicera caerulea*) ja karusmarja (*Ribes uva-crispa*) põõsaid.

Metsviinapuudega (*Pharthenocissus quinquefolia*) varjatakse pumplahoonet, mis vajaks enne istutuste rajamist välisfassaadi korrastamist.

Parkides loob looduslikumat muljet niitmiskordade vähendamine, mis suurendab elurikkust ning rohurinde liigilist koosseisu. Neis paigus niidetakse kaks korda hooajal, peale seemnete valmimist juulis ning septembris. Ala lõunaosas paiknevas pargis niidetakse ka juunis, et ohjeldada hariliku naadi kasvu.

³¹ Liventaal, E. (2016). Roosid. Nõuandeid ja soovitusi aednikule. Kirjastus Varrak, lk 165

KOKKUVÕTE

Tabasalu alevik on suureneva elanikkonna ja seni hästi arenenud kompaktsel teenuste võrgustikuga piirkond looduskauni Põhja-Eesti pankranniku alal. Aleviku südames asuv, eelmise sajandi kolmekümnendatest aastatest laste mängu- ja toimetamisi täis olnud, kuid viimastel aastakümnetel kasutuseta ala on kohalike elanike seas läbi viidud küsitluse põhjal kõige enam ümberkorraldust vajavaks piirkonnaks. Probleemiks peetakse tegevuskohtade ja kokkusaamiskohtade vähesust avaliku ruumis ja roheline vähenemist elanike juurdekasvu ja ehitusalade arendamise tõttu. Aleviku keskses välisruumis teevad inimesed praegusel ajal igapäeva elu lahutamatuks kohustuslike tegevusi, nagu tööle, bussile, lasteaeda, poodi või apteeki minnak, sest pole põhjuseid välisruumi kauemaks jääda, ja seda isegi ilusa ilma korral. Erandiks on siin vaid mõned laste mänguväljakud või üksikud majad juures.

Just visuaalne atraktiivsus ja tegevusvõimaluste loomine sõlmpunktidel, sh väljakutel aitab kaasa inimeste sotsiaalsele aktiivsusele ja nii ka aleviku meeldivamale tunnetamisele. Käesoleva töö raames viidi läbi puittaimede haljastuslik hinnang, mille tulemusena on ala kõrghaljastus väärtuslik. Selle tervislik seisund on halvenenud harilikke saari tabanud saaresurma tõttu ja vajab hooldusloikust. Elurikkust saab tõsta ja aastaaegade vaheldudes visuaalseid fookuspunkte rõhutada kasvava jõulupuuga, uute põõsa- ja taimealade rajamisega. Projektala jalutusteed ühendavad inimestele tähtsad sõlmpunktid uue väljakuga, mis pakub kõndijatele uusi meelelisi kogemusi.

Lahenduse kontseptsiooni „Mängulust“ abil luuakse mitmekülgne väljak-park. See loob kogu alevikule tähtsa keskse pidepunkti, koondab inimesi oma funktsioonidega ning tugevdab koha identiteeti. Tegevusi väljakul toetavad väljakut ääristavad hooned olemasoleva söögikoha ja vallamaja ning võimaliku kohvik-pagariäri ja noortekeskusega. Esinduslikku olemist ja aastapäevade tähistamise võimalust pakuvad Harku vallamaja ees olev lipuväljak ning vabaõhulava. Meelelisi elamusi pakub tiik koos teepinnal asuvate purskkaevudega. Jalutajad saavad puhkekohti valida kõnnitee servas, istutusala vahel, nii tiigi kui ka mänguväljaku juures.

Väliturg toetab kauplemist ja seeläbi kogukonna omavahelist suhtlemist. Suurema ürituse tarvis on võimalik mobiilsete taimekastide nihutamise ruumi juurde tekitada lisanduva murualaga. Mänguväljak on otseselt inspireeritud alal paiknenud lastelaagri mängulisest meeleolust, mis

koos arhitektuursete mänguvahenditega toetab isikupärast ning kohaidentiteeti loovat lahendust. Parkides, nagu ka kogu projektalal, säilitatakse maksimaalselt meeldivaid liikuvaid varje tekitav kõrghaljastus. See loob avarale vabaõhulava alale vaheldust varjumänguga ning on Tabasalu aleviku roheluse identiteeti kandev sümbol.

Lahendus „Mängulust“ väikese multifunktsionaalse väljak-pargi näitel loob meeldiva kohtumiskoha, parandab kogu aleviku heaolu ja tugevdab identiteeti.

KASUTATUD ALLIKAD

Raamatud

- Gehl, J. Linnad inimestele. (2015) Tallinn, Eesti Kunstiakadeemia, Yoko Oma.
- Hirsjärvi, S., Remes, P, Sajavaara, P. (2010). Uuri ja kirjuta. Tallinn, Kirjastus Medicina.
- Härmson P. (1984). Linnad läbi aegade. Tallinn, Valgus.
- Liventaal, E. (2016). Roosid. Nõuandeid ja soovitusi aednikule. Kirjastus Varrak, lk 165
- Lynch K. (1960). The image of the city. The Mit Press.
- Marcus, C. C, Francis, C. (1998). People places. Design Guidelines for Urban Open Space. John Wiley & Sons, INC.
- Moughting, C. (2003). Urban design: street and square. Architectural Press
- Russak, Ü. (2014). Põhjatähe valgus. Harku valla kroonika. Actual Print.
- Tuul, K. (2009). Linnahaljastus. Avalike alade kujundamise ja ehitamise käsiraamat. Taru, Altex.
- Urbanik, T. (2009). Rannamõisa läbi aegade. Vali Press OÜ
- White, W. H. (1980). The social life of small urban spaces. Project for public space.

Interneti allikad

- Bachman, K. Koha vaimne reostus: Raadi (2006). Magistritöö kokkuvõte.
https://www.ttu.ee/public/t/tartu-kolledz/Acta_1_Karin_Bachmann.pdf (11.05.2018)
- Harku valla arengukava aastani 2037.
https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/4150/1201/3032/vvk_m_2012_13_%20manus_1.pdf
(25.02.2018)
- Laanemets, M. „Mäletavad kohad“ http://www.eki.ee/km/place/pdf/KP1_08laanemets.pdf
(8.05.2018).
- Kaplinski, J. Mikita, V. (25.10.2014). Ööülikool. Paiga vaim ja vaimu paik.
<https://vikerraadio.err.ee/797988/ooulikool-jaan-kaplinski-ja-valdur-mikita-paiga-vaim-ja-vaimu-paik> (11.05.2018)
- Keskkonnaagentuur.
http://loodus.keskkonnainfo.ee/eelis/default.aspx?state=4;68547596;est;eelisand;;&comp=objjresult=ala&obj_id=5265 (14.04.2018).

Lucca poolmõis. Eesti mõisaportaal, <http://www.mois.ee/harju/lucca.shtml> (13.02.2018).

Põhja-Eesti klint. <http://www.klint.envir.ee/klint/est/12.html> (14.02.2018).

Tabasalu keskuse I etapi detailplaneering.

http://kaart.harku.ee/DP/100826_83/avalik/2017.11.29_korrigeeritud%20materjalid/
(08.05.2018)

Fotode allikad

Harku valla sümboolika. <http://www.harku.ee/> (07.12.2017)

Maa-ameti goeportaali mullakaarid rakendus.

https://xgis.maaamet.ee/maps/XGis?app_id=MA29&user_id=at&LANG=1&WIDTH=1300&HEIGHT=769&zlevel=7,531445.62922061,6587517.3684816 (8.05.2018)

Moerenuma Park. <http://www.flickrriver.com/photos/gravestmor/46788971/> (14.03.2018)

New play in Central Park. http://www.play-scapes.com/correspondent_post/new-play-in-central-park/ (14.03.2018)

Products. [mmcite.com](https://www.mmcite.com/en). <https://www.mmcite.com/en> (19.05.2018)

Statistikaamet. Harku vald. <http://www.stat.ee/ppe-56144> (07.12.2017)

Vanaas Sculpturepark in Sweden. <https://independent-collectors.com/collections/the-wanas-foundation-challenging-art-in-the-landscape/> (14.03.2018)

LISA 1

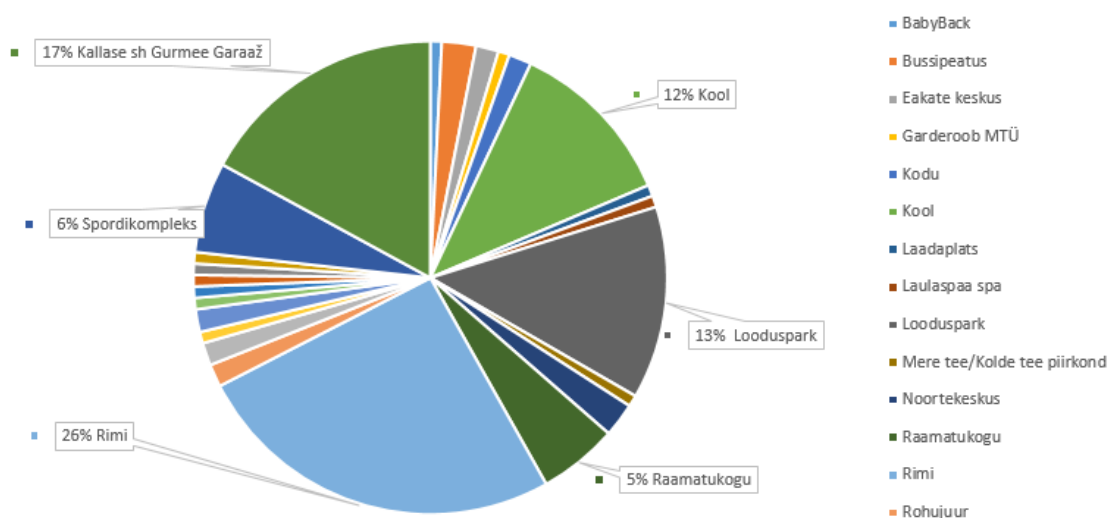
Küsitluse „Tabasalu aleviku elukeskkonna rahulolu uuring“ tulemused

„Tabasalu elukeskkonna ja haljastuse rahulolu-uuring“ oli aleviku elanikele ja teistele valla keskusest huvitatud isikutele vastamiseks avatud kolme nädala jooksul 16 veebruarist 11. märtsini. Küsitluse eesmärk oli teada saada, mida inimesed arvavad vallakeskusest, kuidas nemad sealset keskkonda tunnetavad ja milliseid piirkondi nemad peavad vajalikuks alevikus muuta.

Küsitlust levitati Facebookis Harku valla elanike grupi ning Tabasalu Ühisgümnaasiumi õpilasesinduse grupi kaudu ja paber kandjal aleviku käidavates asutustes (söögikohad, vallamaja, raamatukogu, noortekeskus). Kokku laekus vastuseid 136, millest 88 saabusid interneti teel ning 44 paber kandjal. Nendest omakorda kuus olid kasutatud vastajate arvamuste puudumise tõttu, mistõttu kokkuvõttes on tehtud 129 inimese arvamustest. Interneti teel saabunud vastustes oli avaldatud rohkem isiklikku arvamust, paber kandjal eelistati pigem valikvastuseid. Inimesi intervjuerides eristusid kaks gruppi: küsitluse ja antud teema suhtes ükskõiksed ning need, kes avanesid ja rääkisid oma arvamusi rohkemgi kui vaja, enamasti häirivaid aspekte alevikust ning lootsid muutusi. Kahe grupi vahele jäid inimesed, kes küsitluse läbiviimisel alevikus kohapeal ei soovinud vastata, sest nad käivat ainult seal tööl ja mujal alevikus üldse ei käi.

Vastanutest naisi oli 100 ja mehi 29, millest mõlemal juhul olid tugevalt domineerivaks palgalised töötajad – 69%, järgnesid ettevõtjad 15%-ga. Vastustest on näha, et inimeste sotsiaalne staatus iseloomustab aleviku sõlmpunktide ja välisruumi kasutust. Üldiselt kasutavad kõige rohkem vastajad Rimi kaubanduskeskust, teisel kohal on Kallaste kauplus koos Gurmee Garaaži kauplustega ning kolmandal kohal Tabasalu Looduspark. Kõige tihedamalt kasutavad vastanud õpilased kooli, palgalised töötajad raamatukogu, ettevõtjad Rimit ja Spordikompleksi ning pensionärid raamatukogu ja Spordikompleksi.

Vastajate poolt igapäevaelus Tabasalus enim kasutatav koht

Joonis 1. Vastajate poolt enim kasutatavad kohad alevikus

Eelneva vastusega saab siduda kõige kasutatavamad kergliiklusteed ja need on ette arvatavalt alevisiseste sõlmpunktide vahelised teed, mida inimesed kõige rohkem kasutavad jalgsi ja jalgrattaga. Tallinn-Kloogaranna maantee transiitliiklust soovitakse vastajate poolt ümber suunata Tabasalu-Harku teele, et alev muutuks rahulikumaks ja ühtsemaks. Samas toob liiklus läbi aleviku rohkem inimesi ja sinna enam elu, rohkem teenindust, kaubandust, rohkem käivet.

Joonisel 2 on välja toodud tuleviku potentsiaalsed sõlmpunktid, mis asuvad aleviku südames. Rimi kaubanduskeskuse ning lõuna pool asuva teenindusmaja (raamatukogu, arsti ja konstaablipunkti) vahel asub Tui park. Rohealale, millele on valminud haljastusprojekt, on rajatud juba laste mänguväljak, oma järge ootavad sillutatud jalgrajad pinkide, lillemuru ja põõsastega. Olemasoleva Rimi kaubanduskeskuse kõrvale (idapoolsesse ossa) on planeeritud veelgi suurem kaubanduskeskus. Tabasalu keskuse alale (raamatukogu ja Kallaste kaupluse vahele) planeeritakse roheala koos multifunktsionaalse väljakuga, mida soovitakse inimeste kohtumiskohaks. Seda on planeeritud toetama ala põhjapoolsesse ossa planeeritavad 3–4-korruselised elu- ja ärihooned.

suurem toetajaskond oli Tabasalu kortermajade ja eramajade piirkonnast vastanute hulgast. 55,8% ei soovinud parendamisest osa võtta, küll aga olid nõus, et areng võiks olla. Küsimuse mõtte oli uurida inimeste isetegemise soovi, sest Tabasalu kortermajade piirkonnas pole ühist kogukonnaaeda.

Vastanud peavad väga oluliseks rohealade juures nautida õhustikku ja vaateid (70%) ning võimalust lõõgastuda linnakärast ja igapäevategemistest (71.3%). Mõnevõrra vähem loodusliku mitmekesisuse nautimist (64,3%) ning vaid pooled peavad oluliseks võimalust rohealadel sõprade ja perekonnaga aega veeta.

Küsimusele, mida vastajad peavad oluliseks vaba aja võimaluste paremaks muutmisel, valiti 29% vastanute poolt, et alevikus võiks olla rohkem kokkusaamise ja koosviibimise kohti, 26% vastanutest soovib näha alevikus rohkem rohelist ja silmailu, 17% soovib tegevusalasid või väliatraksioone täiustada ning 11% arvab, et võimalusi on praegu õues olemiseks piisavalt.

Kõige enam ümberkujundust vajavaks piirkonnaks peavad vastajad (43,4%) Kallaste poe ja Tui pargi vahelist kruusaplatsi, kus toimub detsembris jõululaat ning suviti müüakse puu- ja köögivilju. 25% ei oma selles küsimuses arvamust. Tuuakse välja veelgi alevikus tähelepanu väärivaid kohti. Tibutare lasteaia kõrval olevat metsatukka soovitakse säilitada korrastatud rohealana sinna ei soovita kortermaja. Soovitakse Tabasalu ranna korrastamist ja parema ligipääsu tagamist randa ning ka olemasoleva kortermajade vahelise ala haljastamist. Tuulekoridori eemaldamiseks soovitakse nooruse tänavale rohkem puid

Ligi veerand vastajatest (24%) peab Tabasalut turvaliseks kohaks. Samas tuuakse välja hulk ebaturvalisust tekitavaid piirkondi ja põhjuseid. Rimi kaubanduskeskuse kõrval harvendatud metsatukas käivad vanemaealised meessoost inimesed kangema napsu pudelitega kohtumisi pidamas (12,4% vastajatest), kergliiklusteedega seotud ühenduste puudumine või autoteede ületamine on raskendatud või ohtlik (15,5%), valgustus on ebapiisav Tabasalu Looduspargis ja sinna viival teel (7,8%), liiklus on tihe, ei peeta kinni piirkiirusest ja eeskirjadest (7,8%) ning kogunevad ja logelevad noorte kambad (5,4%).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et inimestele meeldib Tabasalu alevik, sest kõik vajalik on ligidal jalgikäigu kaugusel, nauditakse loodust ja mere lähedust Tabasalu Looduspargis. Kaubanduse ja teenindusega ollakse üldjoontes rahul. Enimnimetatud märksõnad, millega vastajad pidid iseloomustama Tabasalu alevikku, olid: kodune, turvaline, vaikne ja puhas. Aga muidugi on

alevikus ka arenguruumi – märksõnade kordumise suurimalt sageduselt alustades esinevad sõnapilves: keskusetä, planeerimata, seosetu ja ilmetu.

„Rohkem oleks vaja kvaliteetseid mänguväljakuid ja korralikku haljastust. Mänguväljakutel inimesed sotsialiseeruvad ja see loob tugevama kogukonna.“

„Kunagi ammu, enam kui 45 aasta eest eelmise riigikorra ajal, ehitas minu äi endale ja oma lastele kodu. Ta ehitas kodu siia, sest siin oli turvaline, siin ei olnud linn, siin oli rahulik ja vaikne. Enam nii ei ole.“

„Tabasalu võiks säilitada oma väärtust privaatse, rahuliku, roheline ja turvalise elukeskkonnana, mitte muutuda (ääre)linnaks. Puutumata loodust võiks maksimaalselt säilitada.“

„Mina väga tänan, et selline töö on ette võetud! Palju jõudu! On vaja kohta, kus õhtuseid, nädalavahetuse üritusi oleks. Midagi Muraste koolimaja kasutatavuse sarnast võiks ka Tabasalus olla. Praegu peab enamuse meelelahutusest Tallinnas tarbima.“

„Soovin edu ja loodan, et Teie nooruslik energia suudab teha muudatusi Tabasalu muutmisel ilusaks elamiskohaks.“

„Rohealasi ja parke erainvestorid oma kinnistule ei raja! Roheala ja avalik ruum on meie ühine rikkus, seda saab luua ainult Harku vald ise! Parklad tuleb viia avalikust ruumist välja äärealadele, sissepääsud avalikesse hoonetesse peaks olema autodest ja suitsetajatest priid.“

„Tabasalus võiks olla rohkem haljastust. Võiks olla ka koht, kus inimesed saaks aega veeta, kohtuda (näiteks eelpool mainitud väliatraksioonid). Jalgrajad võiks arvestada inimeste liikumissuundadega. Praegu on lumme tallatud rajad ja suviti porised rajad, kus tihedamalt liigutakse (näiteks Tui pargis). Need võiks muuta kattega jalgteedeks.“

„Soov oleks see, et hoida Tabasalu siiski väga roheline ja maalähedane. Suur soov oleks vältida selle ala linnaliseks muutmist/täisehitamist. Pigem palju haljastust, avalikuks kasutamiseks mõeldud väikerajatisi (pingid, lastele mänguväljakud jms), kui uusi hooneid/maju/korterimaju.“

„Alevikus on puudus viisakast turust, praegused längu vajunud putkakesed ja suve alguses käepärastest vahenditest püsti löödav putka, milles puu- ja juurvilju müüakse, ei ole kuidagi silmale ilusad vaadata.“

„Rannamõisas puuduvad mõistlikud võimalused vaba aja veetmiseks värskes õhus: võiks olla samasugune laste mänguväljak nagu Tui pargis on või mingigi pink, kus istuda väljaspool oma krunti. Muud ei tahakski.“

LISA 2

Puittaimestiku haljastuslik hinnang

2.1 Sissejuhatus

Haljastusliku hinnangu eesmärgiks on kirjeldada detailplaneeringu alal asuvat puittaimestikku, selgitada välja nende haljastuslik väärtus, liigiline koosseis ja tõsta esile väärtuslikud grupid või üksikisendid.

Haljastuslikuks hinnanguks vajalik dendroloogiline inventuur viidi läbi 2018. aasta märtsis 6,8 ha suurusel Tabasalu aleviku I etapi detailplaneeringu alal.

Kinnistu lääneosas paiknevad individuaalelamud, lõunaservas korterelamud, idaservas piirneb ala Ranna teega ning põhjas Tallinn-Kloogaranna maanteega. Ala haljastuses valitsevad erivanuselised harilikud vahtrad, mis on arvestades puude paiknemist, ise alale levinud.

Haljastusliku hinnangu koostas ja välitööd teostas Liivi Mäekallas.

2.2 Metoodika

Välitööde teostamisel ja töö vormistamisel on lähtutud Tallinna Linnavalitsuse määrusest nr. 34 3. maist 2006 „Puittaimestiku ja haljastuse inventeerimise kord“.

Puittaimestiku inventeerimisel kanti digitaalsele geodeetilisele alusplaanile (M 1:500) üksikpuud, puude rühmad ning põõsad ja põõsaste rühmad ning nende haljastuslike objektide võra või võrastike projektsiooni kontuur ja juurde kirjutati igale isendile unikaalne number, mille värv näitab väärtusklassi. Puude järelkasvuks loeti noored ise alale levinud (alal kasvama hakanud) puud, mille rinnasdiameeter oli väiksem või võrdne 8 sentimeetriga. Neid aga uuritava alal ei leidunud. Juba hävinud või likvideeritud puude sümbolid alusplaanil kriipsutati läbi sinise ristiga.

Iga eelnimetatud haljastusliku objekti andmed kanti numereeritult nimekirja (Tabel 1). Selles nimekirjas järgneb igale numbrile puittaimede nimetus, kus nimede lühendamiseks kasutati epiteeti „harilik“ lühendiga „h.“; puu diameeter 1,3 m kõrgusel sentimeetrites (kui on tegemist

mitmeharulise puuga, on diameetrid eraldatud sümboli „&“ abil; puude rühmades semikooloniga); vajadusel puittaime kõrgus meetrites; üksikpuudel ja lähestikku paiknevate puude rühmadel suurim võra läbimõõt meetrites; haljastusliku väärtuse hinne ja märkused.

Ühtlasi hinnati iga puittaime haljastuslikku väärtus antud kohal. Aluseks olid siin 5-astmelised skaalad (LISA 1 „Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala”); Puittaimede haljastuslik väärtus on dendroloogilisel plaanil toodud vastavate värvidega:

I klass – punase värviga – eriti väärtuslik puu;

II klass – sinise värviga – väärtuslik, dekoratiivne, ilma eriliste haigustunnusteta;

III klass – rohelise värviga – dekoratiivne, veel elujõuline, on ökoloogiliselt oluline;

IV klass – kollase värviga – väheväärtuslik, alla surutud seisus, võib asendada väärtuslikumate liikidega;

V klass – pruuni värviga – likvideeritav puu, haige, elujõuetu, ohtlik, seetõttu sobimatu või silmariivav.

Hinnang sisaldab ka ala puittaimede taksonite nimekirja koos ladinakeelsete vastetega (Tabel 2), milles on märgitud nende kuuluvus kodumaiste liikide hulka.

2.3 Puittaimestiku üldandmed

Välitööde käigus hinnati 363 dendroloogilist objekti. Vaadeldaval alal on puittaimestik loodusliku tekkeviisiga, ise kujunenud. Mõningas kohas võib oletada ka istutamist, näiteks vabakujulise puudereana mõjuvad puittaimed (nr 66–75 ja nr 259–270). Dendroloogilised objektid asuvad alal enamasti üksikpuudena, leidub ka grappe ja eelmainitud rida. Hinnatava ala kesk-, edela- ja loodeosas puudub seemnelise isekülvi teel tekkinud hariliku vahtra ja saare järelkasv, mille rinnasdiameeter jääb alla 8 cm, järelkult on ala järjekindlalt noorest järelkasvust puhastatud. Ala kaguosas üksikelamutega piirneval alal ja kirdeosas Metsa tänavaga piirneval alal asuvad metsa tunnustega eraldised, mille peapuittaimeliigiks on harilik sarapuu.

Kultuuristatud põõsarinne alal koosneb üksikutest lumimarja põõsastikest, millest ulatuslikum (nr 77) asub puuderühma nr 71–75 all, moodustades mitmerindelise dekoratiivse grupi. Mujal põõsarinet ei esine (v.a ala kagu ja kirdeosas hariliku sarapuu alad).

Puittaimede hooldust on alal teostatud, kuid leidub küllaldaselt kuivanud oksaharudega isendeid.

Kogu pargi alal kaitsealuseid loodusobjekte ega liike ei tuvastatud. Rohttaimede hindamiseks puudusid sesoonsusest tulenevalt tingimused. Vaatluse alt jäid välja ka samblad ja samblikud.

Kokku registreeriti vaadeldaval alal 23 erinevat taksonit puittaimi (Tabel 2), millest 12 on kodumaised liigid.

Haljastuslike objektide numereeritud nimekiri.

Tabel 1.

Puu nr	Nimi	Hindamise objekt	Tüve Ø (cm)	Võra suurim läbimõõt (m)	Haljastuslik väärtus-klass	Märkused
1.	harilik saar	üksikpuu	15	3	IV	on nr 2. varjus, ühepoolse võraga
2.	harilik saar	üksikpuu	35,5	8	III	1,50 m kõrguselt haruneb kaheks
3.	harilik saar	üksikpuu	22	6,5	III	noor puu, ilus ühtlane võra
4.	harilik vaher	üksikpuu	23,5; 25,5	8	III	1 m kõrgusel haruneb kaheks, ohtlik harunemine
5.	harilik saar	üksikpuu	40	10	II	
6.	harilik vaher	puude grupp, 2 tk	24; 19; 16; 20	6	IV	üks puu haruneb 60 cm ja 1,20 m kõrgusel kolmeks
7.	harilik saar	üksikpuu	32,5	6	IV	ühepoolne
8.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	19; 24	5	IV	kaks puud grupis, kõrgelt laasunud
9.	harilik saar	üksikpuu	30	4	IV	kõrgelt laasunud
10.	harilik saar	üksikpuu	23,5	3	IV	võra asub puu ülemise 1/4 osas
11.	harilik vaher	üksikpuu	26; 24,5	5	IV	ühe meetri kõrgusel haruneb teravnurga all kaheks, tulevikus ohtlik harunemine
12.	harilik vaher	üksikpuu	32,5	7	III	
13.	harilik vaher	üksikpuu	22	5	IV	allasurutus seisus
14.	harilik vaher	üksikpuu	28,5	5	III	
15.	harilik saar	üksikpuu	62,5	13	II	kahjustusi pole, võra ilus
16.	harilik saar	üksikpuu	17	3	IV	oksastik asub puu ülemisel 1/4-l
17.	harilik saar	üksikpuu	20	5	IV	
18.	harilik saar	üksikpuu	31	6	IV	
19.	harilik saar	üksikpuu	18,5	4	IV	
20.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	21; 25,5	5	IV	
21.	harilik vaher	üksikpuu	20	4,5	III	
22.	harilik saar	üksikpuu	35,5	10	III	
23.	harilik vaher	üksikpuu	29	7	III	
24.	harilik saar	üksikpuu	19,5; 10,5	5	IV	ühepoolse võraga, 6 cm kõrguselt harnemine kaheks
25.	harilik vaher	üksikpuu	19	3	III	

26.	harilik vaher	üksikpuu	16,5	4	III	
27.	harilik saar	üksikpuu	18,5	3,5	III	
28.	harilik saar	üksikpuu	18,5	4	IV	
29.	harilik vaher	üksikpuu	26,5	8	IV	ühepoolse võraga
30.	harilik saar	üksikpuu	33	11	IV	ühepoolse võraga
31.	harilik saar	üksikpuu	39,5	8	III	koos moodustavad III klassi grupi, eraldi nende klass langeb
32.	harilik saar	üksikpuu	53	14	III	
33.	harilik saar	üksikpuu	19	5,5	IV	
34.	harilik vaher	üksikpuu	13,5	3,5	IV	noor puu aga sissekasvava koorega tulevikus ohtlik harunemine
35.	harilik vaher	üksikpuu	59	12	II	2,5 m kõrguselt harunemine nürinurga alla kaheks
36.	harilik saar	üksikpuu	69	14	III	tüvel sees mädanik ja tühi
37.	harilik vaher	üksikpuu	32,5	10	IV	nr 35 puu all, allasurutud seisus
38.	h. lumimari	põõsastik	-	8	II	noor ja elujõuline põõsarinne
39.	harilik sirel	põõsastik	-	10	II	elujõuline põõsastik
40.	harilik saar	üksikpuu	30,5	8	II	noor, korrapärase ühtlase võraga
41.	harilik saar	üksikpuu	17	4,5	IV	ühepoolne võra
42.	kutsik kibuvits	põõsastik	-	5	III	on noorendatud
43.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	32; 20; 28,5	8	III	grupis ilus kompaktne, üksikuna klass langeb
44.	harilik kuusk	üksikpuu	48	8	III	koore all mädanik ja koor lõhenenud
45.	h. ebajasmiin	põõsastik	-	3,5	III	
46.	harilik kuusk	üksikpuu	17	2	IV	allasurutud nr 44 ja 47 poolt
47.	harilik vaher	üksikpuu	56	10	II	
48.	harilik sarapuu	põõsas	-	6	III	
49.	harilik saar	üksikpuu	40,5	7	III	all kasvab harilik sirel
50.	harilik vaher	üksikpuu	40,5	9	III	puu kaldub lõunasse
51.	harilik kuusk	puude grupp, 2 tk	45,5; 40	9	III	
52.	harilik sirel	põõsastik	-	7	III	
53.	harilik kuusk	üksikpuu	43,5	7	III	
54.	harilik saar	üksikpuu	1,05	15	I	
55.	harilik vaher	üksikpuu	27	9	IV	3 m kõrguselt haruneb kaheks, allasurutud nr 54 ja 56 poolt

56.	harilik vaher	üksikpuu	36	11	III	
57.	harilik vaher	üksikpuu	19	7	IV	ühepoolse võraga
58.	harilik sirel	põõsas	-	12	III	
59.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	16,5; 15	6	III	saarepuud koos hariliku toominga põõsastikuga
60.	harilik vaher	põõsastik	5	5	V	
61.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	23; 31; 24,5	9	III	
62.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	37,5; 38,5	6	III	saarepuud koos hariliku toominga põõsastikuga
63.	harilik vaher	põõsastik	12,5; 12; 12	3	IV	nr 62 puudegrupi poolt allasurutud
64.	harilik saar	üksikpuu	47	10	III	Moodustavad ühtse grupi, eraldi nende klass langeks
65.	harilik saar	üksikpuu	34,5	8	III	
66.	harilik vaher	üksikpuu	27,5	6	III	
67.	harilik saar	üksikpuu	37	6,5	III	
68.	harilik saar	üksikpuu	42,5	9	III	
69.	harilik saar	üksikpuu	25,5	5,5	III	
70.	harilik vaher	üksikpuu	26	8	III	kaldub lõunasse
71.	h. vaher, h. saar	puude grupp, 4 tk	35; 22,5; 33,5; 32	13	III	
72.	harilik saar	üksikpuu	35	6,5	III	ühtse puuderea grupina III klassis, eraldi klass langeb, kaldub lõunasse
73.	harilik saar	puude grupp, 7 tk	26,5; 30,5; 25,5; 23; 29,5; 25,5; 31	13	III	
74.	h. vaher, h. saar	puude grupp, 5 tk	26,5; 19,5; 28; 34; 24,5		III	
75.	harilik saar	üksikpuu	38,5		II	
76.	harilik ebajasmiin	põõsas	-	3	III	
77.	harilik lumimari	põõsastik	-	30	II	ühendab kogu puuderea ühtseks tervikuks ja mõjub puude all alusrindena hästi
78.	harilik vaher	üksikpuu	48	13	III	
79.	harilik vaher	üksikpuu	27	5	III	
80.	harilik vaher	üksikpuu	31	11	III	
81.	harilik vaher	üksikpuu	32	5,5	III	
82.	harilik vaher	üksikpuu	31	7	III	
83.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	34; 33,5; 31	12	III	üks puu haruneb 1,5 m kõrguselt kaheks,

						tüves mädanik ja seest õõnes
84.	harilik saar	üksikpuu	52	7,5	III	kuivanu oksad võras, hoolduslõikus!
85.	harilik vaher	üksikpuu	48	9	II	
86.	harilik vaher	üksikpuu	57,5	12	II	
87.	harilik saar	üksikpuu	57,5	14	II	
88.	harilik saar	üksikpuu	44,5	9	III	
89.	harilik ebatsuuga	üksikpuu	43,5	7	III	kaldub itta, on olnud mõjutatud varasematest läänepool asuvatest lehtpuudest. Oksastik seal hõredam.
90.	harilik sirel	põõsastik	-	5	III	
91.	harilik saar	üksikpuu	77	10	III	ilusa võraga, kuid liiga kõrgele laasitud, oksakohast tüvemädanik ~8 m kõrgusel
92.	harilik saar	üksikpuu	80	14	II	ilus ja tasakaalus võra, haigustunnusteta puu
93.	harilik saar	üksikpuu	71,5	9	III	
94.	harilik saar	üksikpuu	31	13,5	III	kaldub juurekaelalt tugevalt lõunasse
95.	harilik saar	üksikpuu	39	8	III	
96.	harilik saar	üksikpuu	37	8	III	
97.	harilik saar	üksikpuu	31	9	III	kolme meetri kõrgusel haruneb kaheks
98.	harilik saar	puude grupp , 2 tk	37; 30	9	III	
99.	harilik saar	üksikpuu	52,5	6	III	
100.	harilik saar	üksikpuu	41	13	III	
101.	harilik saar	üksikpuu	47	5	III	
102.	harilik saar	üksikpuu	39,5	8	III	
103.	harilik saar	üksikpuu	21; 20	7	III	
104.	harilik saar	üksikpuu	28	10	III	
105.	harilik saar	üksikpuu	42	10	III	
106.	harilik saar	üksikpuu	59	16	II	
107.	harilik saar	üksikpuu	11	6	III	
108.	harilik saar	üksikpuu	37	12	III	
109.	harilik saar	üksikpuu	33	5	III	
110.	harilik saar	üksikpuu	35	6	III	
111.	harilik saar	üksikpuu	34	6	IV	allasurutud seisus, perspektiivitu
112.	harilik vaher	üksikpuu	11	6	III	
113.	harilik saar	üksikpuu	66	14	II	
114.	harilik saar	üksikpuu	71	12	II	

115.	harilik saar	üksikpuu	58	6	IV	sissekasvanud koorega kaksiklatv, ohtlik
116.	harilik vaher	üksikpuu	68	9	III	
117.	harilik saar	üksikpuu	42	6	III	
118.	harilik saar	üksikpuu	37	6	III	
119.	harilik saar	üksikpuu	38	8	III	kinnikasvanud arm põhjaküljel
120.	harilik kuusk	üksikpuu	44	6	II	ilus maani võra
121.	harilik pihlakas	üksipuu	10	3	III	
122.	harilik ebajasmiin	põõsastik	-	7	III	
123.	harilik lumimari	põõsastik	-	25	III	
124.	harilik vaher	puude grupp, 2 tk	30	5	III	
125.	harilik vaher	üksikpuu	29	6	III	
126.	harilik vaher	üksikpuu	38	5	III	
127.	harilik vaher	puude grupp, 2 tk	40; 35	11	III	
128.	harilik vaher	üksikpuu	22	5	IV	puul mõned üksikud oksad, mis täidavad nr 129 võra tühjad kohad
129.	harilik saar	üksikpuu	38	10	IV	kalduv lõunasse, on puu nr 130 poolt allasurutud
130.	harilik saar	üksikpuu	64	19	III	
131.	harilik saar	üksipuu	40	11	III	
132.	harilik vaher	üksikpuu	32	8	III	
133.	harilik saar	üksikpuu	34	19	III	
134.	harilik vaher	üksikpuu	44	9	IV	Kaks pikka laialikaarduvat hõredat oksaharu
135.	harilik saar	üksikpuu	54	12	III	
136.	harilik saar	üksikpuu	30	8	IV	kaldub 3 m kõrguselt lõunasse
137.	harilik saar	üksikpuu	28	7	IV	ladvata, allasurutud seisus
138.	harilik saar	üksikpuu	46	9	III	
139.	harilik saar	üksikpuu	50	12	III	üksikute pikkade okstega
140.	harilik saar	üksikpuu	32	12	III	Üksikud pikad oksad (kl IV), kuid grupis olles klass III
141.	harilik saar	üksikpuu	40	14	II	
142.	harilik tamm	üksikpuu	20	4	IV	suure puu nr 142 varjus.
143.	harilik tamm	üksikpuu	8	3	III	
144.	tähk-toompihlakad	põõsaste grupp, 5 tk	-	2	III	
145.	harilik saar	puude grupp, 7 tk	30; 41; 44; 24; 32,5; 31,5; 32	16	III	grupis koos kena
146.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	29,5; 28; 22	10,5	III	grupis koos kena

147.	harilik saar	üksikpuu	51	16	II	
148.	harilik vaher	üksikpuu	25,5	7	III	kaldub põhjasuunas
149.	harilik vaher	üksikpuu	26,5; 20	7,5	III	1,60 m kõrgusel hargnemine teravnurga alla ohtlikult kaheks
150.	harilik saar	puudegrupp, 2 tk	32; 20,5	8	IV	tüvel pikalt koorekahjustus niinekihini paljas põhjakülel
151.	harilik saar	puudegrupp (põõsastik)	16,5; 12;	5	V	tüvedel pikalt koorekahjustused
152.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	29; 30,5	10	V	ulatuslike koorekahjustuega, lõhed
153.	h. saar, h. tamm, h sarapuu	üksikpuud+põõsastik	32,5	7	V	saarepuu kuivanud
154.	harilik vaher	üksikpuu	43	8	III	
155.	harilik vaher	üksikpuu	27,5	10	III	korrapärase võraga perspektiivne puu
156.	harilik pärn	üksikpuu	17,5	5	III	kahvelharuga peaoks
157.	harilik saar	üksikpuu	29,5	5	IV	palju kuivanud oksti võras
158.	harilik saar	üksikpuu	26,5	5	III	
159.	h. saar (2 tk), h. kuusk, h. vaher	puudegrupp, 4 tk	26; 12,5; 35,5; 24	7,5	III	
160.	koosseis: 60% h. sarapuu, 25% h. saar, 10% h vaher, 5% muud (raagremmelgas, h. kuusk, h. tamm)	eraldis	23 - 37	-	III	kastikuloo, (sinilille) kasvukohatüüp, liitus 50%,
161.	h. sarapuu	põõsas	-	10	III	
162.	harilik vaher	üksikpuu	43,5	9	II	
163.	taraenelas	põõsastik	-	5	III	
164.	harilik saar	üksikpuu	20,5	5	III	
165.	raagremmelgas	üksikpuu	44	6	V	tüvi mädanenud, rähni töömaa
166.	punane leeder	põõsastik	-	5	IV	hooldusloikust vajab
167.	h. sarapuu	põõsas	-	6	III	
168.	h. saar (4 tk), h. tamm (1 tk), h. sarapuu	puude grupp, 5 tk + põõsastik	14,5; 26; 23; 38; 23	10	III	grupina kena, kuivanud oksad võras, hooldusloikus!
169.	harilik vaher	puude grupp, 2 tk	11,5; 13	2	V	perspektiivitu, nr 168 ja 170 varjus

170.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	33; 57	12	II	1,60 m kõrgusel harunemine kolmeks. Ei ole teravnurkne harunemine ega ole ohtlik.
171.	raagremmelgas	põõsastik	29; 11; 12,5; 10; 11,5	6	V	kuivanud peaharu ja nr 172 all varjus
172.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	36; 33; 41,5	15	II	
173.	koosseis: 35% h. saar, 35% h. vaher, 25% sarapuu, 5% muud (raagremmelgas, h. kuusk, h. tamm)	eraldis	25 - 41	-	III	alusrindes saare ja vahtra seemneline uuendus, sarapuu, h. kuslapuu, sinilill
174.	h. saar, h. vaher, h. pihlakas, raagremmelgas	puude grupp ja põõsastik	22,5 ... 35	18	III	alusrindes toominga ja sarapuu põõsastik
175.	harilik kuusk	puude grupp, 2 tk	33; 24,5	5	IV	Elektriliini tõttu võrast oksad eemaldatud
176.	harilik kuusk	üksipuu	38	6	III	
177.	harilik kuusk	üksipuu	25,5	4	III	kaldub itta, juurekaelal tüvi seest mädanenud (tühi)
178.	harilik saar	üksipuu	33,5	10	III	
179.	harilik saar	üksipuu	35	10	III	
180.	harilik saar	üksipuu	36	7	III	
181.	harilik saar	üksipuu	37	10	III	4 m ulatuses tüvel lõhe lõunasuunal ja kuivanud oksad võras
182.	harilik saar	puude grupp 2 tk	58; 31	16	III	lai lõhe tüvel 1.50 m kõrgusel
183.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	26; 29; 29	9	V	lõhed tüvedel väga suured, puud enamjaolt kuivanud
184.	h. saar, h. vaher	puude grupp, 8 tk	23; 13; 27; 28; 27; 18; 19; 20	5	V	enamus saarepuud lõhedega tüvedel ja enamasti ka kuivanud
185.	h. vaher (4 tk), h. saar (1 tk)	puude grupp, 5 tk)	26; 21,5; 20,5; 18,5; 21	8	III	saarepuudel osad võrsed kuivanud
186.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	52,5	14	II	

187.	h. lumimari, h. sirel	põõsastik	-	10	III	koos moodustavad kena rindelise grupi
188.	h. saar, h. kuusk	puude grupp, 4 tk	36,5; 42; 35,5; 13	10	III	
189.	h. saar, h. kuusk	puude grupp, 3 tk	35; 31; 20,5	9	III	grupina kena
190.	harilik saar	üksikpuu	23,5	7	III	
191.	harilik saar	üksikpuu	20	4	III	
192.	h. sarapuu, h. sirel	põõsastik	-	12	III	
193.	h. saar, h. vaher	puude grupp, 4 tk	41,5; 15; 37,5; 33	12	V	saarepuud poolkuivanud
194.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	28; 21; 20,5	10	III	
195.	harilik saar	üksikpuu	26,5	2	V	hariliku saare võrse surm, poolkuivanud puu
196.	h. sarapuu	põõsas	-	9	III	
197.	h. vaher, h. saar	puude gruupp, 2 tk	34; 20,5	10	III	
198.	harilik kuusk	üksikpuu	32,5	5	IV	võra 1/2 alumises osas hõredaoksaline
199.	harilik kuusk	üksikpuu	32,5	5	IV	puu tüvi on kärbunud, lõhed tüves
200.	harilik kuusk	üksikpuu	40	6	II	murdunud oksad võras
201.	harilik saar	üksikpuu	25	5,5	IV	kuivanud oksatüükaid võras palju
202.	harilik saar	üksikpuu	41	8	III	
203.	harilik saar	üksikpuu	24	4,5	III	
204.	harilik kuusk	üksikpuu	42,5	5,5	II	ilus tasakaalus võra ilma haigustunnusteta
205.	harilik saar	üksikpuu	26	7	III	
206.	harilik saar	üksikpuu	29,5	6,5	III	kuivanud oksad võras
207.	harilik kuusk	puude grupp, 2 tk	50; 24	7	II	grupis koos moodustavad II klassi
208.	harilik vaher	üksikpuu	27,5	7	III	
209.	harilik saar	üksikpuu	61	10	II	kuivanud oksad võras vajavad hoolduslõikust
210.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	32,5, 28,5	6	III	
211.	harilik saar	üksikpuu	47,5	10	II	kuivanud oksad võras
212.	harilik saar	üksikpuu	29	5	III	
213.	harilik haab	üksikpuu	29,5	3,5	V	haavataeliku viljakehad tüvel
214.	harilik kuusk	üksikpuu	43,5	5	III	

215.	harilik kuusk	üksikpuu	36; 28	5	III	1,10 m peal haruneb kaheks
216.	harilik haab	puude grupp, 2 tk	30; 28	9	III	
217.	harilik kuusk	üksikpuu	51,5	5	II	
218.	harilik saar	üksikpuu	28	5,5	III	
219.	harilik saar	üksikpuu	39	5	III	1,50 m kõrguselt haruneb kahvelharuna kaheks
220.	harilik kuusk	üksikpuu	43	6	II	
221.	harilik saar	üksikpuu	21	5	V	kuivanud puu
222.	harilik saar	üksikpuu	49,5	11	II	
223.	harilik kuusk	üksikpuu	32,5	3,5	III	laasunud
224.	harilik kuusk	üksikpuu	28	3	IV	laasunud poole kõrguseni ühel küljel
225.	harilik vaher	üksikpuu	25	7	III	
226.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	33; 16	6,5	V	pooled oksad võras kuivanud
227.	harilik saar	üksikpuu	27,5	6	III	
228.	harilik kuusk	üksikpuu	36,5	6	III	
229.	harilik saar	üksikpuu	50,5	12	III	palju kuivanud suuri oksa võras
230.	harilik saar	üksikpuu	26,0	6,5	III	tüvi sirgi aga võra kaldub itta
231.	harilik saar	üksikpuu	42	5	III	suured kuivanud oksad võras
232.	harilik kuusk	üksikpuu	33	5	III	
233.	harilik kuusk	üksikpuu	28,5	5,5	III	
234.	harilik kuusk	üksikpuu	27	3,5	IV	allasurutud seisus
235.	harilik kuusk	üksikpuu	28	6	III	
236.	harilik saar	üksikpuu	20	2	V	koorelõhe ja peaaegu kuivanud
237.	harilik saar	üksikpuu	16	3	V	ladvata, peaaegu kuivanud
238.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	21,5; 28	4	V ja III	üks puu on peaaegu kuivanud
239.	harilik saar	üksikpuu	39	8	III	kuivanud oksad võras
240.	harilik saar	üksikpuu	30	7	III	
241.	harilik saar	üksikpuu	32	6	III	
242.	harilik saar	üksikpuu	25	5,5	III	
243.	harilik kuusk	üksikpuu	45	7	II	ilus tasakaalus võra, peaaegu maani
244.	punane leeder	põõsas	11,5; 10,5	6	III	
245.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	43,5; 43,5	13	II	
246.	harilik saar	üksikpuu	26,5	5	V	allasurutud seisus nr 242 poolt

247.	raagremmelgas	põõsastik	-	10	V	noor seemneliselt levinud põõsastik
248.	arukask	üksikpuu	34,5	6	II	
249.	h. saar, h. pihlakas	puude grupp, 2 tk	29,5; 22	6	III	
250.	harilik türnpuu	põõsas	13; 12; 11,5; 10,5; 10,5; 9	7	III	maapinna lähedal ühtne jäme tüvi, leidub koorekahjustusi (väikseid lõhesid)
251.	harilik kuusk	puude grupp, 2 tk	42; 29	7	II	
252.	harilik saar	üksikpuu	46	11,5	II	
253.	harilik kuusk	puude grupp, 4 tk	31,5; 31; 25; 31	5	II	grupis koos ilus tihe roheline mass (oksastik)
254.	harilik kuusk	üksikpuu	22	2,5	V	rohelist oksastikku 50% võrast
255.	harilik kuusk	puude grupp, 2 tk	29,5; 28	5	IV	
256.	harilik kuusk	üksikpuu	29	6	III	
257.	harilik saar, raagremmelgas	grupp, üksikpuu ja põõsas	25,5	4	V	koos lõhed kallusega, kitsas ja kidur saarepuu, mille all raagremmelgas \varnothing 5m
258.	h. sarapuu	põõsas	-	5	IV	
259.	harilik saar	puude grupp, 3 tk	25,5; 27,5; 31	6	III	
260.	harilik saar	üksikpuu	27,5	7	IV	pool puu võrast võrsesurmast kahjustunud ja kuivanud
261.	h. saar, h. toomingas	puude grupp, 4 tk	23; 24; 22; 27	10	III	üks saarepuudest võrsesurmast tugevalt kahjustunud
262.	harilik saar	üksikpuu	35	8	V	ladvata, vaid üks elujõuline rõhtne oks
263.	h. saar, h. vaher	puude grupp 3 tk	22; 21,5; 24; 14,5	11	IV (V)	kuivanud tüveharuga, risti-rästi grupp, kuid sobib puude rida täiendama
264.	harilik vaher	üksikpuu	34	11	III	2 m kõrguselt haruneb kolmeks
265.	harilik saar	üksikpuu	30,5	11	III	kuivanud suur oks võras
266.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	31; 37	15	III	
267.	h. vaher, h. saar	puude grupp, 2 tk	31; 17,5	9	III ja V	saarepuu kidur - V kl.
268.	harilik saar	üksikpuu	46	17	IV	saare võrsesurmast nakatunud

269.	harilik saar	üksikpuu	37,5	13	IV	saare võrsesurmast nakatunud, oksakõndid järgi
270.	harilik saar	üksikpuu	37	12	III	
271.	harilik vaher	üksikpuu	50	14	III	
272.	h. vaher, h. saar	põõsastik	-	8	V	lisaks h. toomingas ja raagremmelgas, kännuvõsust ja seemneline teke
273.	sherardi kibuvits	põõsas	-	4	IV	hooldamata
274.	harilik kuusk	üksikpuu	38,5	4,5	III	
275.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	29; 33	12	III	Väga kuuse külje all kasvab
276.	harilik vaher	puude grupp, 2 tk	28; 30	9	III	
277.	raagremmelgas	põõsastik	-	7	IV	
278.	raagremmelgas	põõsastik	10 ... 15	8	IV	mitmetüveline
279.	h. kuusk, raagremmelgas	üksikpuu ja põõsastik	39	5	IV	
280.	raagremmelgas	põõsastik	-	10	IV	
281.	h. saar, h. vaher	puude grupp 10 tk + põõsastik	19,5 ... 30	15	III	alusrindes h. toomingas, h. kuslapuu, saare seemneline isekülv
282.	harilik kuusk	puude grupp, 3 tk	31; 35; 30,5	10	II	ilus grupp, ilma haigustunnusteta
283.	h. saar, h. vaher	puude grupp, 7 tk	16,5; 17,5; 30,5; 20; 29; 27; 15	14	III	alusrindes h. toomingas, h. kuslapuu, magesõstar, tärnpuu
284.	harilik tamm	üksikpuu	9	4	III	ühtlase tasakaalus võraga noor puu
285.	h. saar, raagremmelgas	põõsastik	10; 10,5; 15; 12; 10	13	V	seemneline isekülv
286.	h. kuusk, h. tamm, h. sarapuu	puude grupp 2 tk + põõsas	28; 35	12	III	tamm on ühepoolse võraga ja juurekaelal üsna suur koore kahjustus
287.	harilik kuusk	üksikpuu	32	4,5	III	ühepoolse oksastikuga, tema all saare isekülv eemaldada!
288.	harilik kuusk	üksikpuu	30,5	3	III	
289.	harilik tamm	üksikpuu	35,5	13	II	kuivanud oksatüükad võras

290.	harilik kuusk	üksikpuu	50	7	II	on tegelikult kuusk (plaanil lehtpuu)
291.	h. tamm, h. sarapuu	üksikpuu ja põõsas	24,5	8	III	
292.	harilik saar	kaks põõsastikku	-	6	V	kaks sarnast põõsastikku üksteise ligidal täistatud sama numbriga. kännuvõsust kasvanud
293.	harilik vaher	üksikpuu	52,5	7	III	1,30 m kõrgusel haruneb teravnurga alla kaheks
294.	harilik kuusk	üksikpuu	43	6	II	
295.	harilik kuusk	üksikpuu	35,5	6	II	
296.	h. kuusk	üksikpuu	41	6	II	ilus maani võra
297.	harilik kuusk	üksikpuu	47,5	6	II	
298.	h. kuusk, h. saar	üksikpuu + saare põõsastik	54	7	III	kuusel ühepoolnevõra, saare põõsastik V klass, eemaldada!
299.	h. vaher, h. saar, h. sarapuu	puude grupp 4 tk + põõsastik	25; 31; 44; 28	15	III	alusrindes toomingas, h. kuslapuu, sarapuu, sinilill
300.	harilik kuusk	üksikpuu	42	6	V	kuivanud
301.	harilik kuusk	üksikpuu	32	5,5	II	
302.	harilik saar	üksikpuu	29,5	10	III	puu all sarapuu
303.	harilik kuusk	üksikpuu	27	5	III	põhjasuunal hõredam oksastik
304.	harilik saar	üksikpuu	27	10	III	
305.	harilik saar	üksikpuu	33	9	III	võrsesurmast nakatunud
306.	harilik vaher	põõsastik	-	4	V	
307.	punane leeder	põõsas	-	3	IV	
308.	punane leeder	põõsas	-	3	IV	
309.	h. sarapuu	põõsas	-	7	III	
310.	harilik vaher	üksikpuu	39,5	10	II	
311.	harilik kuusk	üksikpuu	32,5	4	III	
312.	harilik vaher	põõsas	9; 9,5; 10	6	V	jääb nr 310. varju
313.	harilik kuusk	üksikpuu + põõsas	49,5	8	III	kuuse all sarapuu
314.	h. vaher, h. saar, h. tamm, h. sarapuu	puude grupp, 4 tk	26; 23,5; 16,5; 20	12	III	
315.	h. sarapuu, raagremmelgas	põõsastik	-	15	V	

316.	harilik kuusk	üksikpuu	48,5	9	II	7 m kõrgusel haruneb kaheks
317.	harilik kuusk	üksikpuu	33,5	6,5	II	
318.	h. tamm, h. saar, h. vaher	puude grupp 4 tk ja põõsastik	24,5; 15,5; 13,5; 26,5	11	III	alusrindes pihlakas, sarapuu, h. kuslapuu, sinilill
319.	h. kuusk, h. saar	puude grupp, 5 tk	31,5; 14; 11,5; 14,5; 11	8	III	alusrindes h. sarapuu, kuslapuu, magesõstar, sinilill
320.	harilik kuusk	üksikpuu	43	4,5	III	
321.	harilik kuusk	üksikpuu	34,5	7	IV	kogu puu kaldub itta, oksastik niru ja rohelisuse poolest hõre
322.	harilik sarapuu	põõsas	-	9	III	
323.	h. saar, h. tamm	puude grupp, 5 tk	27; 19; 20,5; 13,5; 12,5;	11	III, IV-V	tamm III klass, saared IV ja V klass, igerikud ja võrsesurmast nakatunud, alusrindes sarapuu, magesõstar, h. kuslapuu
324.	h. saar, h. vaher, h. kuusk, sarapuu	puude grupp 6 tk ja põõsastik	35,5; 19; 22,5; 27; 31,5; 33;	28	III	alusrindes sarapuu, magesõstar, h. kuslapuu, sinilill
325.	harilik vaher	üksikpuu ja põõsas	34; 12; 9; 9; 10,5	11	III	põõsas koosneb punasest leedrist, sarapuust ja raagremmelgast
326.	raagremmelgas	põõsas	-	7	IV	
327.	h. sarapuu	põõsas	-	10	III	
328.	h. saar, sarapuu	üksipuu ja põõsastik	1,02	15	II	puu klass
329.	harilik vaher	üksikpuu	33,5; 30	10	III	
330.	h. sarapuu	põõsas	-	8	III	
331.	h. sirel	põõsas	-	9	III	
332.	harilik kuusk	puude grupp 3 tk	44,5; 29; 35	13	III	
333.	h. kuusk, h. vaher	puude grupp, 5 tk	41,5; 45,5; 33; 33,5; 41,5	17	III	
334.	harilik saar	puude grupp, 2 tk	30,5; 25,5	11	V	enamus võrast kuivanud
335.	harilik kuusk	üksikpuu	40,5	6	IV	ladvata ja kõrgele laasitud
336.	h. saar, h. vaher	eraldis	27... 40,5	73	III	

337.	harilik vaher	üksikpuu	38,5	10	II	
338.	h.vaher, h. saar	puude grupp, 6 tk	20; 31,5; 23,5; 37; 25; 24,5	17	III	
339.	h. vaher, h. saar	puude grupp, 4 tk	20; 21,5; 22; 28	10	III	
340.	harilik vaher	üksikpuu	76	9,5	III	1-1,60 m vahemikus haruneb neljaks
341.	h. vaher, h. saar, h. tamm, h. sarapuu	puude grupp 5 tk + põõsastik	23,5; 29; 29,5; 29,5; 21	14	III	saare puu V klass, peaaegu kuivanud
342.	harilik saar	üksikpuu	17	3	III	koorekahjustus ja -lõhe 1,60 m kõrgusel 80 cm ulatuses
343.	harilik vaher	üksikpuu	21,5	6	III	
344.	h. kuusk, sarapuu	üksipuu ja põõsas	56	6,5	III	
345.	harilik kuusk	puude grupp 4 tk	30; 34; 20; 39;		III	tüvi laasitud u 4 m kõrguseni maapinnast
346.	harilik kuusk	üksikpuu	29	4	III	tüvi laasitud, jäetud oksatüükad, juurekaelal mädanik
347.	harilik kuusk	puude grupp, 5 tk	23; 32; 26,5;23; 24,5	11	III	
348.	harilik vaher	üksikpuu	32	10	III	
349.	h. kuusk, h. vaher	puude grupp 5 tk	18,5; 14,5;20; 25; 28; 24,5	7	III	
350.	harilik kuusk	üksikpuu	62	6	III	ühelpoolse oksastikuga
351.	harilik vaher	puude grupp, 2 tk	30,5; 30	10	III	
352.	harilik sirel	põõsas	-	4	III	
353.	h. vaher, h. saar	puude grupp 3 tk	27; 30; 30; 24	15	III	2 m kõrguselt haruneb kolmeks
354.	harilik kuusk	puude grupp, 2 tk	31,5; 11	10	III	
355.	harilik vaher	üksikpuu	56	15	III	koorekahjustus tüve allosas (mehhaaliline)
356.	ungari sirel	põõsas	-	4	IV	hoolduslõikust vajaks
357.	harilik kuusk	üksikpuu	24,5	6	III	
358.	h. kuusk, sarapuu	üksikpuu ja põõsas	27	3	IV	oksastik hõre ja niru
359.	harilik vaher	üksikpuu	29	9	III	ühepoolne võra
360.	harilik saar	üksikpuu	15,5	3,5	III	kidur

361.	harilik saar	üksikpuu	28	10	IV	
362.	harilik elupuu, ümar vorm	grupp	-	25,5	III	seemneline isekülv
363.	tuhkurenelas 'Grefthsheim', lodjap-põisenelas, kontpuu liik	grupp	-	10	III	ilupõõsaste grupp

Puittaimede nimekiri

Tabel 2.

jr nr	Kodumaisus	Puittaime eesti keelne nimetus	Puittaime teaduslik nimetus
1.		ebajasmiin, harilik	<i>Philadelphus coronarius</i>
2.		ebatsuuga, harilik	<i>Pseudotsuga menziesii</i>
3.		enelas, lodjappõis-	<i>Physocarpus opulifolius</i>
4.		enelas, tara-	<i>Spiraea chamaedryfolia</i>
5.		enelas, tuhkur-	<i>Spiraea x cinerea</i>
6.	+	haab, harilik	<i>Populus tremula</i>
7.	+	kask, aru-	<i>Petula pendula</i>
8.	+	kibuvits, kutsik-	<i>Rosa subcanina</i>
9.	+	kibuvits, sherardi	<i>Rosa sherardii</i>
10.	+	kuusk, harilik	<i>Picea abies</i>
11.		leeder, punane	<i>Sambucus racemosa</i>
12.		lumimari, harilik	<i>Symphoricarpos albus</i>
13.	+	pärn, harilik	<i>Tilia cordata</i>
14.	+	pihlakas, harilik	<i>Sorbus aucuparia</i>
15.		pihlakas, tähk-toom-	<i>Amelanchier spicata</i>
16.	+	remmelgas, raag-	<i>Salix caprea</i>
17.	+	saar, harilik	<i>Fraxinus excelsior</i>
18.	+	sarapuu, harilik	<i>Corylus avellana</i>
19.		sirel, harilik	<i>Syrninga vulgaris</i>
20.		sirel, ungari	<i>Syrninga josikaea</i>
21.	+	tamm, harilik	<i>Quercus robur</i>
22.	+	türnpuu, harilik	<i>Rhamnus cathartica</i>
23.	+	vaher, harilik	<i>Acer platanoides</i>

Jrk nr	Puu nimetus üksikpuuna, peapuittaimede liik grupis või eraldises	Väärtusklass					Kokku
		Veerusildid					
		I	II	III	IV	V	
1.	arukask		1				1
2.	harilik ebajasmiin			2	1		3
3.	harilik ebatsuuga			1			1
4.	harilik haab			1		1	2
5.	harilik kuusk		18	34	11	2	65
6.	harilik lumimari		2	2			4
7.	harilik pärn			1			1
8.	harilik pihlakas			1			1
9.	harilik saar	1	19	100	30	18	168
10.	harilik sarapuu			10	1	1	12
11.	harilik sirel		1	5			6
12.	harilik tamm		1	4	1		6
13.	harilik türnpuu			1			1
14.	harilik vaher		8	50	11	6	75
15.	punane leeder			1	3		4
16.	raagremmelgas				4	3	7
17.	tähk-toompihlakad			1			1
18.	taraenelas			1			1
19.	ungari sirel				1		1
20.	enela liigid			1			1
21.	kutsik kibuvits			1			1
22.	sherardi kibuvits				1		1
Üldkokkuvõte		1	50	217	64	31	363

2.4 Puittaimestiku haljastuslik väärtus

Siinse ala kõige väärtuslikumad dendrooloogilised objektid on osa harilikest saartest, harilikest kuuskedest ja ka osa harilikest vahtratest. Nimetatud puud on kõige suurema esinemissagedusega uuritud alal (vt Tabel 3). Ainsana on määratud I klassi puuks harilik saar (nr 54), mille tüvediameter ületab 100 cm ja noorena heades valgustingimustes kasvades on võra sümmeetriline. Väärtuslikke haljastuslikke objekte (I, II ja III kl) on hinnatud alal koguarvust 268 tk (73,8%). Enamuse ala puittaimestusest moodustavad lehtpuud, okaspuid on 66 tk (18 %).

IV väärtusklassi puittaimi on alal 64 tk (17,6%), millest enamuse moodustavad harilikud saared ja mis asuvad uuritud ala loodeosas. Selles piirkonnas on puud kasvanud loodusliku puistuna vastastikusel koosmõjus ja seepärast valguse poole sirutudes on puudel ühekülgsed võrad.

Hiljuti on seal läbi viidud harvendusraie, mille tulemusena on allesjäänud puude valgustingimused küll paranenud, kuid puud on juba kõrgete laasunud tüvedega, millest mõnel asub võra kogu puu kõrguse ülemises ¼ osas. Neid võib säilitada kui väärtuslikku biomassi, kuid ala kujunduslikust seisukohast ei oma suurt väärtust. Seetõttu võib asendada väärtuslikemate liikidega.

Madala haljastusliku väärtusega ehk V väärtusklassi puud leidis alal 31 tk, millest enamuse moodustasid harilikud saared (18 tk, 5% kogu ala puittaimedest). Võrreldes 2011. aasta haljastusliku hinnanguga on halvenenud harilike saarte tervislik seisund, sest puud on nakatunud saaresurma. See haigus algab võrsete kuivamisega ning levib jämedamate okste ja tüve kambiumini. Puu püüab taastada oma võra, kasvatades tüvekoorele võimalikult palju punge. Neist arenevad noored võrsed aga haigestuvad ning hävivad samuti. Tihedate võrsekogumikena võras on nakatunud puud kergesti identifitseeritavad. Puu hukub paari-kolme kuni kümme aasta jooksul. Uuritud alal leiti harilikelt saartelt ka koorelõhed, mis olid levinud pikalt piki tüve, lõhede servadesse oli puu kasvanud kallust (ehk uute rakkude tootmisega püüdnud lõhesid kinni kasvatada). Lõhed on tekkinud arvatavasti temperatuuride kõikumisest varakevadel.³² Mida suuremad ja pikemad olid lõhed, seda kuivanum oli puu.

Alal kirjeldatud ja eraldi dendrooloogilisele plaanile kantud 363 haljastuslikku objekti jagunevad väärtusklasside vahel järgmiselt:

- väga väärtuslikud (I väärtusklass) – 1 (0,3%)
- väärtuslikud (II väärtusklass) – 50 (13,8 %);
- olulised (III väärtusklass) – 217 (60 %);
- väheväärtuslikud (IV väärtusklass) – 64 (17,6 %);
- likvideeritavad (V väärtusklass) – 31 (8,5 %).

2.5 Ettepanekud olemasoleva haljastuse säilitamiseks, hoolduseks ja täiendamiseks

- Säilitada tuleb haljastuslikult väärtuslikud puud.
- Võimalusel säilitada ka haljastuslikult olulised puud.
- Likvideerida tuleb ohtlikud puud ja puud, mis kahjustavad väärtuslikumaid puud, on kuivanud, ohtlikud või kahjustunud teiste väärtuslikemate puude varjus olemisest.

³² Dendroloog Olev Abneri suuline selgitus olukorrale.

- Jälgida tuleb kaldus olevate puude (nr 94) ning teravnurga all hargnevate puude tüveharude ühenduse seisundit.
- Säilivatel puudel tuleb regulaarselt teha võrahooldust, mille käigus tuleb välja lõigata kuivanud oksad tüve ligidalt oksakrae pealt, eemaldada murdumisohtlikud oksad ning parandada ka valgustingimusi võras. Hooldustöid peab tegema kehtiva kutsetunnistusega arborist.
- Ehitustööde käigus tuleb vältida säilivate puude juurte ja tüvede vigastamist. Tüved tuleb katta laudadega või võimalusel piirata puud kaitsepiirdega. Kui on hädavajalik puude all mehhanismidega sõita, tuleb paigaldada puude alla kilbid või kindlustada sõiduteed killustikuga. Tuleb arvestada, et enamik efektiivselt funktsioneerivaid ja puud toitainetega varustavatest juurtest paikneb ülemises 20–30 cm tuseduses mullakihis ja suurte puude juured ulatuvad mitu meetrit puu võra ulatusest kaugemale. Tabasalu keskuse I detailplaneeringu ala paeplatool asuva õhukese pinnase tõttu on puude juured ehitustööde ajal veelgi suuremas ohus.
- Tulevikus võiks täiendada ala põõsarinnet. Juurde võiks istutada valgusele avatud kohtadesse erineva kõrgusega põõsaid nagu sireleid, ebajasmiine, kibuvitsasid ja pargiroose, tatari kuslapuud, enelaid, põisenelaid, suurt läätspuud. Okaspuudest kuuse liike, lehtpuudest vahtra liike, tamme liike, dekoratiivõunapuid, pihlakaid. Varjulistesse pargilaadsetesse kohtadesse lehtpõõsastest harilikku sarapuud, villast lodjapuud, magesõstart ja pihlenelat (võimalusel nende sorte).

Kokkuvõte

Tabasalu keskuse I detailplaneeringu alal kasvavad haljastuspuud moodustavad omaette piirkondi, nt ala loodeosas harvendatud looduslik puistu hariliku saare enamusega, mille alusrindes sarapuu, harilik kuslapuu ja magesõstar. Ala keskosas (sidemasti ümbruses) asub parkmetsana mõjuv puistu hariliku saare ja hariliku kuuse enamusega. Seal ligidal uuritud ala keskel asub ida-lääne suunaline vabakujuline hariliku saare enamusega puuderida. Ala kaguosas (Vallavalitsuse hoone ligidal) on eristatavad samuti vabakujuline puuderida ning veelgi lõunaservas kõige vanemate puudega (hariliku saare enamusega) piirkond. Uuritava ala idaservas asuvad veel inimese poolt puutumata sarapikud.

Paljude saarepuude tervislik seisund on halvenenud saaresurma nakatumise tõttu. Tuleb jälgida puude seisundit, ning eemaldada kuivanud kukkumisohtlikud oksad.

Kokku hinnati 363 haljastuslikku objekti. Alal leidis kokku 23 taksonit puittaimi, millest 12 olid kodumaised liigid.

Puittaimestiku haljastuslikule hinnangule on juurde lisatud plaan koos haljastusliku väärtushinnanguga ning väärtushinnangute skaala selgitus.

Tabasalus 22.03.2018

Koostaja: Liivi Mäekallas

LISA 1. Puude haljastusliku väärtuse hindamise skaala

1) Eriti väärtuslik puu (I väärtusklass) – dekoratiivsete ja/või pikaealiste ning haigustele ja kahjuritele vastupidavate puuliikide eriti suured ja elujõulised eksemplarid. Puud, mis on dendroloogilised haruldused või mis omavad ajaloolist või kultuuriloolist väärtust. Samuti looduskaitse all olevad puud. Kindlasti säilitada.

2) Väärtuslik puu (II väärtusklass) – dekoratiivne, pikaealine ning mehhaanilistest vigastustest, haigustest või kahjuritest kahjustamata (või väikese kahjustusega) puu. Dekoratiivsete, haigus- ning kahjurikindlate ja pikaealiste puuliikide noored elujõulised eksemplarid. Haljastusplaani (istutuskeemi) järgi istutatud puu. Omab olulist maastikulist ja ökoloogilist tähtsust. Säilitada.

3) Oluline puu (III väärtusklass) – dekoratiivne või pikaealine ning väheste mehhaanilistest vigastustest, haigus- või kahjuritunnustega, kuid veel elujõuline (juurdekasvu omav) puu. Puu, mis on osa ökoloogiliselt efektiivsest haljastusega kohast. Võimalusel säilitada.

4) Väheväärtuslik puu (IV väärtusklass) – puu, mis kahjustab või tulevikus hakkab kahjustama liigiliselt või asukohalt ala väärtuslikumat puud. Puu, mis on oma eluea lõpul kas vanuse või kahjustuste tõttu. Puu, mis on allasurutud seisundis. Linnahaljastuse seisukohalt väheväärtuslik puu, mida võib säilitada kui biomassi, kuid mis on soovitatav likvideerida või asendada väärtuslikumate puuliikidega. Võib likvideerida.

5) Likvideeritav puu (V väärtusklass) – haige elujõuetu, ohtlik puu, millel on antud kohal väike ökoloogiline tähtsus. Puu, mis on kuivanud, tugevasti kahjustunud varju,

linnatingimuste, põlemise, mehaaniliste vigastuste jms tõttu. Puu, mis varjab ja kahjustab I ja II väärtusklassi puid või muud haljastust. Kuulub väljaraiumisele.

LISA 2. Põõsaste haljastusliku väärtuse hindamise skaala

1) Eriti väärtuslik põõsas (I väärtusklass) – dekoratiivsete ja/või pikaealiste ning haigustele ja kahjuritele vastupidavate põõsaliikide eriti suured (ja elujõulised) eksemplarid. Looduskaitsealune põõsaliik ja dendrooloogiline haruldus. Kindlasti säilitada.

2) Väärtuslik põõsas (II väärtusklass) – elujõuline ja/või tähelepanuväärsete dekoratiivsete iseärasustega põõsas; haljastusplaani (istutusskeemi) järgi istutatud leht- või okaspõõsas. Omab ökoloogilist ja ruumilist väärtust. Säilitada samas seisundis. Rühmad säilitada tervikuna või suurte rühmadena.

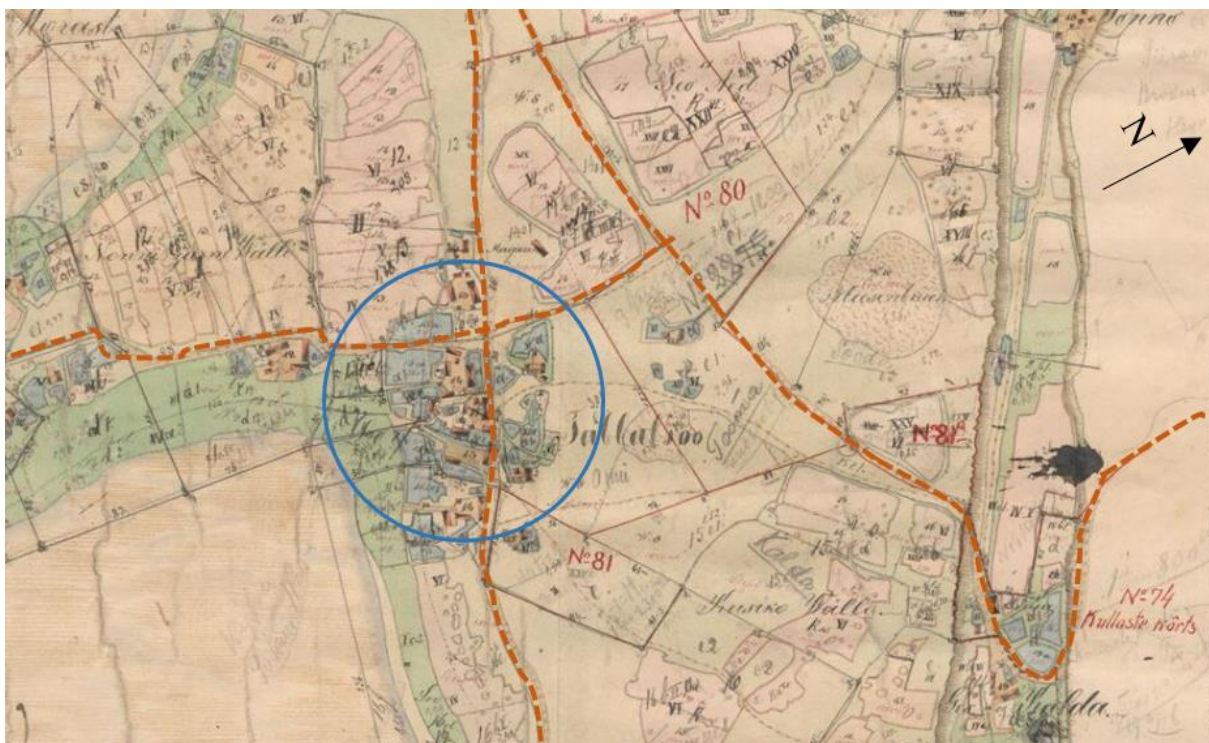
3) Oluline põõsas (III väärtusklass) – haljastusplaani (istutusskeemi) järgi istutatud või linnatingimustele vastupidav ja talvekindel ala ilmestavat ja keskkonda parandavat tähtsust omav leht- või okaspõõsas, mille dekoratiivsed omadused on vähenenud. Võimalusel säilitada ja noorendada.

4) Väheväärtuslik põõsas (IV väärtusklass) – lühiealine isekülvne või võsundiliselt levinud põõsas, mis kahjustab või tulevikus hakkab kahjustama liigiliselt/sordiliselt või asukohalt ala väärtuslikumat haljastust. Linnahaljastuse seisukohalt väheväärtuslik põõsas, mida soovi korral võib säilitada kui biomassi. Võib likvideerida.

5) Likvideeritav põõsas (V väärtusklass) – põõsas, mis on tugevasti kahjustunud varju, kahjurite, põlemise, mehaaniliste vigastuste jms tõttu. Samuti põõsas, mis on haige, elujõuetu ning omab väikest ökoloogilist tähtsust. Põõsas, mis varjab ja kahjustab I ja II väärtusklassi põõsaid või muid haljastust. Võib likvideerida.

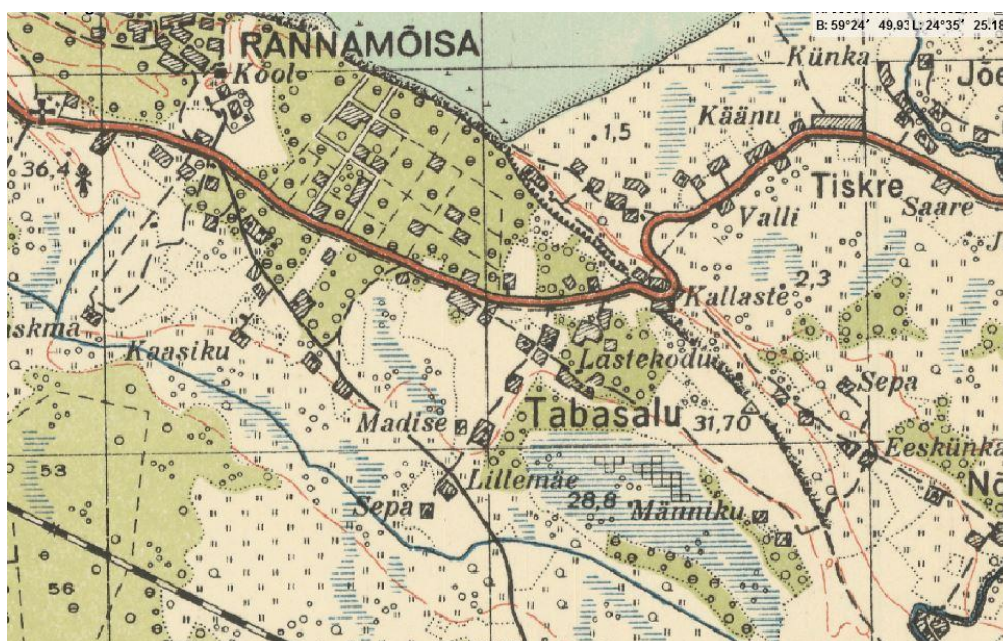
LISA 3

Tabasalu ajalooline kujunemine

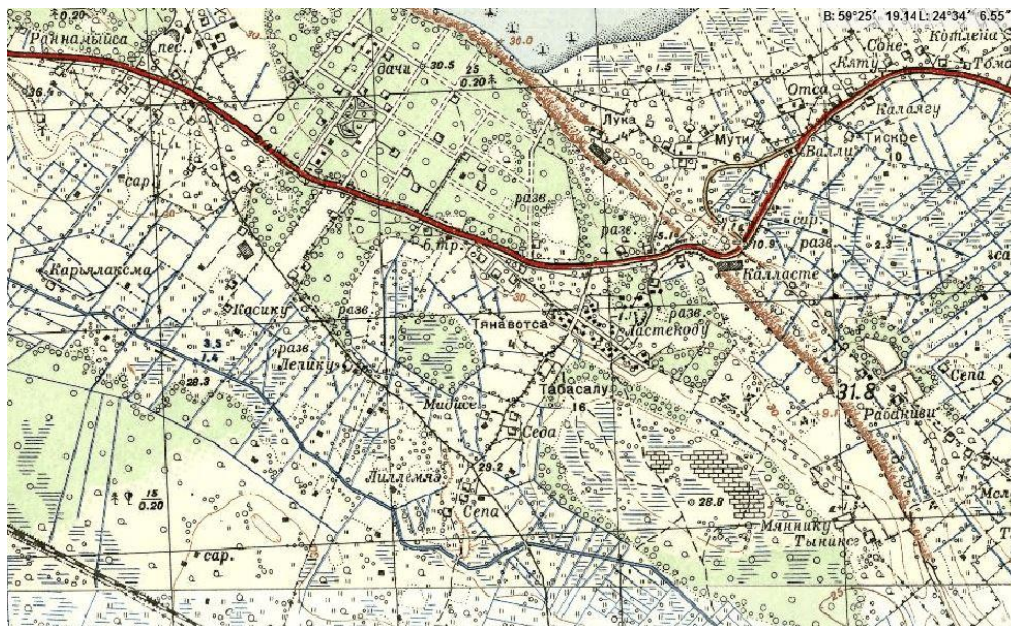

1890.–1900. a. Tihedam hoonestusala Tabasalus tähistatud sinise ringiga. Alevikku läbivad teed (pruuni punktiiriga) on püsinud muutumatuna ka tänapäeval.

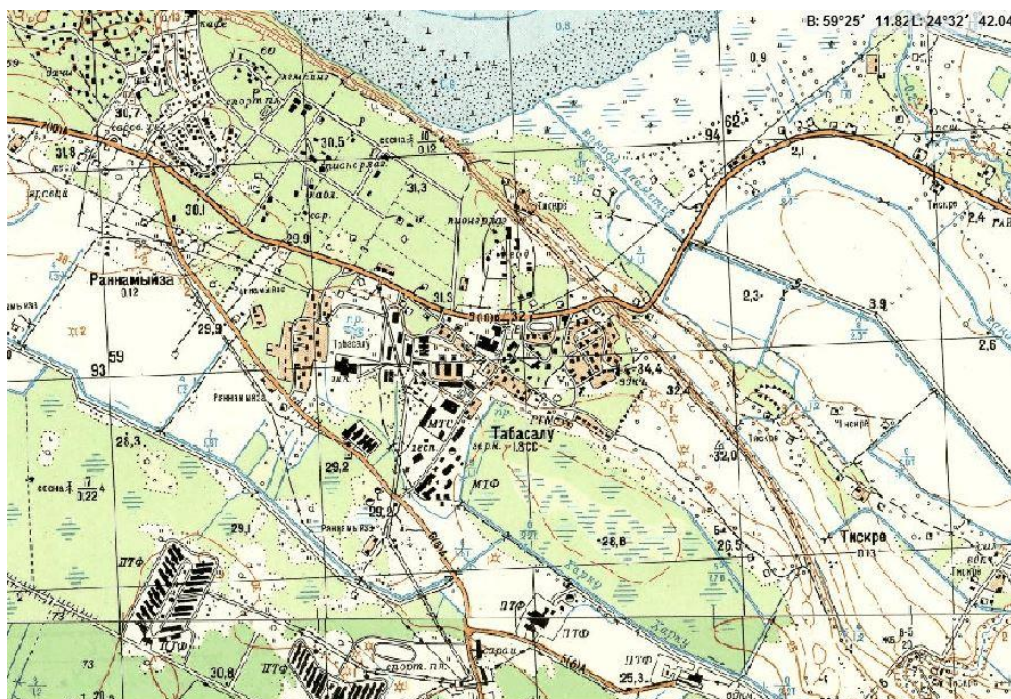
Allikas: EAA.3724.4.267

1936. a

1946. a

1987. a

Allikas: Maaameti geoportali ajalooliste kaartide rakendus.

LISA 4

Endises Tabasalu Pioneerilaagris olijate meenutused

„Palju võistlusi tehti, mäletan juuksurite võistlust, lauluvõistlust, diskosid, tuletõrje tuli autoga kohale, vahutas kogu lipuväljaku vahtu täis, ööhäired olid ja loomulikult käisid välisriikide grupid meid vaatamas, tõi kingitusi. Ahjaa, saime laagris apelsine ja banaane.” Anneli M.

“Meenub, et kui vihma sadas, siis joonistati või mängiti silmapilgutamist. Korra käidi organiseeritult ka mere ääres (kus üks meie rühma kaksikutest tütarlastest endale klaasikillu jalga astus ja seejärel rühma poisid teda kätest kandraamil kandsid), aga eraviisilist aia taga käimist ei mäleta.” Anton K.

“Üks eredamaid mälestusi oli öösel mööda pankrannikut matkamine (ilmselgelt mittelubatud tegevus) ja kuna oli ikka nõukaaeg, siis piirivalve käis kontrollimas ja olime seal kõik hiirvaikselt kõhuli maas, kui piirivalve oma prozega üle lasi. Teine on kindlasti laulmine ja see pisike Reet, kes oli iga-aastane äratundmisrõõm.” Krista K.

“Allan ja Erik korraldasid klubis diskosid ja aeg-ajalt käis laagrit külastamas välisriigi turismigruppe, kellele korraldati laulurühma poolt kontserte. Ja vahel oli laagris osalemas ka välisriigi lapsi.” Evely K.

“Laulukoor oli. Lõpetamisel oli esinemine ja meie rühma esilauljal (Tartu poistekoori liikmel) läks just selleks hetkeks hääl ära. Olin ka koori nimekirjas, aga igapäevased proovid klubimaja siseruumides hakkasid tüütama, samal ajal kui teised päikesepaistes jalkat või rahvastepalli mängisid. Hakkasin kõva häälega viltu laulma, koori juhendaja pani kõrva mulle ükskord lähemale ja pääsenud ma olingi.

Rahvatantsuring oli. Panin ennast nimekirja, aga kohale sinna kunagi ei jõudnudki.

Isetegevusülevaatus oli. Esinesime mingi idamaade-hõngulise absurditeatriga ja saime oma vanusegrupis kolmanda koha (st jäime eelviimaseks).

Sportivõistlus oli. Külla tuli konkureeriv, vist üleni venekeelne pioneerilaager „Orljonok”. Tabasalu laagri väravatest marsiti sisse juba ette oma võitudes kindlatena. Korraga toimusid võistlused nii jalgpallis kui rahvastepallis. Kogu Tabasalu laager karjus mõlema palliplatsi ääres „Tabasalu suru, Orljonok vastu muru!” Nähtavasti aitas, sest varasemalt enesekindlusest pakatavad külalised ja nende treenerid-kasvatajad pendeldasid lõpuks kahe platsi vahet, endil

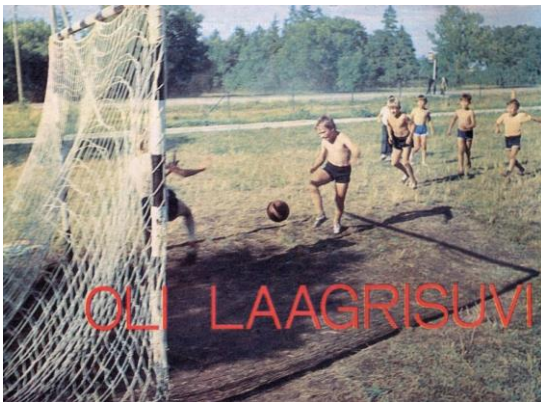
silmad vees, sest mõlemal platsil saadi Tabasalu käest lõpuks hoopis lüüa. Ise kuu aega iga päev jalkat ja rahvastepalli mänginuna olin 8-aastaselt oma elu sportlikus tippvormis ja jooksin 60 meetri jooksus laagri paremuselt teise tulemuse :)

Õöhäire oli kindlasti üks tippündmusi. Ma uskusin siiralt, et laagriülem on pättide poolt ära varastatud ja imestasin, miks täiskasvanud nii rahulikult omavahel lobisedes ja naerdes ringi jalutavad nii tõsises olukorras.

Tuletõrjajate külaskäik samuti. Tuletõrjeauto lasi vett kõrges kaares üle lipuväljaku ja selle tehisevihma käes joosta keset kuuma suvepäeva oli tõeliselt hea.“ Anton K.

See oli linnavalitsuste ja riigiasutustele kuuluv laager. Tähtsamateks oli pidevalt laul, tants ja spordivõistlused. Oli eraldi laulurühm. Lipuväljakul toimus hommikuti rivistus ja lipu heiskamine ja õhtul lipu langetamine kella kuuest, peale mida oli vaba aeg, mõnel päeval siis tantsud ja laulud, diskoõhtu. Lastele meeldis, nad said isegi teiseks vahetuseks uuesti minna. Oli põnev ja mitmekesine, rohkelt tegevusi. Igas rühmas oli kuni 40 last ja üks pedagoogilise haridusega kasvataja, millele lisandusid siis Pisipedast kohustuslikul praktilisel oleval rühmajuhid. 14-aastaselt sai olla juba nooremjuht. Toidud olid head, seltskond tore ja oma. Elu kees.

Autori kokkuvõtavad märkmed meenutusõhtult.

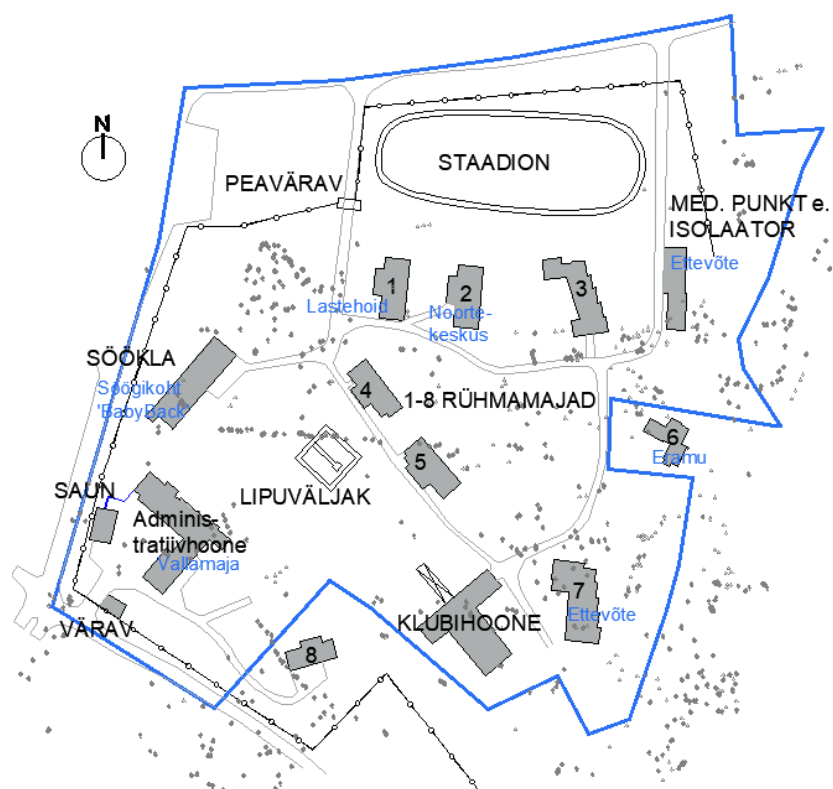

Allikas: ajakiri „Pioneer“ september 1986 ja Aleksander Kaidja erakogu.

LISA 5

Detailplaneeringuala olemasolev olukord (enne 2009. a) ja lastelaagri skeem 1991. a kaardi järgi

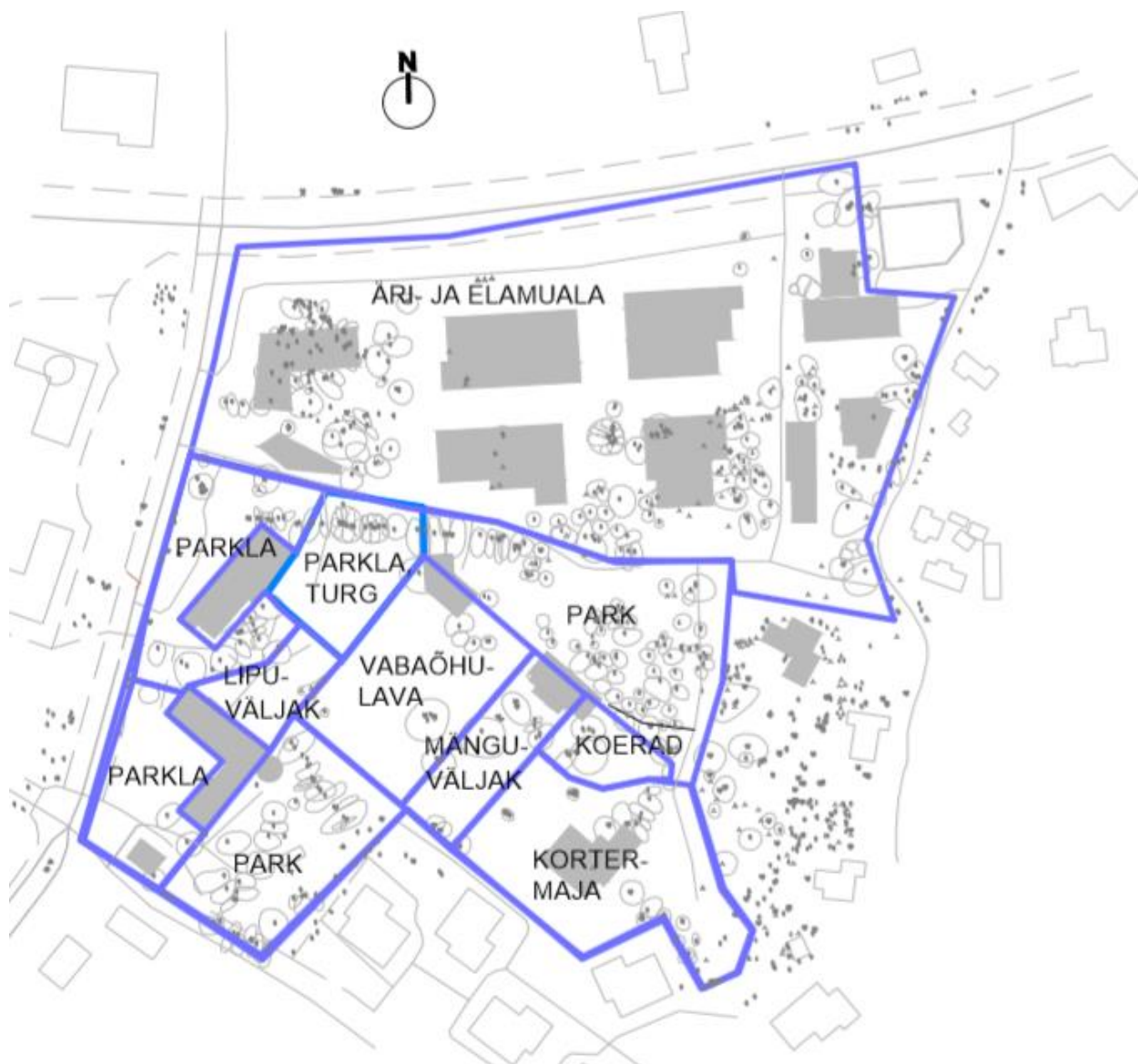
Allikas: karumaa.ee ja autori joonis ERA.V-127.1.4313 põhjal

LISA 6

Tsoneering

Allikas: autori joonis

Graafiline materjal

Haljastuslik hinnang ja raieplaan	1:750
Asendiplaaniline lahendus	1:500
Detailjoonis D-1 Dendroloogiline istutusjoonis	1:100
Detailjoonis D-2 Dendroloogiline istutusjoonis	1:200
Detailjoonis D-3 Tiik ja purskkaevud. Lõiked	1:20

Summary

Landscape Construction of 1st Stage Detailed Planning of Tabasalu Center

Liivi Mäekallas

Language: Estonian

Figures: 10

Pages: 68

Tables: -

Reference: 26

Appendixes: 6

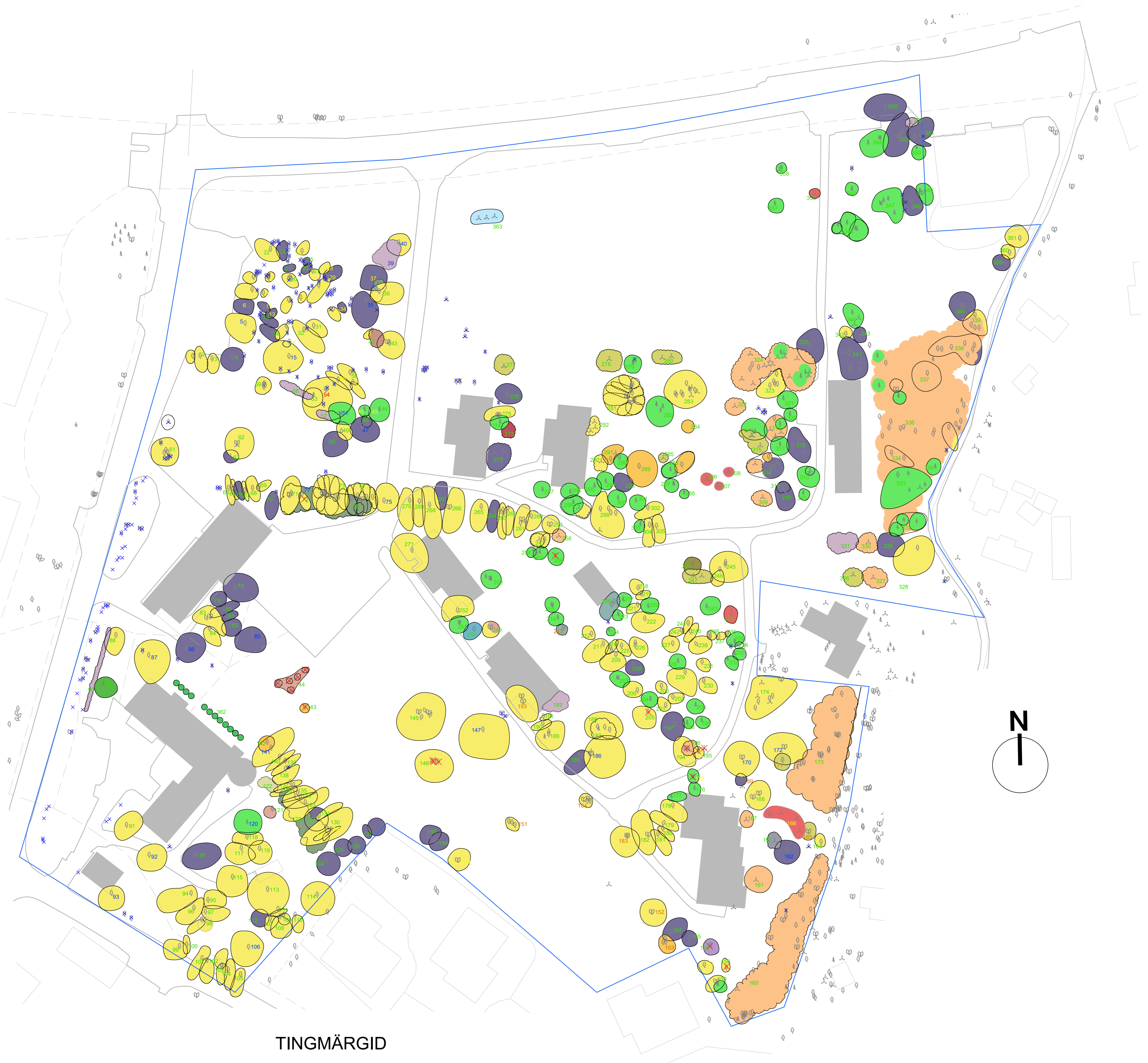
Tabasalu borough with its increasing population and up to now well developed and compact public service structure is a region with a beautiful nature situated in Northern Estonian coastal cliffs. The area in the heart of the borough which was filled with childrens play and doings in the thirties of the last century, but during the last decades has been rejected, is the most needful area for the transformation according to the poll of local inhabitants. Local residents value highly the peaceful environment of the borough, the greenery and short distances between the main hubs of everyday life. The problem is both lack of activity places and meeting points in public space. Also the disappearance of the greenery because of the growth of local population and development of the construction areas. In outdoor space of the borough center people do their daily obligatory routines like going to work, taking a bus, going to kindergarden, shop or pharmacy, cause there is no reason to stay outdoors for longer even with nice weather. Some children's playgrounds and solitary bench beside a house are the few exceptions.

Merely visual attractiveness and creating activity possibilities at the hubs, including the squares, helps to increase people's social activity and is accompanied by pleasant perception of the borough as well. Within the present work the landscaping evaluation of the trees was performed resulting in the valuable tall tree landscape. Its health condition has degraded because of the ash dieback that has occurred to the ash trees and it requires pruning. Diversity can be achieved and visual focuses emphasized with growing christmas tree and by planting new areas of bushes and plants. The sidewalks of the landscape project connect the important hubs to the new square providing fresh sensual experiences to the walkers.

With the solution to concept „Mängulust“ („Fun of Playing“) the versatile square-park will be constructed. This creates important central point to the whole borough, assembles people with

its functions and strengthens the identity of the place. The activities on the square are supported by the bordering buildings with current eating place and municipality house and with possible cafe-bakery and a youth center. The possibility for dignified events and for celebrating the anniversaries are supplied by the main square in front of the Harku municipality house and open air concert stage. The pond and fountains built into pavement offer sensual delight. Walkers can choose the place of rest beside the pavement, between planting areas and also by the pond or playground. Plantation sets the mood in the spring with the colourful diversity of bulbous flowers and graminaceous, which also keep their structure and fascinate throughout the winter. The areas of bushes divide the square-park to several smaller parts. Outdoor market favors the trading and thereby the association in the community. For the bigger event the extra space on the lawn can be created by moving the mobile planter boxes. Playground is directly inspired by the playful mood of the children's camp once situated on this territory, which supports unique and identity establishing settlement of the place with architectural playground equipment. In parks as well as on the whole territory of the project the high trees creating beautiful shadow moments, will be preserved at maximum. This offers variety to the spacious open air stage area with its shadow nuances and creates identity of greenness as a symbol to Tabasalu borough.

The „Mängulust“ settlement in the form of multifunctional square-park will create pleasant meeting point to inhabitants, improves the wellbeing of the whole borough and strengthens the identity.

TINGMÄRGID

	Saar, hariik		Ol. ol. I kl puittaim (eriti väärtuslik)
	Vaher, hariik		Ol. ol. II kl puittaim (väärtuslik)
	Tamm, hariik		Ol. ol. III kl puittaim (oluline)
	Pärn, hariik		Ol. ol. IV kl puittaim (väheväärtuslik)
	Remmelgas, raag-		Ol. ol. V kl puittaim (likvideeritav)
	Pihlakas, hariik		Likvideerunud puittaim
	Sarapuu		Likvideeritav puittaim
	Kuusk, hariik-		Hinnatava ala piir
	Ebatsuuga		
	Kibuvits, sherardi		
	Kibuvits, kutsik		
	Ebajasmiin, hariik		
	Enelas, tara		
	Leeder, punane		
	Sirel, hariik		
	Lumimari, hariik		
	Haab, hariik		
	Türnpuu, hariik		
	Elupuu, hariik		

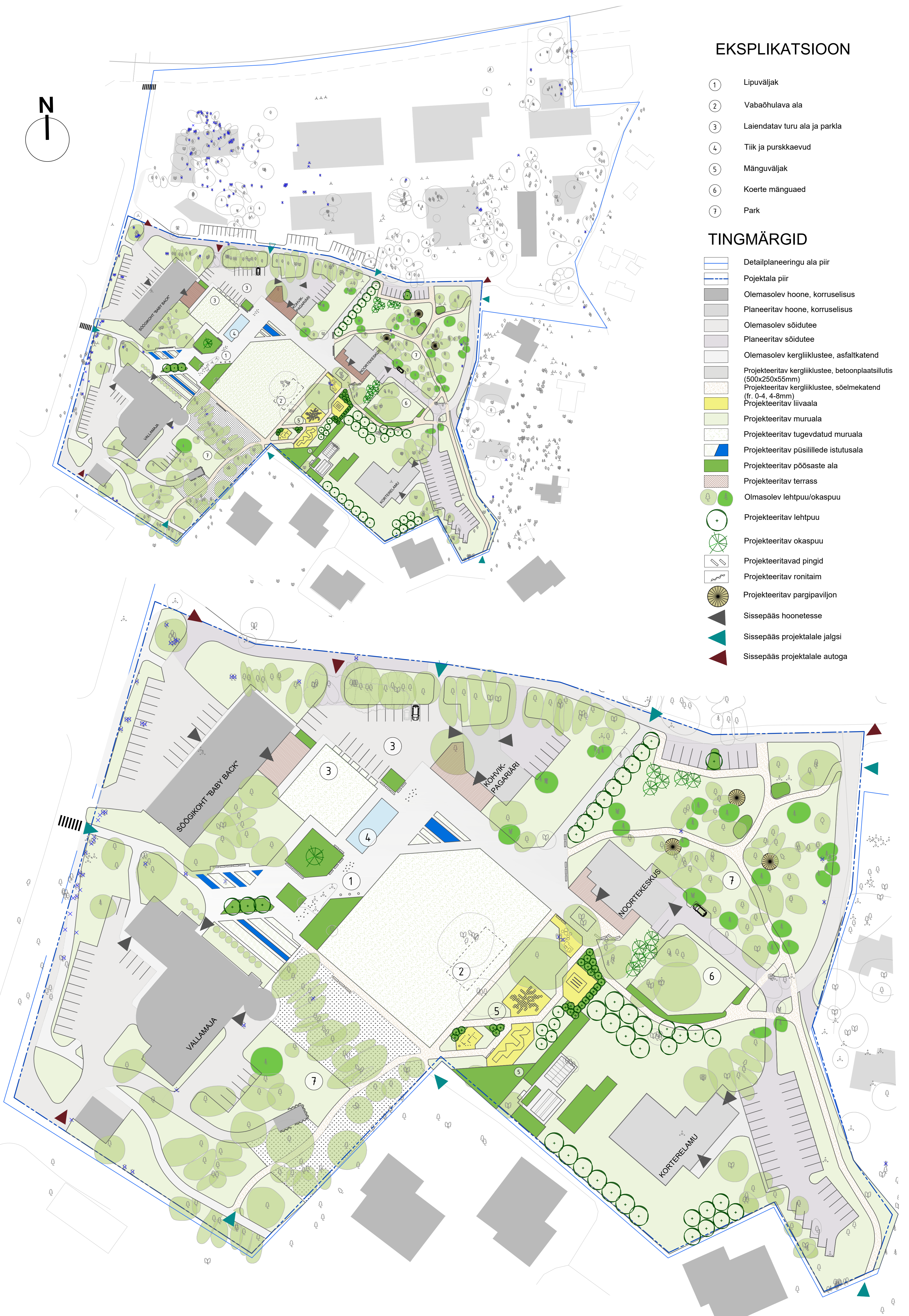
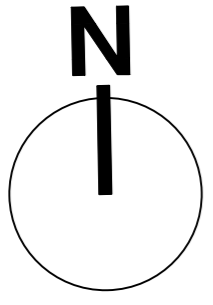
 <small>INSENERITAJAKESKUS MAASTIKUARHITEKTUUR</small>		Bakalaureuse töö	Lehti 1/5
Koostaja: Liivi Mäekallas Juhendajad: Ülle Grisakov Andres Levald	Puittaimede haljastuslik hinnang ja liigiline koosseis	M 1:750 <small>Joonistuse nr MA-01</small>	
Maastikuarhitektuur	Tabasalu keskuse I etapi detailplaneeringu kujundusprojekt		23.05.2018

EKSPLIKATSIOON

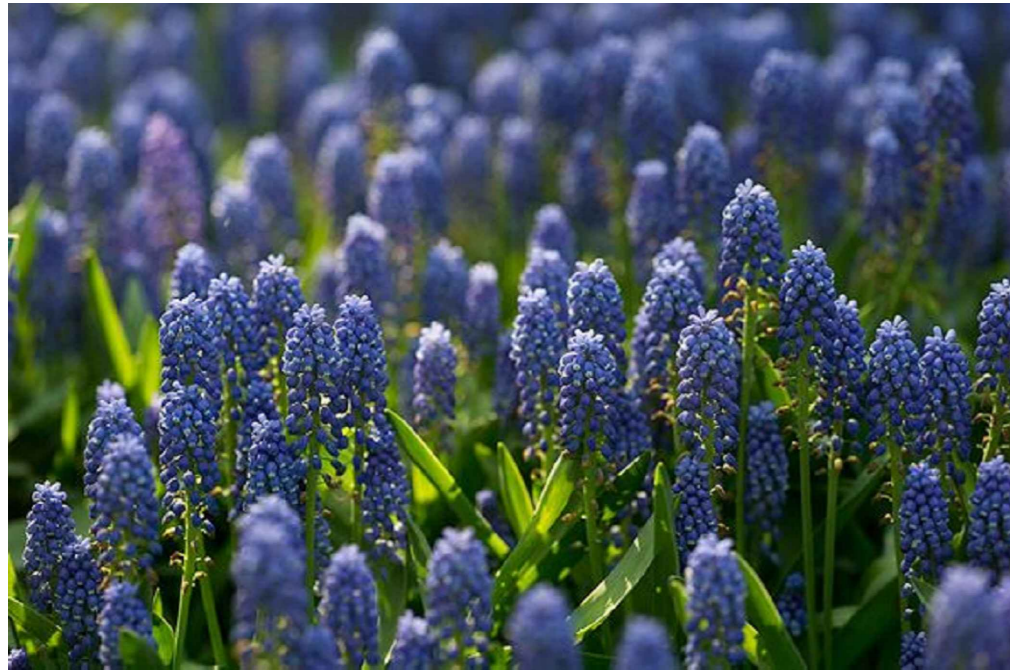
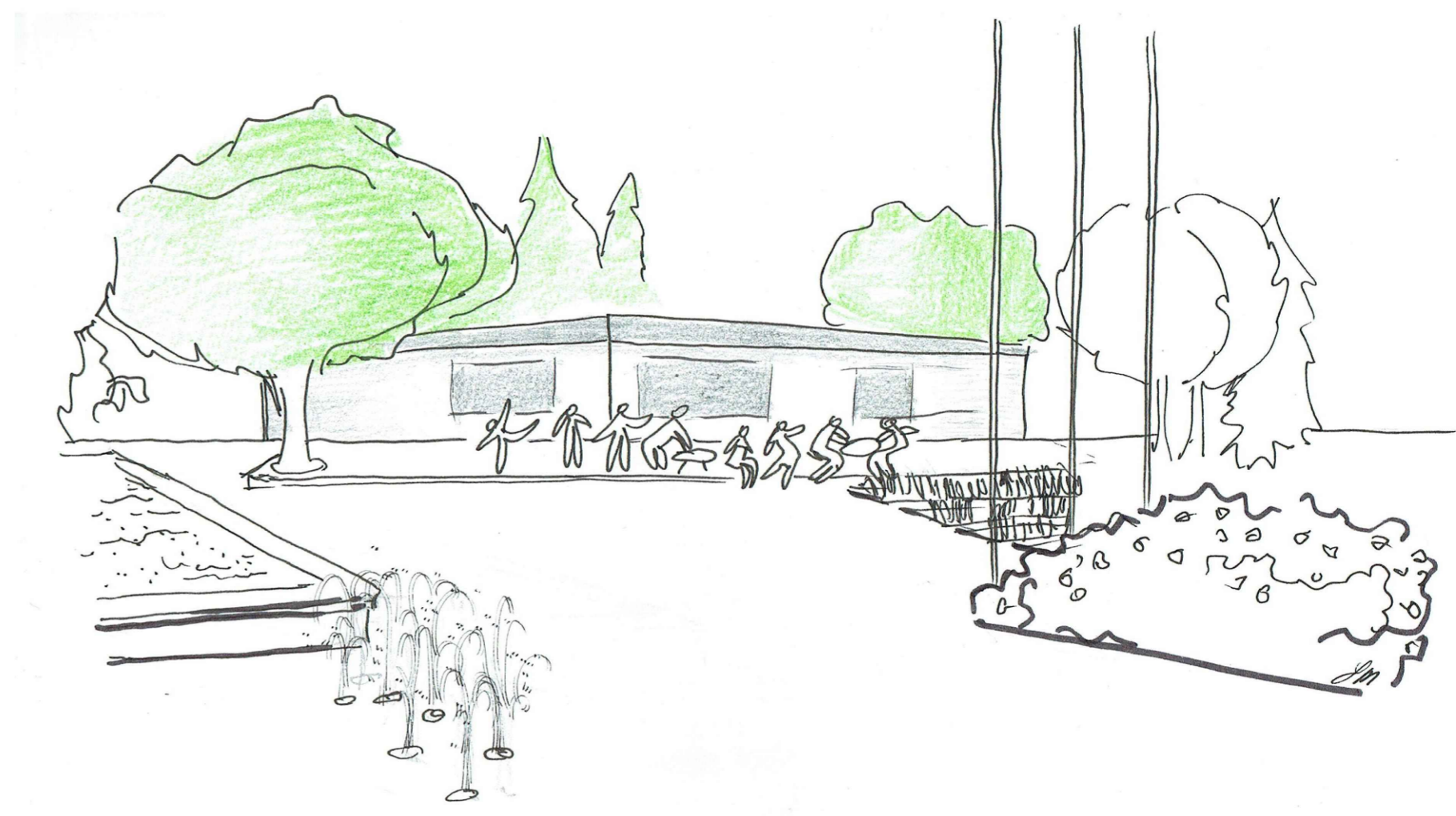
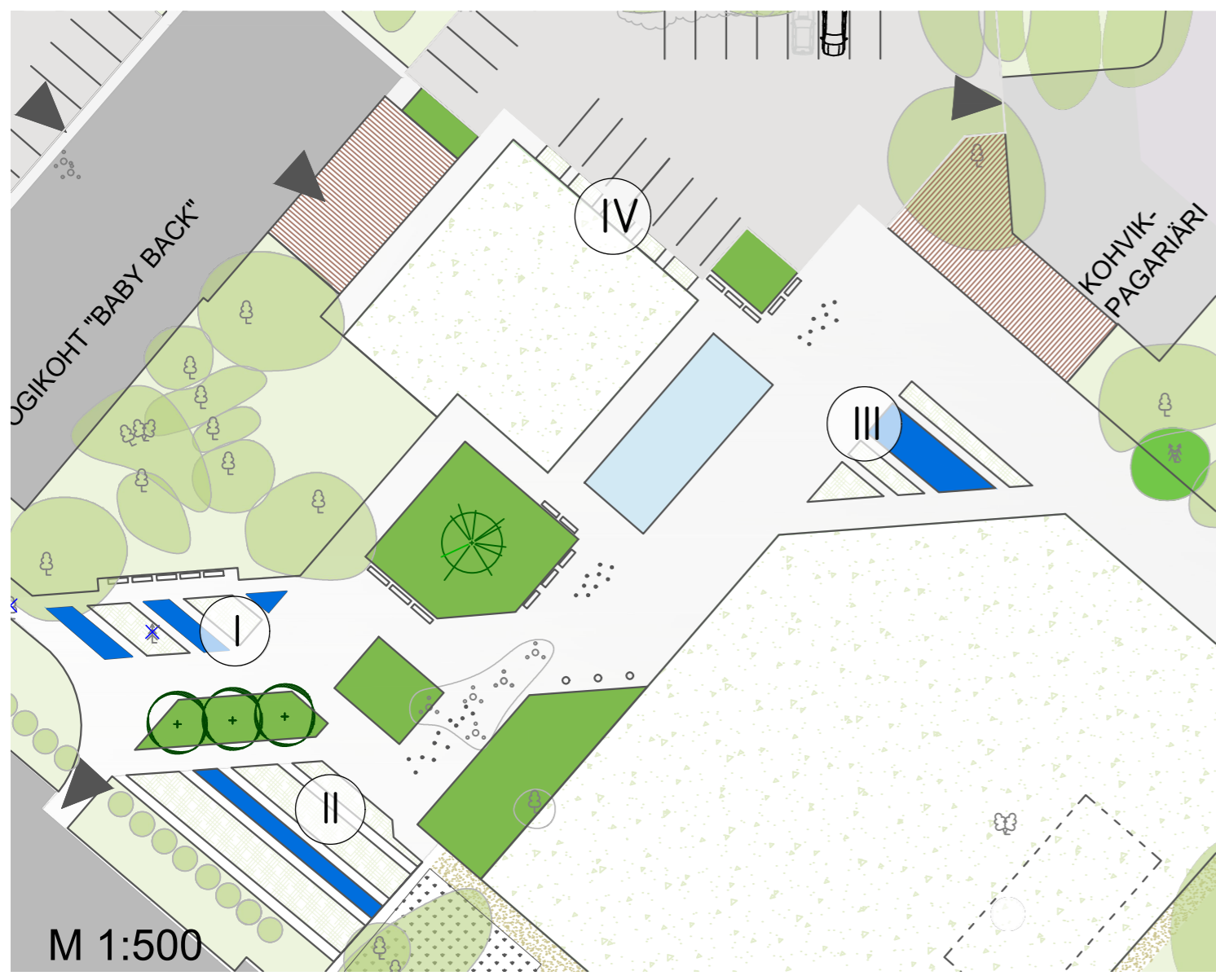
- ① Lipuväljak
- ② Vabaõhulava ala
- ③ Laiendatav turu ala ja parkla
- ④ Tiik ja purskkaevud
- ⑤ Mänguväljak
- ⑥ Koerte mänguaed
- ⑦ Park

TINGMÄRGID

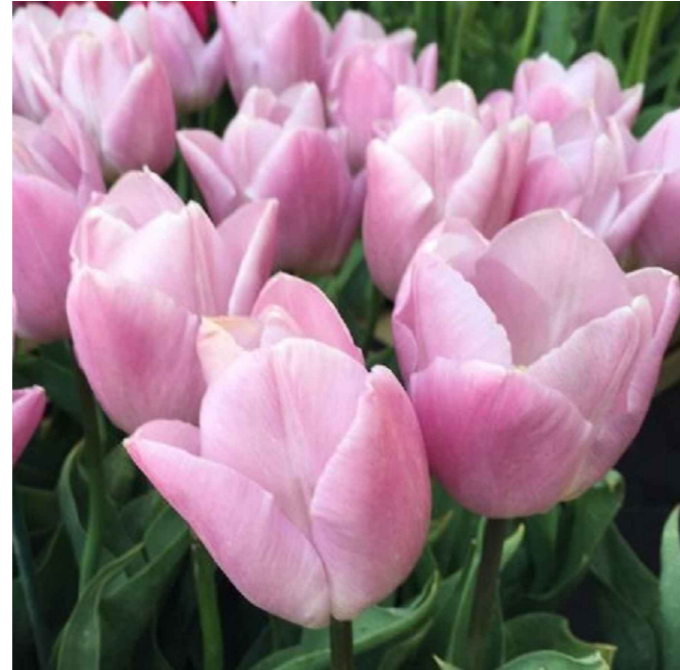
- Detailplaneeringu ala piir
- Projektala piir
- Olemasolev hoone, korruselisus
- Planeeritav hoone, korruselisus
- Olemasolev sõidutee
- Planeeritav sõidutee
- Olemasolev kergliiklustee, asfaltkatend
- Projekteeritav kergliiklustee, betoonplaatsillutus (500x250x55mm)
- Projekteeritav kergliiklustee, sõelmekatend (fr. 0-4, 4-8mm)
- Projekteeritav liivala
- Projekteeritav muruala
- Projekteeritav tugevdatud muruala
- Projekteeritav püsillilled istutusala
- Projekteeritav pöösaste ala
- Projekteeritav terrass
- Olemasolev lehtpuu/okaspuu
- Projekteeritav lehtpuu
- Projekteeritav okaspuu
- Projekteeritavad pingid
- Projekteeritavad ronitaim
- Projekteeritav pargipaviljon
- Sissepääs hoonetesse
- Sissepääs projektalale jalgsi
- Sissepääs projektalale autoga

TTU TÄHTSUSKORRA MAASTIKUARHITEKTUUR		Bakalaureuse töö	Lehti 2/5
Koostaja: Liivi Mäekallas		Asendiplaaniline lahendus	M 1:500
Juhendajad: Ülle Grisakov Andres Levald			Jookse nr MA-02
Maastikuarhitektuur		Tabasalu keskuse I etapi detailplaneeringu kujundusprojekt	23.05.2018

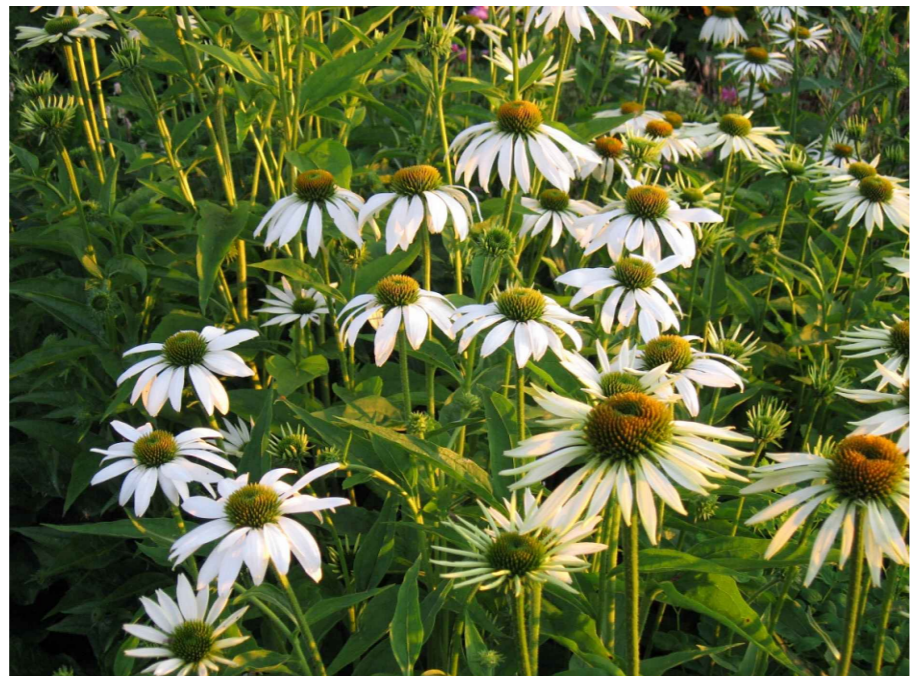
hariilik kobaruüatsint 'Superstar'

Tulp 'Candy Prince'

Kastik-stepirohi

Siilkübar 'White Swan'

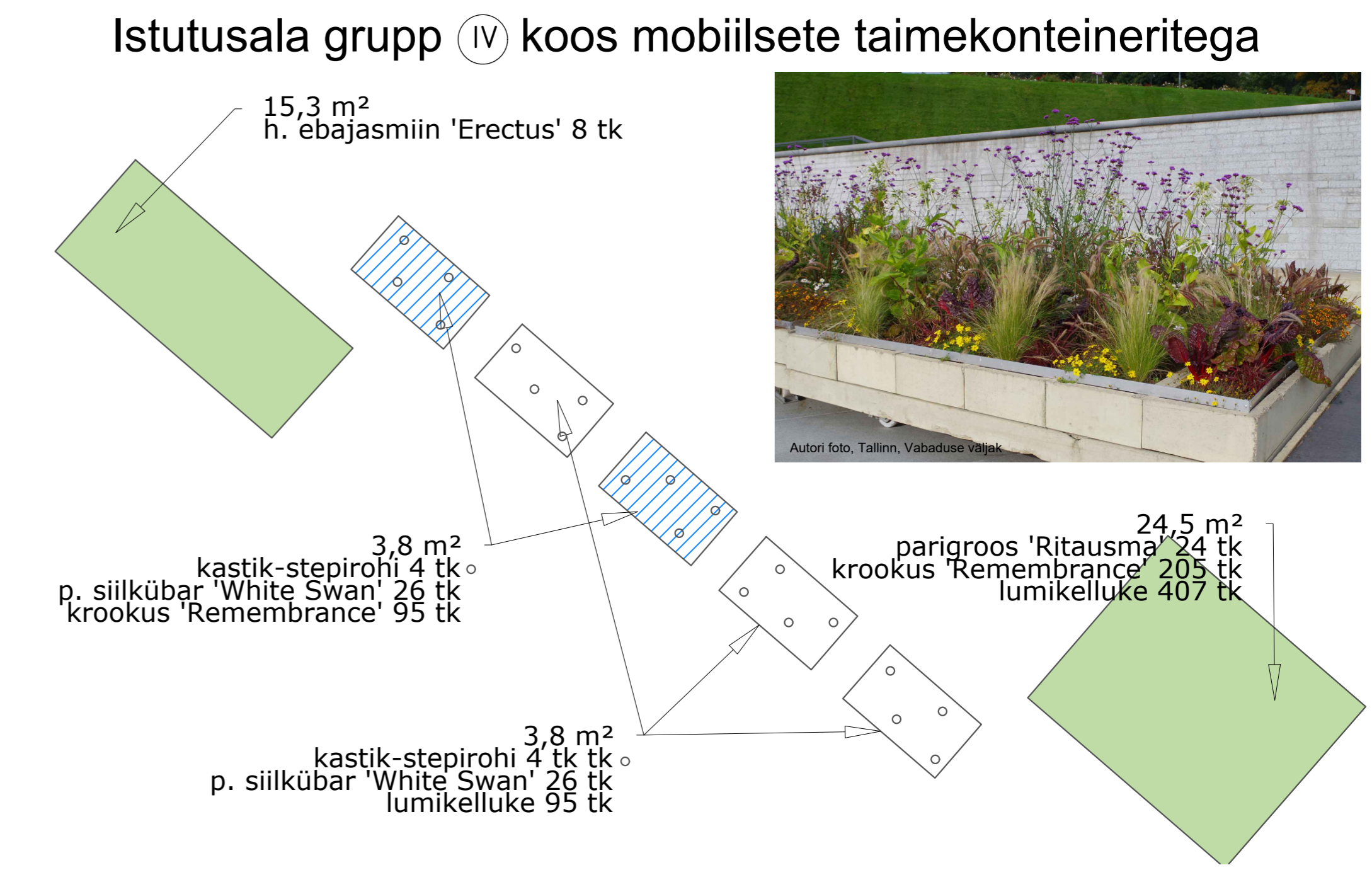
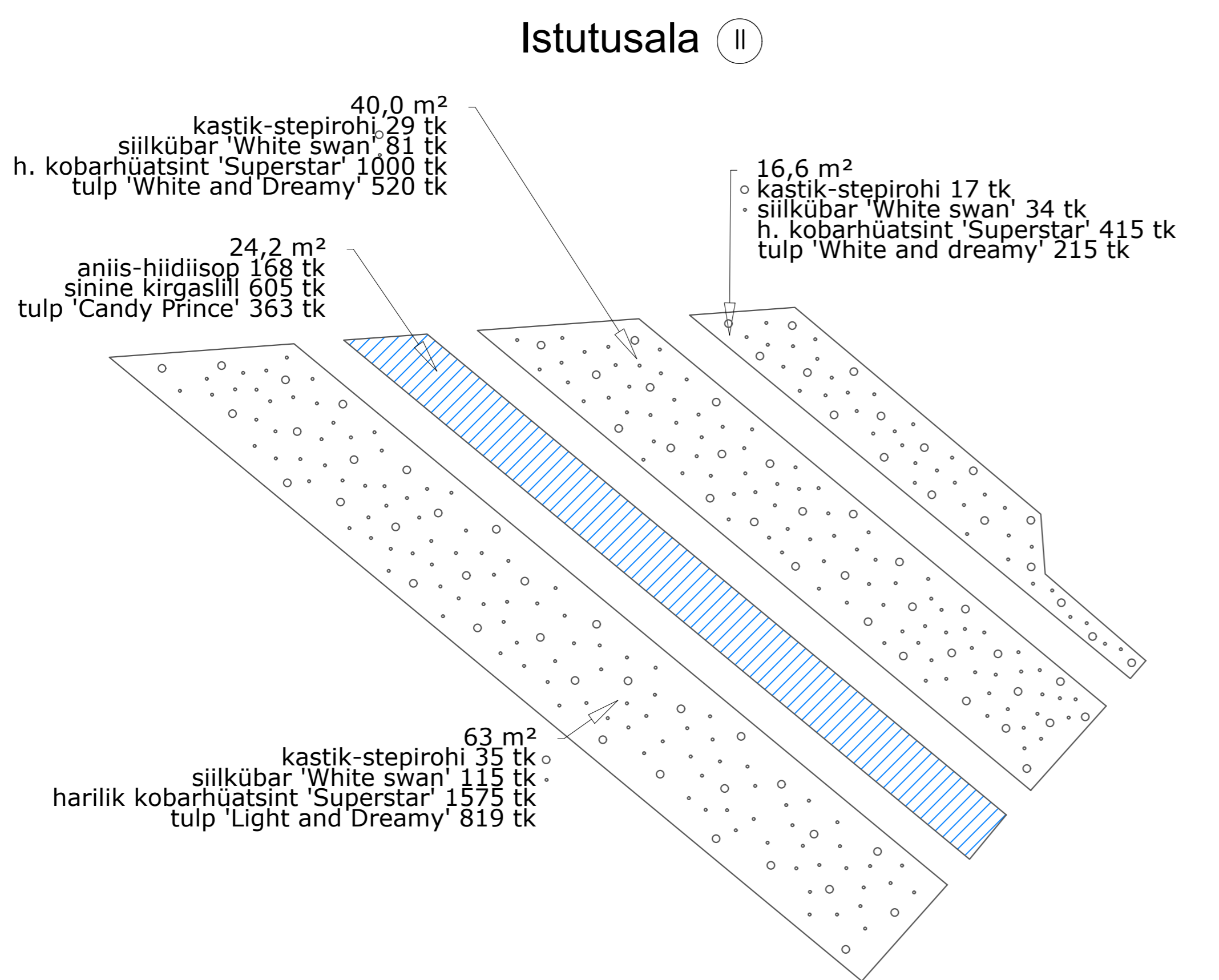
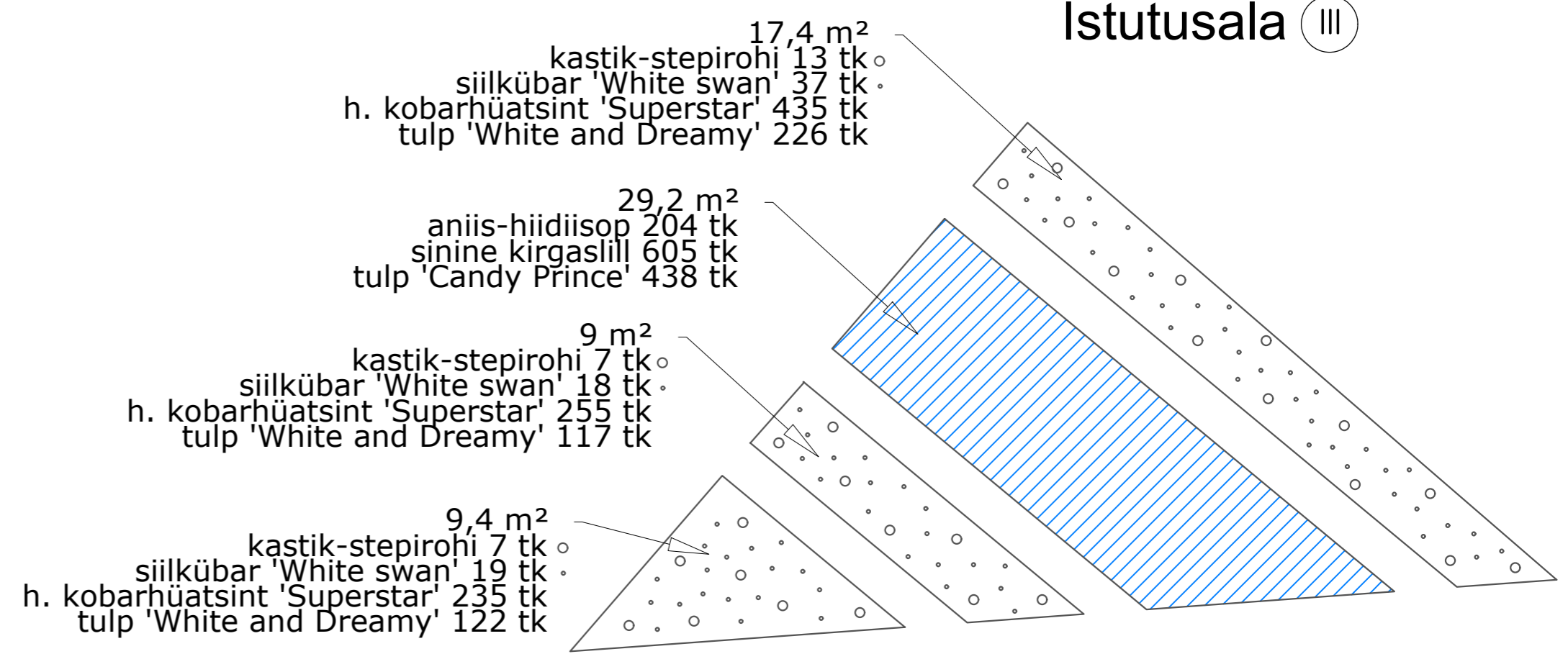
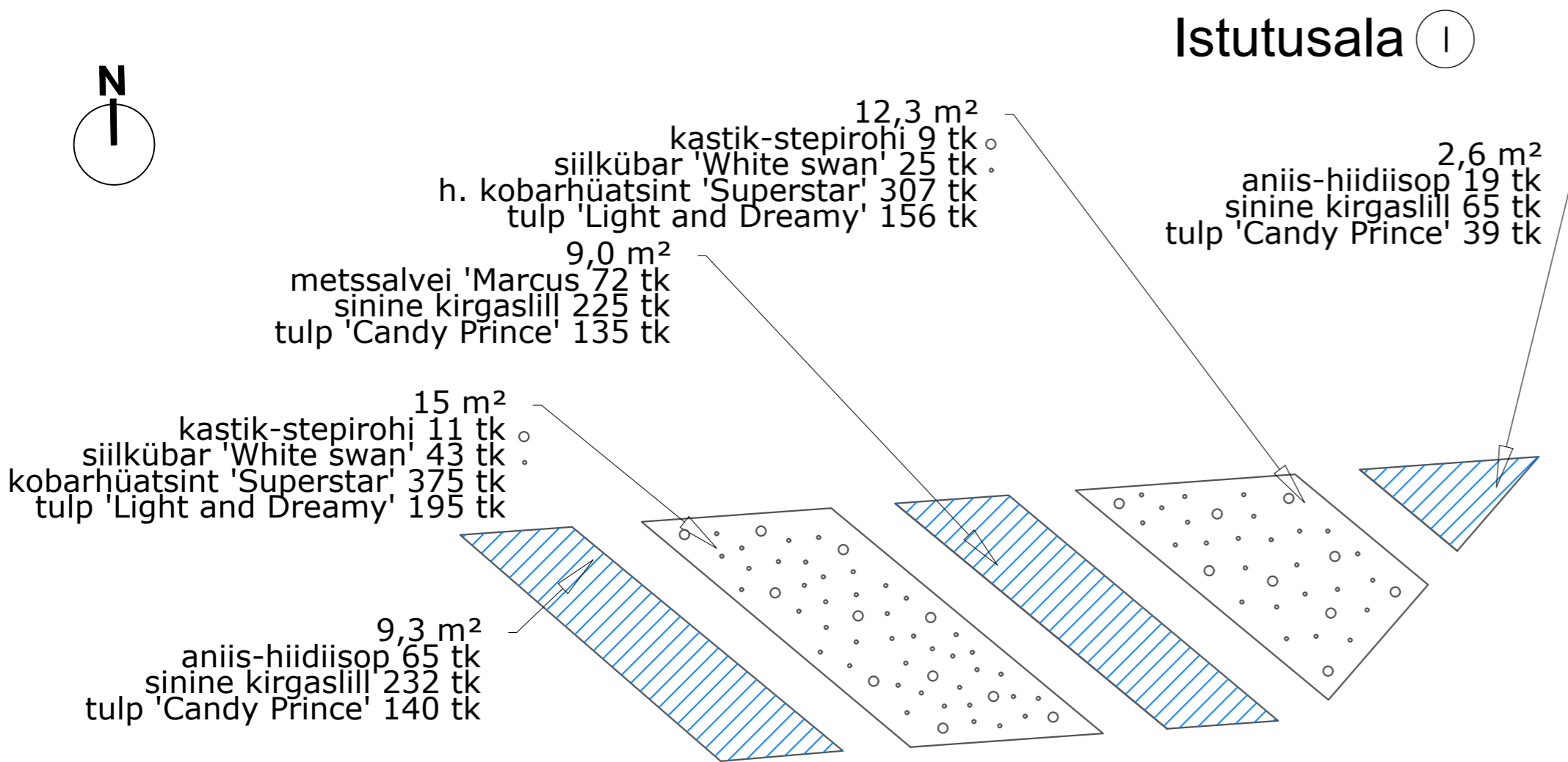
Aniis-hiidiisop

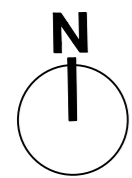
Tulp 'Light and Dreamy'

Sinine kirgaslill

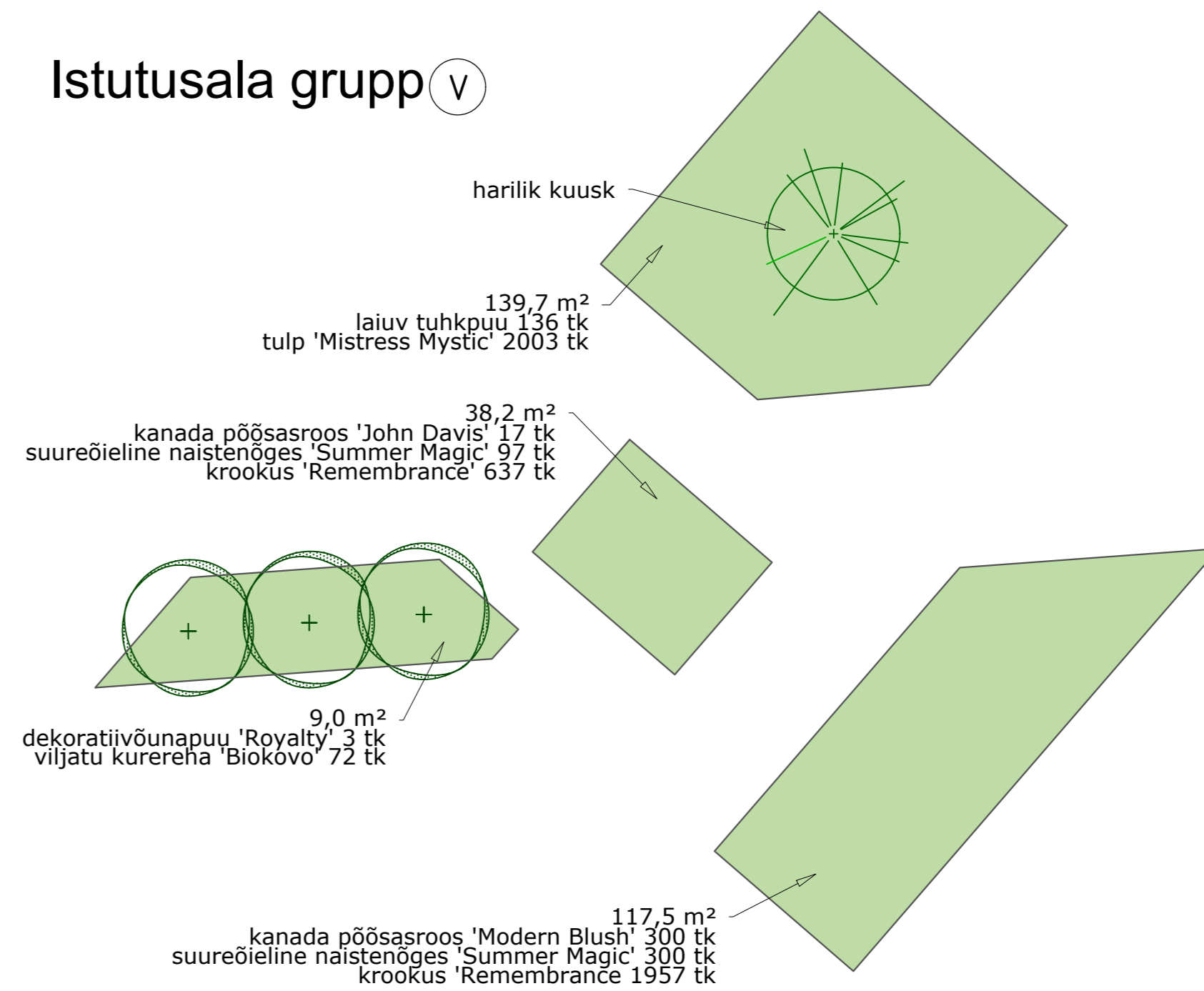
		Bakalaureuse töö	Lehti 3/5
Koostaja: Liivi Mäekallas		Dendroloogiline istutusjoonis	M 1:100
Juhendajad: Ülle Grīšakov Andres Levald			Jookes nr D1
Maastikuarhitektuur		Tabasalu keskuse I etapi detailplaneeringu kujundusprojekt	23.05.2018

M 1:500

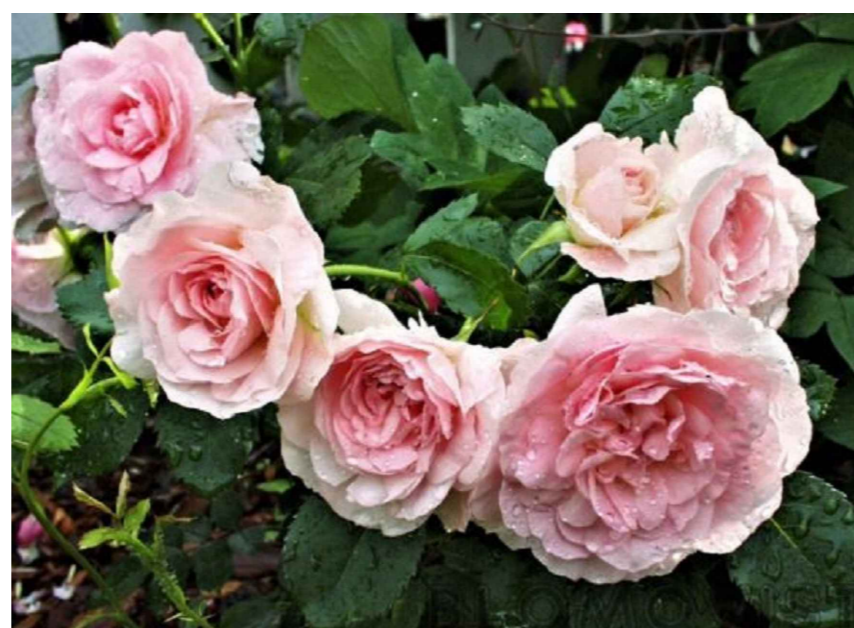
Istutusala grupp (V)

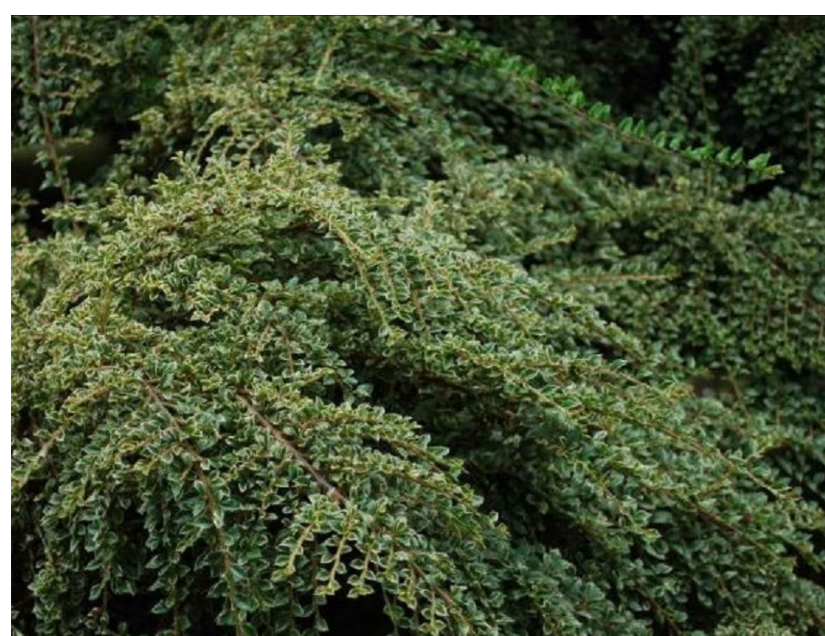
<http://pereny.org/en/trvalka-sezony-2017-geranium-kakosty/>
Viljatu kurereha 'Biokovo'

https://www.crocus.co.uk/plants/_/crocus-remembrance/classid.2000017412p://www.blomqvistplantskola.com/index.php?route=product/product&product_id=1668
Krookus 'Remembrance'

http://www.blomqvistplantskola.com/index.php?route=product/product&product_id=1668
Kanada põõsasroos 'Morden Blush'

<https://www.letsplanting.co.uk/product/cotoneaster-horizontalis/>

Laiuv tuhkpuu

http://rosa-opt.ru/index.php?route=product/product&path=210&product_id=673

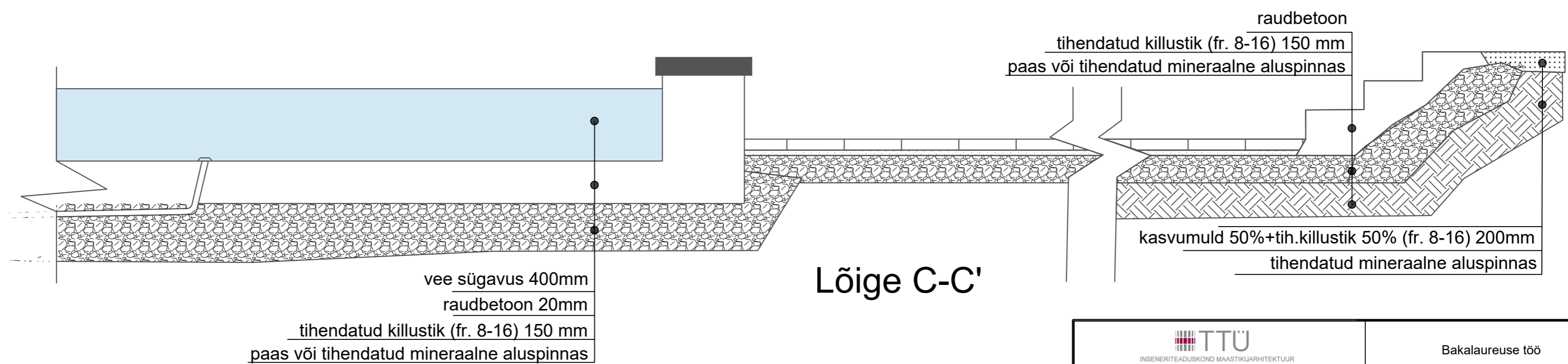
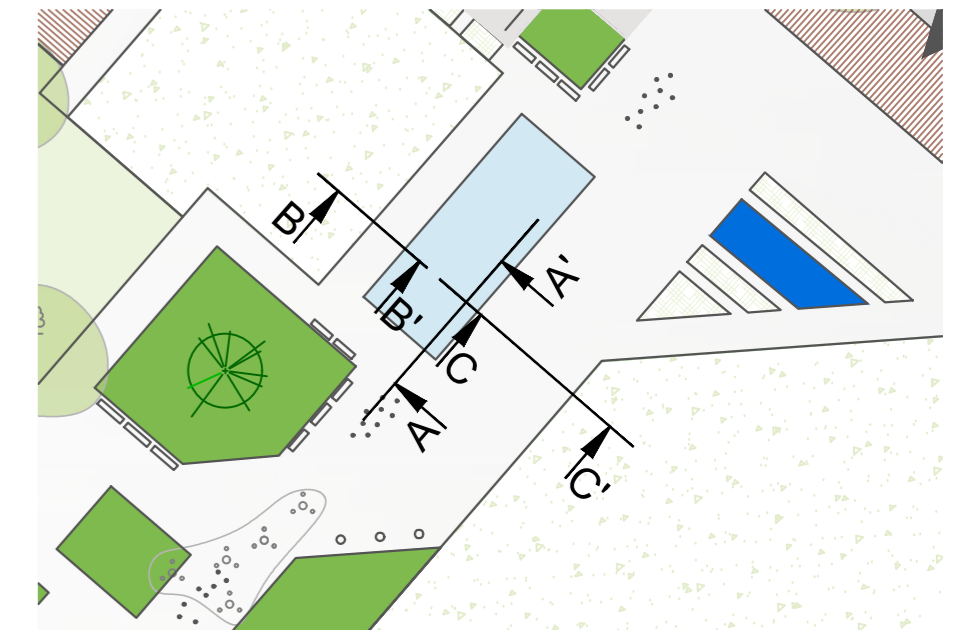
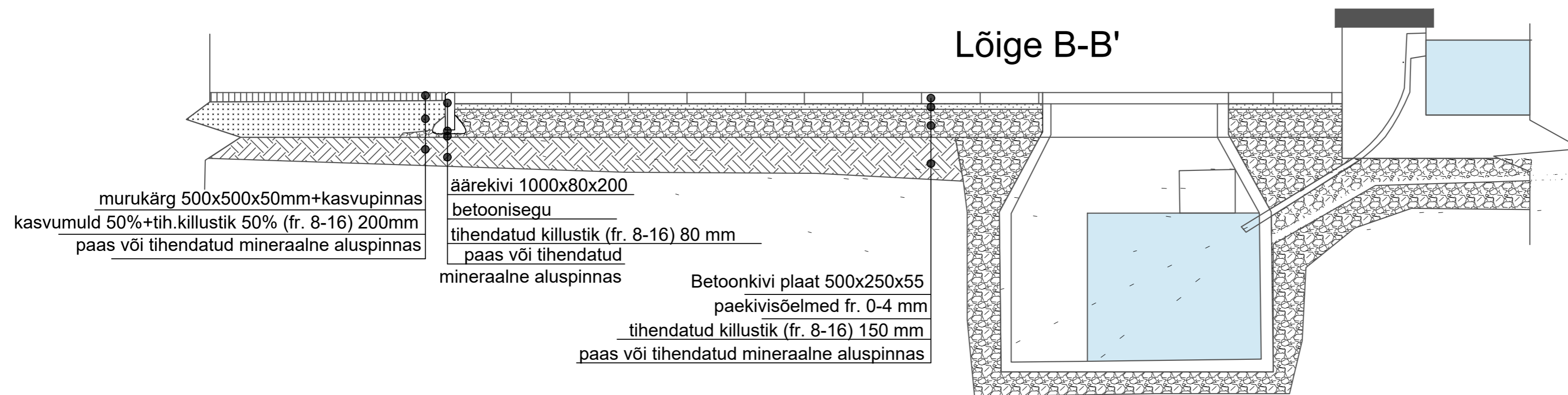
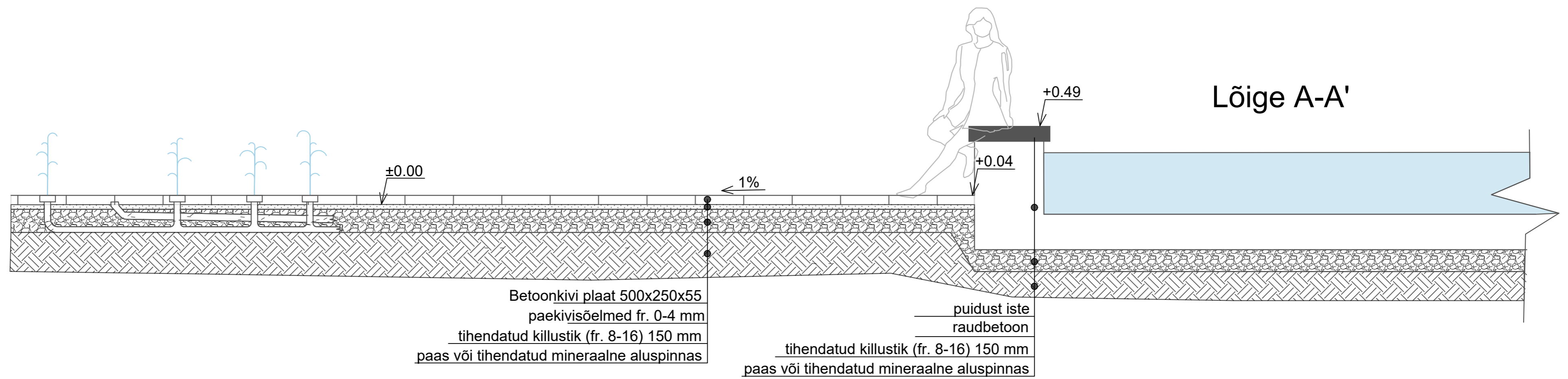
Kanada põõsasroos 'John Davis'

http://www.blomqvistplantskola.com/index.php?route=product/product&product_id=1668
http://www.blomqvistplantskola.com/index.php?route=product/product&product_id=1668
Suureõieline naistenõges 'Summer Magic'

Suureõieline naistenõges 'Summer Magic'

 <small>INSENERITEADUSKONDO MAASTIKUARHITEKTUUR</small>		Bakalaureuse töö	Lehti 4/5
Koostaja: Liivi Mäekallas		Dendroloogiline istutusjoonis	M 1:200
Juhendajad: Ülle Grišakov Andres Levald			Joonis nr D-2
Maastikuarhitektuur		Tabasalu keskuse I etapi detailplaneeringu kujundusprojekt	23.05.2018

 INSENERITEADUSKOND MAASTIKUARHITEKTUUR		Bakalaureuse töö	Lehti 5/5
Koostaja: Liivi Mäekallas		Läbilõige tiigist ja katenditest	M 1:20
Juhendajad: Ülle Grišakov Andres Levald			Joonis nr D-3
Maastikuarhitektuur	Tabasalu keskuse I etapi detailplaneeringu kujundusprojekt		23.05.2018